Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği'nin aylık yayın organı

1 Kasım 1986
Yıl 2, Sayı 19
Fiyatı 1,- DM

SOL BİRLİK

Yaşasın gençliğin uluslararası dayanışması!

Barış ve demokrasi güçleriyle dayanışma toplantısı

Barış güçleri kazanacaktır

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndan barış ve demokrasi güçleri, ülkelerinde zor koşullar altında mücadele yürüten barış savaşçılarıyla dayanışmayı yükseltmek, 12 Eylül'de yönetime el koyan askeri cuntanın dünya ve bölge barışını tehlikeye sokan barış düşmanı politikalarını sergilemek, barış mücadelesinin önem ve anlamını vurgulamak amacıyla bir toplantı düzenledi.

Sol Birlik barıştan, demokrasiden ve insanlıktan yana olan herkesi bu toplantıya katılarak barış mücadelesine omuz vermeye çağırıyor.

F.Almanya'nın Düsseldorf kentinde yapılacak toplantıya konuşmacı olarak Behice Boran, Kemal Burkay, Mehmet Karaca ve Gültekin Gazioğlu katılıyor. Toplantıyı ayrıca çok sayıda sendika, gençlik, kadın, öğretmen örgütü yöneticisi, kültür, sanat adamı destekliyor.

Sol Birlik'in konuyla ilgili yayınladığı çağrıyı yandaki sütunlarımızda yayınlıyoruz.

Sol Birlik'in çağrısı

Birleşmiş Milletler'in 1986 yılını "Dünya Barış Yılı" ilan etmesinden bu yana, günümüzün en hayati sorunu olan barış ile onun ayrılmaz ve tamamlayıcı parçası silahsızlanma, tüm dünyada çeşitli ulusal ve uluslararası toplantılarda en geniş kapsamıyla ele alınarak tartışıldı. Tüm toplantılardan yükselen ortak ses şu oldu: İnsanlık, tarihinde ender rastlanan bir yol ayrımında bulunmaktadır. Kazananı olmayacak bir nükleer savaş tehlikesi dünyayı tehdit etmektedir. Silahlanma yarışı şimdi de ABD tarafından uzaya tırmandırılmak istenmektedir. Uzayın askerileştirilmesini engellemek ve atom silahları ile diğer kitle imha silahlarını yeryüzünde yasaklamak ne kadar erken gerçekleşirse, dünyadaki tüm halkların barış ve güvenlik içinde yaşaması da o kadar yakınlaşacaktır.

İzlanda'nın başşehri Reykjavik'te yapılan Gorbaçov-Reagan görüşmesinin sonuçları da dünya barış güçle-

Devamı 7. sayfada

İstanbul'da üniversite öğrencileri yığınsal bir gösteriyle YÖK'ü protesto ettiler

YÖK'ün ders geçme ve sınav yönetmelikleri nedeniyle okuldan atılma ile karşı karşıya kalan Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi İsa Tanrıverdi'nin intiharı üzerine, üniversite öğrencileri YÖK'ü ve üniversite yönetimini yığınsal bir gösteriyle protesto ettiler. Arkadaşlarının ölümü üzerine Sultanahmet'te toplanan bine yakın genç, M. Ü. Rektörlüğü binasına giderek buraya çelenk koydular. Çelenk koyan öğrencilerden ikisinin polis tarafından gözaltına alınması üzerine, öğrenciler direnişe geçerek 1,5 saat süren oturma eylemi yaptılar. Polisin engellemelerine arşın rektörle görüşen öğrenciler, atılmala-

Devamı 7. sayfada

Rejimin patronlara hediyesi:

Grevsiz "serbest" pazarlık!

Kamu ve özel kesimde çalışan, yaklaşık 700 bin işçiyi kapsayan 1986-88 dönemi toplu iş sözleşmesi görüşmeleri henüz sürüyor.

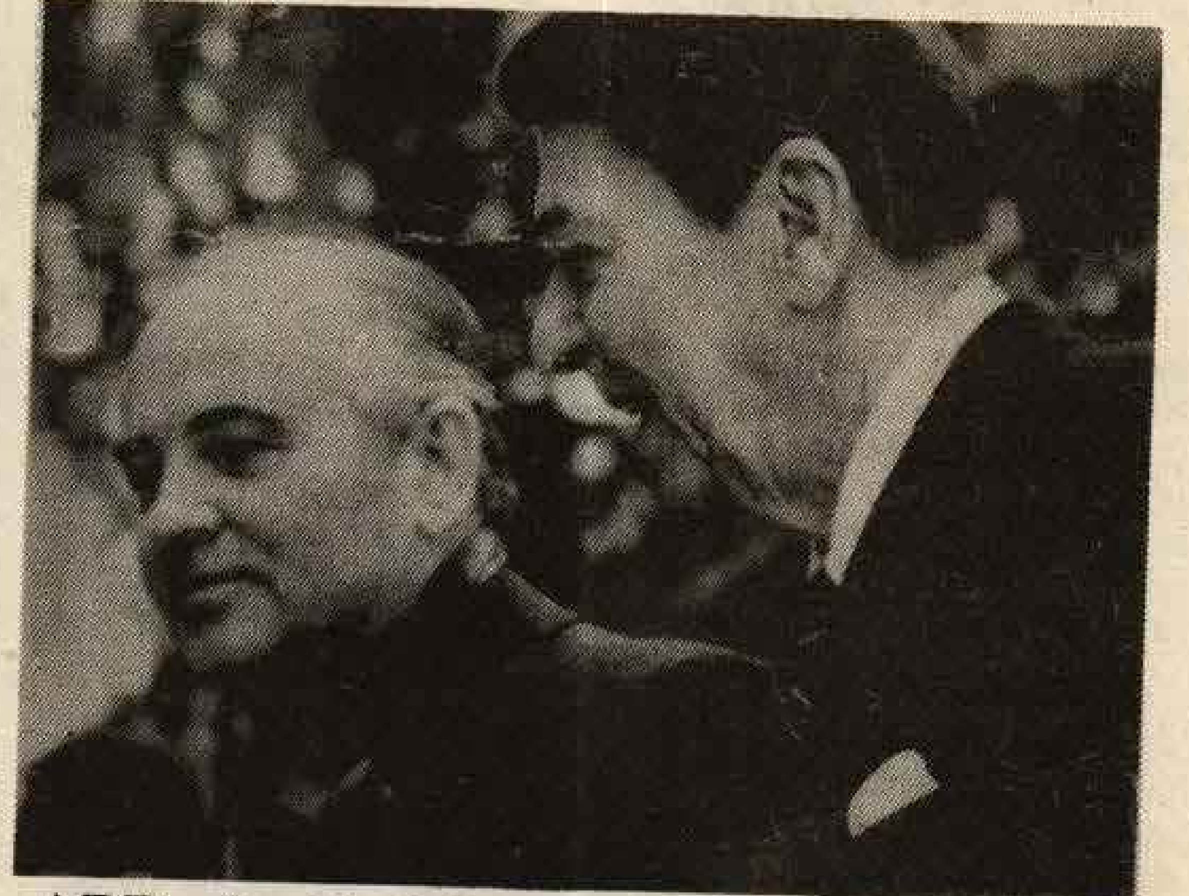
Bugüne kadar kamu ve özel kesimde çalışan 400 bin dolayında işçinin sözleşmesi sonuçlandı. Buna göre işçi ücretlerini ortalama olarak yüzde 29 oranında zam yapıldı.

Bilindiği gibi geçen yıl, işçi ücretlerine yapılan yüzde 25 dolayındaki zam, yüzde 45 dolayında seyreden enflasyon oranının altında kaldı. Yani geçen yıl alınan ücret zamları, enflasyon oranının ortalama yüzde 20 gerisinde kalmış, işçi ücretlerinin alım gücü, gerçek ücretler gerilemişti. İşçi sendikaları, bu yüzde 20'lik kaybı dikkate alarak ve bu yıl yüzde 40 dolayında seyredecek olan enflasyon oranını da değerlendirerek, hayat pahalılığı ve zamlar karşısında, yüzde 50-70 arasında zam isteği ile toplu sözleşme masasına oturdular.

İşveren sendikaları, patronlar, toplu sözleşme görüşmeleri süresince işçilere dayattıkları yüzde 25-30 ücret artışını, kıdem tazminatlarının 30 günün üstüne çıkmamasını, sosyal yardım kalemlerinin azaltılmasını, işçilerin yönetime katılmalarına ait hükümlerin toplu sözleşmelerden çıkarılmasını, 1982 Anayasası ve bu çerçevede hazırlanan 2821 ve 2822 sayılı sendikalar, toplu sözleşme, grev ve lokavt yasaları sayesinde başardı. Bilindiği gibi, yeni yapılan düzenlemeye göre grev hakkı bulunmayan işkollarında toplu iş sözleşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandığı taktirde sorun, yüksek hakem kuruluna gidiyor. YHK ise en fazla yüzde 25 oranında ücret zammı veriyor. Dolayısıyla işçiler işverenler

Devamı 7. sayfada

Reykjavik zirvesi üzerine

ABD yönetiminin uzayın silahlandırılması planında direnmesi anlaşmayı engelledi

SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri M.Gorbaçov ile ABD devlet başkanı R.Reagan'ın 11-12 Ekim 1986 günü Reykjavik'te biraraya getiren zirve, ABD yönetiminin uzayın silahlandırılması planında ısrar etmesi yüzünden bir anlaşmaya varılamadan sona erdi. Görüşmelerde stratejik silahlarda ve orta menzilli roketler konusunda mutabakata varılmasına karşın, ABD tarafının stratejik savunma girişimi (SDI) programında hiçbir sınırlamaya yanaşmaması üzerine Reykjavik buluşması somut bir anlaşmaya varılamadan kesildi.

Yazısı 6. sayfada

Yığınların Hareketliliği İçin

Özal hükümetinin seçim sonrası gündemi açıldı ve hükümet yarım kalan işlerini tamamlamaya koyuldu. Açılan zam paketinin içinden sigaradan şekere kadar, KİT ürünlerine büyük oranlı zamlar çıktı. Tekeller de kendi mallarına yüksek oranda zamlar yaptılar. Beklenen İMF damgalı devalüasyon da belli başlı dövizler karşısında TL'nin değeri düşürülerek gerçekleştirildi. "Memura zam" gösterisinin yerini toplusözleşmeye oturan onbinlerce işçiyi açlık ve sefalete iten ücret politikaları, "halkın yuvasını yapma" edebiyatının yerine, "evini başına yıkma" vahşeti aldı. Şimdi bir yandan Türk Ceza Yasası'nın ağırlaştırılması girişimi sürdürülüyor, diğer yandan işkence ve yolsuzlukların üzerine giden milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırılmaya çalışılıyor.

Ancak, bakanların toptan istifasında da görüldüğü gibi, 12 Eylülcü ANAP hükümeti seçim yenilgisinin şokunu henüz atlatabilmiş değildir. Seçimler boyunca belli oranda politize olan yığınların hoşnutsuzluğu Özal'ı yuhalamaya, boş tencerelerle protestolara yol açıyor. Seçimlerde Özal hükümetinin halk düşmanı politikasını reddeden kitleler, bu politikaların yürütülmesine karşı duydukları tepkiyi daha çok dile getirir olmuşlardır. Kitlelerin ruhsal durumu bu oranda değişiyor. Bu değişiklik depolitize olmaktan, giderek rejime karşı hoşnutsuzluğun artmasına ve kitlelerin demokrasi taleplerine sahip çıkmasına doğru bir gelişme gösteriyor.

Rejim ise açık ya da sinsi manevralarla yenilginin sonuçlarından sıyrılma çabasındadır. Bir yandan muhalefetin uysallaştırılması, bölünmesi çabaları sürerken, diğer yandan da Evren'in "Bayram Mesajı"nda yer aldığı gibi, üst perdeden tehditler savurulmaktadır. 12 Eylül rejiminin elebaşları ömürlerini biraz daha uzatabilmek için kollarını sıvamış, bütün kozlarını ortaya koymuş bulunuyorlar.

Şimdi demokrasi güçlerini ve halkı zor ve çetin mücadele günleri bekliyor. Aydınların imzaya açtıkları "Ekmek ve Hak Dilekçesi" ülke çapında geniş destek görerek imzalanıyor. Üniversite gençliği hakları için mücadelede giderek aktifleşiyor. İstanbul'daki son öğrenci gösterisi 12 Eylül sonrasında öğrencilerin en mücadeleci çıkışı olmuştur. Öte yandan Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun "işçi hak ve özgürlükleri yeniden elde edilinceye kadar eylemlere devam edileceği" yönündeki kararı işçi hareketinin eylemliliğinin göstergesidir. Bu süreçte yasal hakların son kertesine kadar kullanılmasının yollarını geliştirmek zorunluluktur. İşçi sınıfının, sendikal hareketin "hak verilmez alınır" anlayışı temelinde yürüteceği mücadele şimdi büyük önem taşıyor.

Gelişmeler, yığınların hareketliliğinin artırılması, emekçilerin sola yöneliminin hızlandırılması için, sol güçlerin yığınlar arasındaki aralıksız çalışmalarının önemini daha da artırmaktadır.

SOL BİRLİK

Diktatörlük için mülkiyet hakkı yaşam hakkından daha kutsal

Geçtiğimiz Ekim ayının 22'sinde Ankara'nın Çankaya belediyesine bağlı yıkım ekipleri, ANAP'lı belediye başkanının emriyle, Dikmen-İlker mahallesinde, Ok ve Uludağ ailelerine ait bir evi, tapu tahsis belgesi olduğu halde yıktı.

Yıkımı engellemek amacıyla evden çıkmak istemeyen biri 13, diğeri 15 yaşında olan iki kız çocuk, olay esnasında öldü. Olayda yıkım ekibinden biri de içerdekileri çıkarmak amacıyla girdiği evde enkaz altında kalarak can verdi.

Olay'ın gelişim seyrini şöylece özetlemek mümkün. Olaydan bir kaç gün önce belediye yetkilileri, işçi olan ev sahibinden 200 bin rüşvet istediler. Bu paranın verilmemesi halinde evinin başına yıkılacağı tehtidinde bulunuldu. Yoksul işçi istenen parayı veremeyince, yıkım ekipleri, balyoz harekatıyla 22 Ekim günü evi gerçekten de

Devamı 7. sayfada

Uluslararası Barış Yılı Dünya Kongresi Kopenhag'da toplandı

15-19 Ekim 1986 tarihleri arasında Kopenhag kentinde toplanan Uluslararası Barış Yılı Dünya Kongresi, çalışmalarını başarıyla sonuçlandırdı. 133 ülkeden 2400 dolayında delege, çağımızın en canalıcı konusu olan barışı 5 gün boyunca tartışma merkezlerinde, forumlarda, meslek grupları diyalogunda, kadın merkezi ve gençlik klübünde özgürce bir ortamda tartıştılar. Barış güçleri deneyimlerini birbirlerine aktardılar. Kongrede barışın korunması ve kalıcı olması yolunda ileriye yönelik yapılması gerekli ivedi çalışmalar da değerlendirildi.

Devamı 7. sayfada

Türk-İş Kongresine doğru

Türk-Iş'in 14. Kongresi, 21-23 Aralık günleri arasında toplanacak. Kongre öncesi hazırlıklar yoğunluk kazandı. Türk-Iş Kongresi, işyerleri delegelik seçimlerinin, şube kongrelerinin ve sendikaların merkez kongrelerinin dikkat merkezinde tutuluyor. Türk-Iş ve bağlı sendikaların yöneticileri, yönetimde yer alacak isimlerin, ve karşılıklı güç dengelerinin üzerinde tartışıp pazarlık yapıyorlar.

SOL BİRLİK, 14. Türk-İş Kongresi'nde rejimle uzlaşmayı reddeden bir program oluşturmak, Türk-İş üst yönetiminin teslimiyetçi politikasının karşısına aktif ve mücadeleci bir Türk-İş'i yaratma anlayışını koymak, sendika içi demokrasiye işlerlik kazandırmak, işçi sınıfının eylem düzeyini yükseltmek için gösterilecek her çabaya destek vermeye devam edecektir.

Türk-Iş'in 14. Kongresi, birçok bakımdan üzerinde durulması gereken bir zamanda ve koşullarda toplanıyor. Zaman ve koşullar, 14. Kongrenin önemini bu güne kadar hiç bir Türk-Iş kongresinde görülmeyen bir biçimde artırmıştır.

Bilindiği gibi, 12 Eylül cuntası, ilk ve en büyük darbeyi işçi sınıfına indirdi. Başlangıçta DISK'e ve sınıf ve kitle sendikacılığı geleneğine karşı başlatılan saldırı, kısa zamanda, Türk-Iş de içinde olmak üzere sendikal hareketin bütününü kapsadı.. Sendikalara düşmanlık, işçi sınıfına düşmanlığın başlıca ögesi durumuna getirildi. Namuslu sendika yöneticileri, öncü işçiler hakkında açılan davalar, soruşturmalar, tutuklamalar ve işkenceler birbirini izledi. Yüzlerce sendika aktivisti işlerinden atıldı. Bu zorbalık bugün de değişen duruma göre yeni biçimlere bürünerek sürüyor. Hapis ve işkence tehditlerinin yanısıra **"grev polisi"** adıyla resmi terör birlikleri kuruluyor.

Diktatörlük, diğer yandan da gerek 1982 Anayasası, gerekse 2821-2822 sayılı yasalarla, idari karar ve uygulamalarıyla ve Yüksek Hakem Kurulu'yla sendikal hak ve özgürlükleri ortadan kaldırdı, kısıtladı. Yapılanlar yetmiyormuş gibi, şimdi de, başta KIT' er olmak üzere, işyerlerinden sendikaların sökülüp atılması için yeni planlar hazırlıyor. Asgari ücret ve kıdem tazminatı hakkının kaldırılmasına çalışılıyor. Ve bütün bunlar patronların toplu sözleşmelerde **"iş gruplandırması"** adı altındaki dayatmalarıyla at başı gidiyor.

Işçi ve emekçiler, 12 Eylül' den bu yana geçen altı koca yıl boyunca bütün bu gerçekleri, acıyı, zorbalığı, tehdidi, işten atılmayı ve aç kalma korkusunu yaşayarak tanıdılar. Bu uzun ve karanlık dönemde sendikalara, DISK'e düşmanlık politikasının kendilerine, özgürlüklerine ve ekmeklerine düşmanlık olduğunu öğrendiler. Namuslu, mücadeleci sendika yöneticilerinin, öncü işçi kardeşlerinin, sendika işyerleri temsilcilerinin kendilerinden yana olan tutumlarını, onların daha baştan söylediklerinin haklılığını gördüler, kavradılar. Ama aynı zamanda, Türk-Iş üst yönetiminin **"partiler üstücü"** **"sosyal barışçı"** gibi kavramlarla ifade edilen uzlaşmacı, teslimiyetçi politikasını da görüp tanıdılar, bu politikanın kimlerin değirmenine su taşıdığını anladılar.

Bu koşullar, bir yandan daha geri bilinç düzeyinde olan işçilerin radikalleşmesine, mücadeleci konumlara geçmelerine hız katmış, diğer yandan da birliğin, eylem birliğinin olanaklarını yaratmıştır. Işçi sınıfının mücadele isteği, diktatörlüğün zorbalığına karşın eyleme dönüşebilmekte, eylem yapmanın somut olarak olanaklı olduğunun örneklerini vermektedir. Daha da önemlisi işçilerin tabandan yükselen eylemli gücü, istemlerini, kısmen de olsa, Türk-Iş üst yönetimine de kabul ettirmiş, onu sesine kulak vermek zorunluluğuyla karşı karşıya bırakmıştır. Balıkesir ve Izmir mitingleri, arkasından Eskişehir mitingi ve daha sonraki miting kararları ve toplantılar, tabanın eylemli gücünün ve kararlı iradesinin sonuçlarıdır.

Türk-Iş tabanının içerisine girdiği bu hareketlilik, yapılan eylemler, Türk-Iş'e yeni bir anlayışın egemen olması ve değişim özlemlerini de beraberinde getirdiği. Türk-Iş'in politikasının değiştirilmesi, onun mücadeleci bir yapıya oturtulması biçiminde öne çıkan ve gittikçe güçlenen bu istem, Amerikan tipi sendikacılık geleneğinin etkisini kırmada önemli bir etmen haline geldi. Türk-Iş üst yönetimi, artık bu uğursuz geleneği eskisi kadar savunamamakta, koruyamamaktadır. Bunu söylemek için, sadece Türk-Iş'in 13. Kongresi'ni anımsamak bile yeterlidir.

13. Kongre'de üst yönetimin dengesi, bir bakıma uzlaşmacılıktan da daha geri bir konuma doğru değişmişti. Sözkonusu kongre de sosyal demokratım diyebilmek dahi, Türk-Iş başkanınca yasaklanmıştı. MHP'li Agah Oktay Güner'in ve benzerlerinin kongrenin önemli konukları olarak ağırlanmaları ve konuşturulmaları belirtilmesi gerekli bir diğer özellikti. Ancak Türk-Iş üst yönetimine duyulan tepki, tabandaki hoşnutsuzluk, bu kongrede de kendisini şimdiki yönetime boş oy kullanarak göstermişti. Açıktır ki, 13. Kongre'nin seçtiği yöneticiler, o zaman savunduklarını bu kez 14. Kongre'de aynen savunamayacaklardır.

Eylemler, sınıf savaşımının, antifaşist mücadele temelinde işçi sınıfının sendikal savaşım birliğini sağlama, olgunlaşan sosyal beklentileri bu temel üzerinde geliştirme ve yönlendirme koşullarını yaratıyor. Özellikle son bir yıl içinde hükümete yönelik yapılan eleştiriler, tabanı harekete geçiren kapalı ve açık hava toplantıları, genel grev isteminin sıkça konuşulması, gelişen bu olumlu süreci derinleştirmiş, gittikçe artan potansiyel olanaklarının kullanılmasına fırsatlar yaratmıştır. Ekmek mücadelesi ile demokrasi mücadelesinin daha da içiçe geçerek gelişmesine ve yükselmesine ivme katmıştır.

Türk-Iş eylemleri, iki önemli gerçeğin üzerini açmıştır: Birincisi, işçi sınıfı savaşımının **"hak verilmez alınır", "taban söz ve karar sahibi olmalıdır"** şeklinde ifade edilebilecek ilkeleri, bu eylemlerle somutlamış, maddi bir güç haline gelmiştir. Mutlak bir gereksinim duyulan sendikaların güçlendirilmesinin, savaşkan konumlara geçmesinin yolunun, bu ilkelerle sıkı sıkıya bağlanmaktan geçtiğini kavrayanların sayısı giderek fazlalaşmıştır.

Ikincisi ise, eylemin, hem rejimin toplumu çepeçevre saran cenderesini kırmadaki ve hem de sendikalar arasında ve sendikalar içinde ortaya çıkan taktik sorunların ve görüş ayrılıklarının çözümünde ve giderilmesinde başlıca unsur olduğu açıklık kazanmıştır.

Şimdilerde Evren-Özal diktatörlüğü, toplumsal dayanaklarını hızla yitirmekte, içerde ve dışarda yalıtlanmakta, güç yitirmektedir. **"28 Eylül seçimleri"** bu süreci daha da derinleştirdi, çelişkileri daha da keskinleştirdi.

Halklarımız demokrasi, özgürlük istemektedir. Ellerinden alınan, kısıtlanan haklarının ve gün gün küçülen ekmeklerinin demokrasiyle bağını gören işçilerimiz ve emekçilerimiz, kaybettikleri haklarını geri almak, ağırlaşan yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmek istemektedirler. Oysa, 12 Eylül rejimi yıkılmadan bu beklentilere yanıt vermek mümkün değildir.

Türk-Iş 14. Kongresi'nin de en temel gündem maddesi budur, demokrasi sorunudur. Bu kongre Türk-Iş'in bu konudaki tutumuna açıklık kazandıracaktır. **"Nasıl bir Türk-Iş"** sorusunun çözümü, kongrenin demokrasi sorununa yaklaşım anlayışına göre kolaylaşacak ya da zorlaşacaktır.

Geniş işçi ve emekçi yığınlar, Türkiye işçi sınıfının en büyük sendikal örgütü olan Türk-Iş'den sorumluluk, tutarlılık, kararlılık ve rejimle uzlaşmaz bir mücadele çizgisi beklemektedir. **"Hükümetle görüşme ve diyalog"** denilerek sürdürülen politika içinde bulundukları bugünkü kötü durumdan çıkmak isteyen işçilerin çıkarlarını ve beklentilerini karşılayamaz. Türk-Iş'e bağlı bir çok sendika yöneticisinin de söylediği gibi, daha aktif, daha mücadeleci bir Türk-Iş'te, ancak işçilerin beklentileri karşılanabilir, çıkarları korunabilir. Eski politikasıyla Türk-Iş'in yitirilen hakları geri almasına, demokrasi mücadelesinde ileri adımlar atmasına olanak yoktur.

Daha güçlü, daha aktif, daha mücadeleci, işçiler gözünde saygın ve tutarlı bir Türk-Iş için, 14. Kongre bir fırsattır. Bu fırsat değerlendirilebilir, değerlendirilmelidir. Çünkü bu fırsatın değerlendirilmesini olanaklı kılacak koşullar vardır.

Herşeyden önce, Türk-Iş içinde bu kötü gidişe dur demek ihtiyacını hissedenlerin, bunu olanak bulduklarını her yerde gösterebilenlerin sayısı hiç de az değildir. Sorun, bu koşullara ve olanaklara zamanında ve uygun yöntemlerle yaklaşma becerisini göstermek, düşmanın mücadele yolu boyunca döşediği tuzakları görmek, düşmanın işini kolaylaştıracak yanlışlıklardan özenle kaçınmaktır.

Öte yandan, Türk-Iş üst yönetimi, işçilerin gözünde yıpranmış, itibarsızlaşmıştır. Çünkü, Türk-Iş üst yönetimi insan haklarına, sendikal hak ve özgürlüklere en ağır ve kaba saldırıların yapıldığı bir sırada, Genel Sekreter Sadık Şide'yi hükümete bakan olarak vermişti. Türk-Iş cunta anayasasını destekleyerek rejimin bugünkü yasal düzenlemelerinin sorumluluğunu paylaştı. Diktatörlüğün DISK' e karşı başlattığı kin ve öfke dolu düşmanlık kampanyasına katıldı.

Bu durum Türk-Iş tepe yönetiminin gerici ve teslimiyetçi politikasının karşısına faşizm ile uzlaşmayı reddeden mücadeleci bir örgüt anlayışını ve politikasını koymanın olanaklı olduğunu gösteriyor.

O halde mücadeleci bir Türk-Iş'i yaratmak için yürütülecek savaşımın politik doğrultusu nereden geçmelidir? Çizgi, politik görüşlere ve partilere göre mi çizilecektir, yoksa rejimi baş hedef sayan, dolayısıyla diktatörlükle, diktatörlük karşıtları arasındaki saflaşmayı öngören bir politik doğrultu mu esas alınacaktır?

Birlik için ittifaklar kurmak için, Türk-Iş'i özlenen konumlara yaklaştırmak ve çekmek için tek bir koşul aranmalıdır: **REJIMLE UZLAŞMAYI REDDETMEK.** Bu diktatörlüğün gaspettiği hakları geri almaktan, ondan yaptıklarının hesabını sormaya kadar uzanan bir dizi istemi içermektedir.

Türk-Iş üyesi sendikaların kimi merkez ve şube kongrelerinde ortaya çıkan **"demokratik muhalefet"**, eğer sendikal harekete ilişkin politik doğrultusunu açıklıkla ortaya koyabilir, bunu sendikal bir program temeline oturtabilirse, sağlam ve kalıcı adımlar atabilir. Daha somut bir deyişle, Türk-Iş yönetimine gelmek isteyen **"demokratik muhalefet"** ülkede demokrasinin kazanılması, gaspedilen sendikal hak ve özgürlüklerin elde edilmesi, DISK ve üyesi sendikaların sürmekte olan davalarının derhal durdurulması, bu örgütlerin yeniden çalışma olanaklarına kavuşması, etkili bir toplu sözleşme politikasının sürdürülmesi, son altı yıldır yarı yarıya azalan ücretlerin köklü biçimde yükseltilmesi ve benzeri konularda nasıl bir sendikal politika izleyeceğini açıklıkla ortaya koymak durumundadır. Bu politikanın başarısı için hangi eylemlerin ve hangi araçların kullanılacağı ve bunun zamanlamasını içeren bir eylem programına gerek vardır.

Böyle bir yaklaşım açıktır ki, koltuklarına sıkıca yapışmış sendika ağalarını ürkütecektir. Ama bu istemler, işçi sınıfının en haklı ve yakıcı istemleridir. Ve bu istemleri kararlı şekilde seslendirenlere işçiler güven duyacak, sahip çıkacak, destek verecektir.

Unutulmamalıdır ki, herşeyi bir kongreyle olumlu sonuçlara ulaştırmak olanaklı değildir. 14. Kongre'den de bu beklenmemelidir. Bu nedenle, dürüst, namuslu, sendikal güç ve eğilimlerin daha başından işin içine çekileceği, geniş fakat ilkeli bir bağlaşıklık politikasını esas almak gereklidir.

Türk-Iş'in 14. Kongresi birbiriyle içiçe örülü, birbirini tamamlayan, ama biri diğerinin önüne konulamayacak iki hedefi ortaya çıkartacaktır. Bunlardan biri işçilere güven vermeyen teslimiyetçi Türk-Iş yönetimi değişmelidir. Diğeri ise, yönetimi almak isteyenlerin, nasıl bir çalışma sürdüreceklerinin, ne tür bir sendikal politika ve nasıl bir Türk-Iş amaçladıklarının açıkça ortaya konulmasıdır.

SOL BIRLIK, 14. Türk-Iş Kongresi'nde rejimle uzlaşmayı reddeden bir program oluşturmak, Türk-Iş üst yönetiminin teslimiyetçi politikasının karşısına aktif ve mücadeleci bir Türk-Iş'i yaratma anlayışını koymak, sendika içi demokrasiye işlerlik kazandırmak işçi sınıfının eylem düzeyini yükseltmek için gösterilecek her çabaya destek vermeye devam edecektir. Bugün asla ertelenmeden yerine getirilmesi gereken işleri ve ödevleri, sendikal hareketin geleceğine ilişkin istemler ve görevlerle uyumlu kılmak için elden geleni yapacaktır.

H.ŞERİF (TSİP)

KENDİNİ İLERİ SÜRMEK

Toplumun siyasal, kültürel ve ahlaki yaşamının, her hangi bir durumda ve zamandaki belirlenişini, yığınlardan, yığınların o günkü durumundan bağımsız bir olguymuş gibi ele almak mümkün değildir. Öte yandan bunu mutlak bir olumluluk olarak kavramak, yığınların, belli bir durumda kendilerini ileri sürüş tarzını kendi çıkarlarının ve toplumsal ilerleyişin ifadesi olarak anlamak da doğru bir yaklaşım değildir. Yığınlar belli bir siyasal olayın karşısında veya belli bir sorunun çözüm sancıları geçirdiği özel bir zamanda pasif bir tutum alabilecekleri gibi, çözümü geciktiren veya geri götüren bir tutum içinde de olabilirler. Aynı yığınlar **başka** koşullar altında fakat **aynı sorunu,** omuzlayıp kendi çıkarlarına ve kendi çıkarlarına denk düşen sosyal ilerlemeye uygun olarak çözebilirler.

Seçimler de yığınların kendilerini ifade biçimlerinden biridir ve 28 Eylül ara seçimi bu bakımdan dikkate değer sonuçlar ortaya koymuştur. Bu sonuçları bilimin süzgecinden geçirip politikada klavuz olarak kullanmak, titiz ve açık olmayı gerektiriyor. Bu nedenle, seçimin ortaya koyduğu sonuçlardan daha önemlisi, bu sonuçlardan çıkarılacak sonuçtur ve bugün Türkiye'de demokrasi mücadelesinden kendini sorumlu sayanların ilgi alanı, öncelikle bu olmalıdır.

Bir genel seçimde bugünkünden farklı olacağı muhakkak olmakla birlikte, yığınlar, bilinçlerinden çoktan çıkarıp attıkları bugünkü siyasal rejimin ve ANAP'ın yerine neyi koyacaklarını, Eylül seçimlerinde değişmez bir kesinlikle ortaya koyamadılar. Seçimin içinde gerçekleştiği sosyal ve siyasal koşullar farklı olsaydı, sonuçlar da kuşkusuz farklı olacaktı. Buradan demokrasi güçlerine bir görev çıktığı açıkça anlaşılıyor. Nedir bu görev?

Erken bir tarihe alınan **"Berlin'e son hücum"** kararını ve taktik ayrıntıları orduya genişçe anlatıp benimsetmeye vakti kalmayan Kızıl Ordu komuta karargahının askerlere duyurusu son derece sade ve öğretici olmuştur: **"Herkes komünistlerin ne yaptığına baksın ve öyle yapsın!"** Yığınlardan neyi nasıl yapmalarını umuyor ve bekliyorsak, onlara, aynısını yapacakları bir örneği sunmak zorunluluğu vardır. Şimdi biz demokrasi mücadelesinin "gerçek sahipleri" ve öncüleri olarak yığınlara **"demokrasi mücadelesini hakkıyla, ödünsüz ve başarıya götürecek biçimde yürütenlere bakın, onların yaptığını yapın"** demekle, bunu söyleme hakkını elde etmekle mükellefiz.

Buna göre demokrasi güçleri, içinde ve önünde oldukları mücadelenin bütün gereklerini **sonuna kadar** yerine getirmiş olmalıdırlar. 28 Eylül seçimlerinde, ve her hangi bir seçimde halk yığınlarına şu veya bu partiyi ya da genel olarak sosyal demokratları desteklemeleri çağrısında bulunmak, onlardan, belli bir durumda yapabilecekleri en doğru seçimi yapmalarını istemek anlamına gelmiştir; ama bu bile, demokrasi güçlerinin sadece bir bölümünü ve günün gereklerini yerine getirmekten en uzak bölümünü yığınlara göstermektir ve demokrasi güçlerinin, görevlerini sonuna kadar yerine getirememiş olmalarından kaynaklanan, belki zorunlu ama geçici olması gereken bir durumdur.

Demokrasi mücadelesi açısından elbette sosyal demokrasinin solunda kalan güçlerin yeterince toparlanamamış, bir demokrasi bloku etrafında toplanamamış olmaları bir eksikliktir; ama en az bunun kadar eksiklik sayılması gereken bir başka nokta, olduğu kadarıyla gerçekleştirilmiş olan toparlanmayı legal siyasi mücadele alanına henüz taşıyamamış olmalarıdır.

Sol güçlerin kendilerini legal siyasi platformda da ileri sürmeleri, siyasi ortamın değişik boyutlarından bakıldığında, sanıldığı kadar kolay değildir; ama zorluğu gerekliliğini ortadan kaldırmaya sebep de değildir. Eylül seçimi ortaya koyduğu pek sonuçtan biri olarak, demokrasi güçlerinin bu eksiğini de ortaya koymuştur.

Bu zor olan görevin yerine getirilmesiyle, ondan sonrasının kolay olacağı da söylenemez. Yığınlara, neyi nasıl yapmaları gerektiğini gösterecek konuma ulaşmak sadece bir başlangıçtır.

Başlangıçlar olmadan değil sadece başarmaktan, yenilgiden bile söz edilemez. Yenilmek için dahi başlamış olmak şartsa, başarmak için başlamış olmak bin kere daha şarttır.

Ara seçimlerden sonra açılan "yeni zam sezonu" kimin yalancı olduğunu gösterdi

24 Ocak'la enflasyonun beli kırılamaz!

Ara seçimlerin hemen ardından beklenen zam fırtınası tüm dehşetiyle sökün etti. KIT ve özel sektör ürünlerine yapılan astronomik zamlar birbirini izliyor. Seçim öncesinde ertelenen zamların 28 Eylül'den sonra ortalığı kasıp kavuracağı apaçık belliydi. Oysa Özal ve adamları, seçim meydanlarında **"yemin billah"** aksini ileri sürdüler. Zam **"söylentileri"**nin uyduruk olduğunu, kesinlikle zam yapılmayacağını söylediler. **"Zamlar hazır bekliyor"** diyenleri yalancılıkla suçladılar. Son zamlarla birlikte asıl yalancının kim olduğu bir kez daha görüldü.

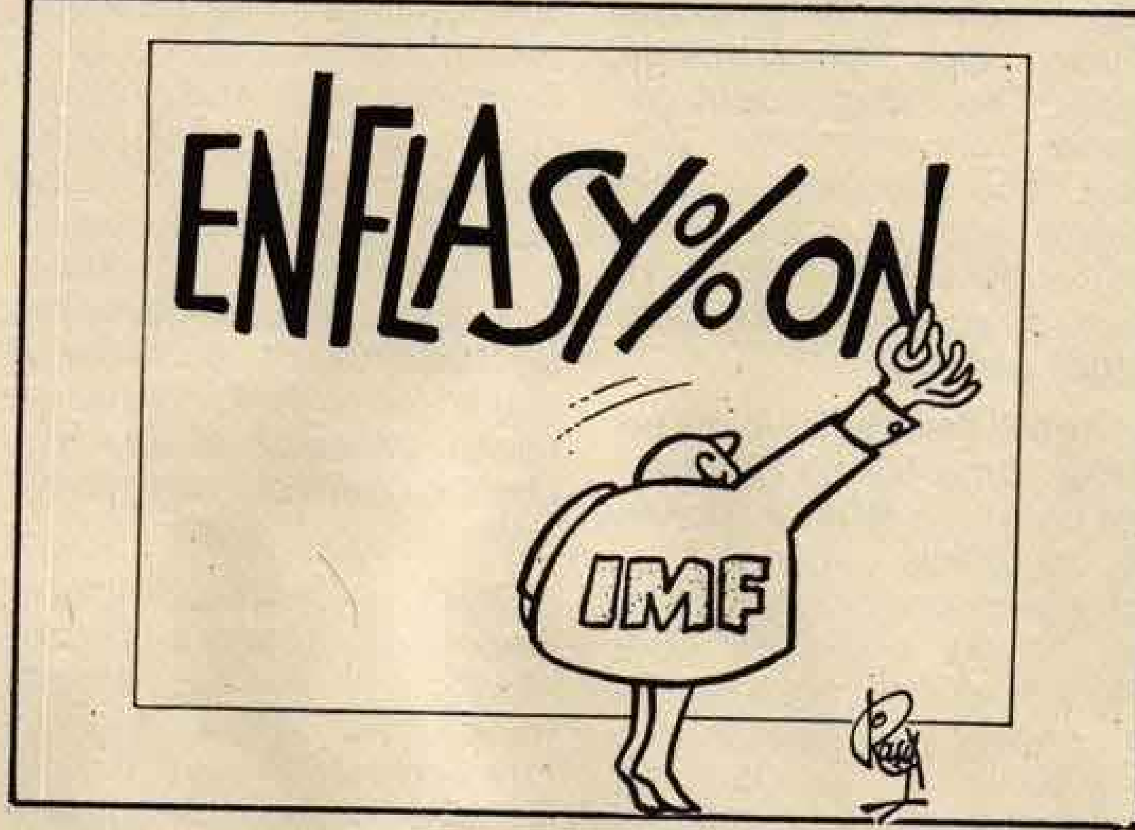
Zamların seçim sonrasına ertelenmesi bilinen eski bir uygulama. Ama bu, daha çok KIT ürünleri için geçerli. Bazı tarım ürünleri için saptanan nispeten yüksek taban fiyatları veya memur maaş katsayısının artırımı gibi, KIT ürünlerine seçim öncesinde zam yapılmaması da artık herkesin kanıksadığı, burjuva hükümetlerin **"olağan"** uygulamalarından. Ancak bu kez, özel sektör zamları da seçim sonrasına ertelendi. Tekelci parababaları, Özal hükümetine destek olmak için, zam kararlarını hep birlikte 28 Eylül sonrasına sakladılar. Nitekim seçimin ardından ilk açıklanan zam kararları özel sektörden geldi. Zam furyasına çok geçmeden devlet de katıldı.

Özal **"KIT ürünlerine biz karışmıyoruz, onlar tüccar gibi davranıyorlar"** derken, Maliye Bakanı Alptemoçin **"KIT zamları hükümetle ilgili değildir"** diyor. Oysa bu zamların nasıl bir somut ekonomi politikasının sonuçları olduğunu bugün hemen herkes biliyor, görüyor. Özal ve adamlarının palavralarına artık kimsenin inandığı yok. Tekel zamlarından sonra Özal'ın hipodromda yuhalanması da bunu gösteriyor. Amansız baskı ve teröre, onca demagojiye rağmen Özal'ın giderek artan ölçüde **"açız"** pankartlarıyla, boş tencerelerle protesto edilmesi, zamların kaynağı konusunda kimsenin kuşku duymadığını ortaya koyuyor. Bir ara **"halk zamlardan memnun"** diyecek ölçüde pervasızlaşan Özal, şimdi daha **"inandırıcı"** gerekçeler uydurmaya çalışıyor. Sözgelimi tekel zamlarını, **"halkın sağlığını düşündüğümüz için yaptık"** diye savunmaya kalkışıyor. Aynı konuşmada **"KIT zamları bizle ilgili değil"** demese, belki kendine inanacak üç-beş ilkokul çocuğu bulacak ama, Özal artık onu da bulamıyor.

Zamlar 24 Ocak politikasının doğrudan sonucudur. 24 Ocak mantığı zam üstüne kurulmuştur. Zamlar ve emekçilerin alım güçlerinin geriletilmesi, böylece gelir dağılımının emekçiler aleyhine yeniden düzenlenmesi yoluyla, yani fakiri daha fakir, zengini ise daha zengin yaparak ekonomik bunalımı atlatma, hiç değilse hafifletme fikri, 24 Ocak uygulamalarının çıkış noktasıdır.

IMF patentli 24 Ocak kararlarının taşeronu Özal, bu tedbirler sayesinde **"devletin fiyatlara müdahalesinin önleneceğini"** ve fiyatların tamamen **"piyasa fiyatları içinde oluşacağını"** söylüyordu. Oysa bugüne kadarki uygulama, devletin **"piyasa koşulları çerçevesinde"** fiyatlara müdahale ettiğini ve fiyatlar genel seviyesinin yüksek düzeyde tutulmasında başlıca araç olarak KIT'lerin kullanıldığını göstermektedir. Bu bilinçli bir tercihtir. KIT ürünlerini sürekli zam yapan hükümet, böylece bir taşla bir kaç kuş vurmaktadır. Bir yandan IMF buyrukları doğrultusunda, emekçilerin her geçen gün daha da yoksullaştırılması pahasına ve en kolay yoldan, KIT'ler zarar eden kuruluşlar olmaktan çıkarılıp kâra geçirilmekte ve **"bütçeye yük olmaları"** önlenmektedir. Öte yandan izlenen sürekli zam politikası, ekonomide tekelciler lehine kaynak aktarımı sağlanmasında KIT'lerin daha etkili bir araç olarak kullanılmasına, kendi mallarının fiyatlarını rahatlıkla artırabilen bir avuç tekelci parababasının daha çok semirmesine yol açmaktadır. Zamlar, içerde tüketimin kısılması ve bu şekilde ihracat imkanlarının artırılması çabalarına da denk düşmektedir.

Zamlar 24 Ocak uygulamalarının ayrılmaz parçası olduğu kadar, bu kararların iflasını da belgelemektedir. Özal, 1980 yılından beri, **"enflasyonun belini en çok bir-iki senede kıracağız"** demektedir. Oysa enflasyon olduğu yerde durmaktadır. 24 Ocak kararlarıyla da ortadan kaldırılması mümkün değildir. Çünkü 24 Ocak, enflasyonun ve ekonomik bunalımın asıl sorumluları adına uygulamaya konulmuştur, ve onların çıkarlarına dokunmadan enflasyonu yok etmek de mümkün değildir.

Göreve atamada güvenlik soruşturması

Yurtseverler yoksulluk ve açlığa itilmek isteniyor

12 Eylül rejimiyle birlikte demokratik bir kitle örgütü üyesi olduğu gerekçesiyle, ya da **"sakıncalı"** görülerek binlerce ilerici yurtsever, insanın işine son verildi. Işsizliğin korkunç derecede çoğaldığı Türkiye ve T.Kürdistanı'nda bu insanlar yoksulluk ve açlığa itildi. Tüm bunlar, güvenlik soruşturması adı altında yürütüldü.

Görevlerine son verilen binlerce ilerici kamu görevlisi yerine yeni alınacaklar için, Ulusu **"hükümeti"** döneminde tüm valiliklere gizli birer genelge gönderildi. 94 sayılı 5 Kasım 1982 tarihli bu gizli genelgeye göre devlet kademelerinde görev alacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturmasının ilkelerini şöyle belirliyor: a) Hakkında sakıncalı bilgi bulunmaktadır. b) Durumu aydınlatılamamıştır. c) Hakkında sakıncalı bilgi bulunmamaktadır.

Çok yönlü olarak yürütülen bu soruşturmalar, mahalle muhtarından apartman kapıcısına, mahalle karakolundan bakkalına dek uzanıyor.

Hakkında güvenlik soruşturması yapılan şahsın uzak akrabalarından birinin sol görüşlü olması, o kişinin sakıncalı olarak tespit edilmesine kafidir. Böylece ilericilerden arındırılmış olan devletin değişik kademelerine büyük holdinglerin çıkarları doğrultusunda hareket edebilen, faşist ve gerici ideolojilere angaje olmuş unsurlar yerleştirildi.

12 Eylül rejiminin diğer uygulamalarına karşı olduğu gibi, bu yöndeki uygulamaya karşı da yoğunlaşan tepkiler karşısında Özal hükümeti geri adım atmak zorunda kaldı. Bakanlar kurulunca yeniden gözden geçirilen güvenlik soruşturmasının süresi 6 aydan 2 aya indirildi. Içişleri bakanlığınca valiliklere gönderilen yeni genelgeye göre **"gizli"** ve **"gizlilik"** isteyen görevlere getirilecekler için güvenlik soruşturması, diğer görevler için 15 günde tamamlanmaz üzere **"arşiv"** araştırması yapılacak. Bir daireden diğer bir daireye geçmek için ayrıca bir daha güvenlik soruşturması yapılmayacak.

Yapılan uygulamanın özünde fazla bir değişiklik olmamakla birlikte, bu yönde yoğunlaşan tepkiler ve yükselen sesler karşısında Evren-Özal rejiminin yeni bir manevraya zorlanması muhalefet açısından bir başarıdır. Diktatörlük bu manevrayla, uygulamaya karşı yükselen tepkileri etkisizleştirmeyi amaçlıyor.

12 Eylül rejiminin faşist kadrolaşma çabaları boşa çıkarılmalıdır. Insanları demokratik düşüncelerinden dolayı açlığa, sefalete mahkum eden, insan hakları düşmanı Evren-Özal diktatörlüğünün insanları robotlaştırma, uşaklaştırma politikasına karşı çıkılmalıdır.

ENKA hayali ihracatta da lider!

Bundan bir süre önce ENKA Holding'in üç görevlisi tutuklandı. Hem de hayali ihracata meydan vermekten...

Doğrusu böyle bir haberle karşılaşınca herkes gibi bizler de şaşırdık. Öyle ya, 24 Ocak politikasının yürürlükte olduğu bir dönemde ve üstelik daha Özal başbakanken nasıl olur da ENKA hakkında böyle bir işleme başvurulur? Yoksa 6 yıllık diktatörlük döneminin en gözde holdinglerinden birine nazar mı değdi? Sakın Özal'la patronu arasına karakedi girmiş olmasın?..

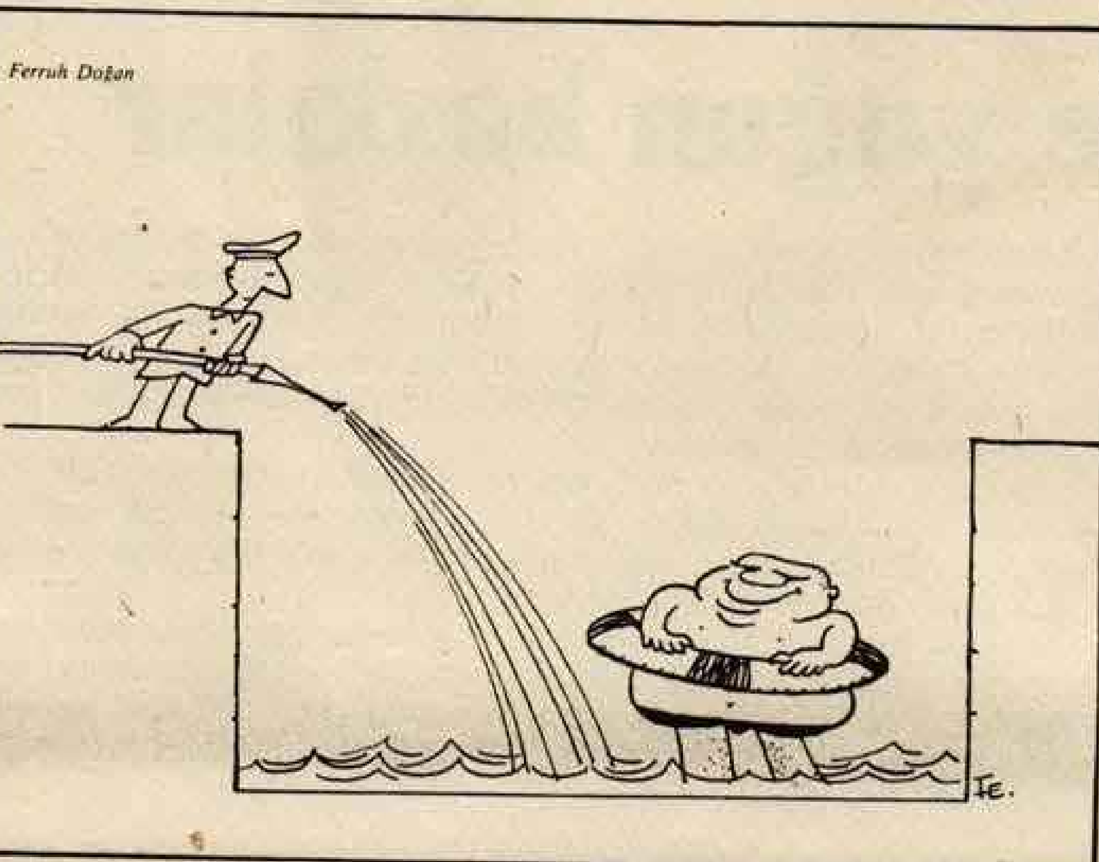
Ama yok. Böyle birşey söz konusu değil. Öyle olmadığını çıplak gözle de görmek mümkün.

Hem üstelik Türkiye'de hayali ihracat ilk kez de ortaya çıkmıyor. Bu, ötedenberi süregelen bir uygulama. Bir dizi soyguncunun bu yolla milyarları cebe indirdiği gizli-saklı birşey değil. Son yıllarda Türkiye'den yapılan ihracatın yaklaşık yüzde 30'unun hayali olduğunu burjuva çevreleri dahi kabul ediyorlar. Kısacası bu sahtekarlık faşist rejimin izlediği politikanın bir parçasından başka birşey değil.

Bir yandan geniş halk yığınları Özal hükümetinin büyük parababalarına sağladığı muazzam sömürü olanaklarının farkındalar. Diğer yandan ihracatçı tekellerin emrine sunulan bu kolaylıklar, öteki tekelci grupların da tepkisine neden oluyor. Bundan bir süre önce bir kısım sanayicinin ihracatçı holdinglerin durumunu gündeme getirmeleri ve onlara sağlanan kolaylıkları eleştirirken, 1980 yılından bu yana kendilerinin **"her türlü fedakarlığa"** katlandıklarını söylemeleri de bu tepkinin bir sonucuydu.

Işte Özal hükümeti bütün bu nedenlerden ötürü şimdi güya yolsuzlukların üzerine gittiğini göstermeye çalışıyor. Aklı sıra **"haksızlıklara, yasa dışı"** şeylere karşı olduğunu kanıtlama yoluna gidiyor.

Ama ne var ki, bütün bunların bir işe yaradığı yok. Bu numaralar, bu dalavereler, yalnızca Evren-Özal çetesini daha gülünç duruma düşürmekten başka bir işe yaramıyor. Böylesi ayak oyunlarıyla tekellerin bu maaşlı memurlarını, sömürü ve soyguncu düzeninin eli kanlı bekçilerini kim ciddiye alır ki zaten?

CIHAN ERDEM (PPKK)

FAŞİST DİKTATÖRLÜK KERKÜK'Ü İŞGALE HAZIRLANIYOR

Son günlerde **"Kerkük sorunu"** Türk burjuva basınının önemli bir gündemi haline getirildi. Faşist diktatörlük, yayılmacı ve istilacı politikalarına haklılık kazandırmak için kamuoyu yaratarak, Irak Kürdistanı'nın Kerkük, Musul ve Süleymaniye bölgelerini işgal etmeye hazırlanıyor.

Bilindiği gibi, daha önce de faşist diktatörlük, **"vatanın bölünmezliğini"** bölücü tehlikeyi yoğun bir şekilde işleyerek, şövenizmi körükleyerek ve **"Türk ulusal"** gururunu şahlandırarak Mayıs 1983, Ekim 1984 ve Ağustos 1986'da Irak Kürdistanı'na saldırılar düzenledi. Bu saldırılara paralel olarak T.Kürdistanı'nda adeta yaşamın bir parçası haline getirilen askeri operasyonlara hız verildi. Baskılar daha da yoğunlaştırıldı.

Türk ordusunun Irak Kürdistanı'na saldırıları, ABD emperyalizminin bölgeye yönelik planlarıyla uyum içinde olduğu gibi, Kürt ulusal demokratik güçlerine **"ciddi"** bir gözdağı vermenin yanısıra, Kerkük petrol bölgesini işgal etmenin hazırlık provasını da amaçlıyordu.

Nitekim, faşist rejimin başbakanı Özal, Ağustos 1986 saldırısının hemen arkasından komşu ülkelere (özellikle Suriye ve Iran'a) yönelik tehditkar mesajlarında istila emellerini açıkça ifade ediyordu.

Tekelci Türk burjuvazisinin, Irak Kürdistanı'nın petrol bölgesine yönelik ve kamuoyuna benimsetmeye çalıştığı gerçek niyetini şu ifadeler açıkça yansıtmaktadır. **"Iran, savaşta son saldırıya hazırlanıyor. Humeyni, Saddam'a son darbeyi vuracağı anda Türkiye devreye girecek ve petrol bölgesi Kerkük'e müdahale edecek. Kerkük'e giren Türkiye, hem buradaki soydaşlarını kurtaracak, hem de geçmişt zaten misaki milli sınırları içinde olan bu zengin petrol bölgesine sahip olacak."** Müdahale hakkı şu gerekçelere dayandırılıyor. **"Musul ve Kerkük'te 1 milyon Türk yaşıyor. Türkiye'nin Kerkük üzerinde tarihten gelen hakları var. Türkiye, iktisadi çıkarlarının tehlikeye düşmesine seyirci kalamaz. Saddam yönetiminin devrilmesi ile Irak parçalanabilir. Kuzeyde Kürtlerin bağımsız bir devlet kurmaları ülkemiz için çok tehlikeli ve kabul edilemez bir durumdur."** (Milliyet, 16. 10. 1986)

Birinci Dünya Savaşı'nın hemen bitiminde, işgalci güçler, Kürdistan'ı kendi aralarında bölüştüler. Lozan antlaşmasıyla resmileştirilen bu bölüşmeye göre 4 parçaya bölünen Kürdistan'ın en büyük parçası Türk devletinin egemenliğine bırakıldı. Zengin petrol yataklarına sahip olan Güney Kürdistan, Ingiliz emperyalizmine bırakıldı. Daha sonra Ingiltere'nin Irak'tan çekilmesiyle bu bölge, Irak devletinin egemenliğine terk edildi. Kerkük, Musul petrolü Türk burjuvazisinin iştahını kabarttıysa da, pay-laşım sırasındaki gücü, bu bölgeyi ilhak etmeye yetmedi.

Türk burjuvazisi, Kürdistan'ın en büyük parçasını süngü gücüyle elinde tutmaya ve burada sömürgeci egemenliğini pekiştirmeye çalışırken, bu sürecin başından beri hiçbir zaman Güney Kürdistan'a yönelik istilacı emellerinden vazgeçmedi. Fırsat buldukça işgal hazırlıklarına hız verdi.

Türk devletinin, Kürdistan'ın diğer parçalarına, özellikle Irak Kürdistanı'na yönelik bu politikası, 12 Eylül rejimiyle birlikte ortaya çıkmadı. Bu politika, Türk devletinin kuruluşuyla birlikte vardır. Faşist diktatörlük döneminde bu politika, daha açık ve keskin bir biçimde belirdi.

Türk burjuvazisinin bu politikası, Türk aydının büyük bir çoğunluğu tarafından kabul görmeye her zaman hazırdır. Çünkü Türk burjuvazisi, şovenizmi, Kürt düşmanlığını devletin harcı haline getirmiş. Şövenizmi sistemli ve yoğun olarak işlemek, sürekli diri tutmak, Türk devletinin vazgeçilmez resmi politikası haline getirildi.

Burjuva basının meşhur gerici kalemşörlerinden, sözde ilerici demokrat geçinen kimi yazar ve politikacısına dek, işgal hazırlığı konusunda diktatörlüğe akıl hocalığı yapmakta birbirleriyle adeta yarışıyorlar. Tercüman yazarlarından Ergun Göze **"Iran, Irak harbi artık Türkiye için bir yük haline geldi. Irak, Kerkük Musul havalisindeki Türklere ağır baskılarda bulunmaktadır. Bölgede müstakil bir Kerkük Türk Cumhuriyeti kurulabilir."** diyor (Tercüman, 19. 10. 1986)

Yeni Forum dergisi yöneticisi Prof. Aydın Yalçın **"Kerkük meselesi Türkiye açısından bir anlamda Kıbrıs gibidir. Bu bölge bizim bölgemiz"** diyor. (Milliyet, 16. 10. 1986) **"Bu gelişmelerin Türkiye'yi hangi zor tercihler karşısında bırakabileceği açıktır. Ya Kerkük petrolünden, boru hattından vazgeçmek, ya da bir savaşta daha ciddi ağırlığımızı duyurmak gibi"** (Ismail Cem, Güneş, 17. 10. 1986)

Türkiye, ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki jandarmalık rolünü tamamıyla üstlenmiş vaziyette. Hayati çıkar alanı olarak nitelendirdiği her bölgeye, patronu olan ABD gibi müdahale etme hakkını kendinde görmektedir. Faşist diktatörlüğün bu çok tehlikeli maceracı politikasına karşı çıkılmalı, Kerkük petrol bölgesine yönelik girişimleri boşa çıkarılmalıdır.

SELİM YALÇIN (TKP)

DEMOKRASİNİN KOŞULU

Diktatörlük rejimi Kürdistan'ın dağlarında ovalarında kan dökmeye devam ediyor. Askeri birlikler, köy korucuları adı altında örgütlenen paralı silahlı güçler Kürdistan'da zorbalığın bekçiliğini yapıyor. Kürt halkı yaşadığı illerde, ilçelerde, köylerde, Kürt göçerler konakladıkları ovalarda, yaylalarda Türkiye Cumhuriyeti'nin geçerli yasalarına göre değil, rejimin Kürdistan için uygun gördüğü orman yasalarına göre yaşamak zorunda. Evren-Özal rejiminin anayasayı, yasaları tüm Türkiye'de zorbalığı egemen hale getirmiştir, ama Türkiye Kürdistanı'nda bu yasalar bile geçerli sayılmıyor. Egemen güçlerin, bölge ile ilgili planlarını sürekli geliştiren Amerikan emperyalistlerinin bu yasaları bile zorlayan daha başka yasalara gereksinimi var. Bu yasaları kağıt üzerinde görmek aramak, bulmak olanaklı değil. Türkiye Kürdistanı'nda geçerli orman yasaları Evren'in dudağında, Özal'ın kafasında, Genelkurmay'ın gizli emirlerinde, ABD'nin Ortadoğu ile ilgili kışkırtma planlarında yer buluyor kendilerine. Bu orman yasaları Kürt halkını evine çadırına hapsediyor, Kürtlerin bir yerden bir yere gitmesini kayda-kuyda bağlıyor, başını kaldıranı ölümle cezalandırıyor. Bu orman yasalarında mahkeme, yargı göstermeliktir.

Evren-Özal diktatörlüğü Türk halkı için uygun gördükleri kendi güdümlerinde sözde parlamenter rejimin sağladığı kimi olanakları bile Kürt halkı için uygun görmüyor. Tüm Türkiye'de işçiler, köylüler, emekçiler açlığa, yoksulluğa katlanmak zorunda bırakılıyor, işsiz kalıyorlar. Kürt halkı ise hem Türk halkının bu kaderini paylaşıyor, hem açlıktan yoksulluktan çok daha kötü bir kadere boyun eğmek zorunda bırakılıyor. Açlığın yanında kurşun, sefaletin yanında ölüm, Keban barajının yanında susuzluk ve ışıksızlığa katlanmak zorunda bırakılıyor.

Bütün bunlara Türk, Kürt ilerici güçler sessiz kalamazlar. Bu gidişe dur demek zorunluluktur. Bunun iki halkın birlikte mücadele etmek ve mücadeleyi kazanmaktan başka çaresi yoktur. Ancak iki halkın tüm güçlerinin, ilerici demokrat tüm insanların gerçekleri görmesi ve bu gerçeklere göre davranması kurtuluşun yolunu açabilir. Bu gerçekler öyle yasayla, resmi görüşle, gayri resmi açıklamayla üstü örtülebilecek, küllendirilebilecek türden gerçekler değildir. Türkiye'de hiç bir dürüst insan bu gerçeklerden kaçamaz.

Nedir bu gerçekler? Türkiye'de Türkler ve Kürtler birlikte yaşıyorlar. Türkiye'nin doğusunda, Türkiye Kürdistanı'nda yoğunlukla Kürt halkı yaşıyor. Kürt halkı ulusal demokratik haklarından sürekli olarak yoksun bırakılmıştır. Kürt halkının varlığı bugüne kadar hiç bir iktidar tarafından tanınmamış, tanınmak istenmemiştir. Oysa Kürt halkının varlığı inkar kabul etmez somut bir gerçektir. Kürt halkının varlığı ayrı bir dille, farklı gelenek göreneklerle kendini en kör gözlere bile gösteriyor. Bu gerçeğin hemen yanıbaşında anılması gereken bir başka gerçek de, Türkiye'de eğer demokrasi olacaksa, bunun Kürt halkının en demokratik hak ve özgürlükleri tanınmadan, onun varlığı hakkı hukuku teslim edilmeden olamayacağı gerçeğidir.

"Demokrasi olsun ama Kürt halkının varlığı da dilini özgürce kullanması, kültürünü özgürce geliştirme hakkı vb. de varsın olmayıversin" denilemez. Böyle düşünenler gerçekte azgın dalgalarla boğuşacak bir gemide **"varsın taban delik olsun"** demiş oluyorlar. Böyle bir demokrasi, koskoca bir halkın varlığını, hakkını hukukunu tanımayan bir demokrasi yaşamaz, yaşayamaz. Tabanı delinmiş gemi batar. Türk halkı, Kürt halkı, bu onurlu halklar Türkiye'de demokrasiyi yaşatacak temel güçlerdir. Gericilik demokrasiyi de, Türk halkının esenliğini, Kürt halkının varlığını, hakkını hukukunu da tanımaya yanaşmaz, yanaşmayacaktır. Ama Türkiye'nin demokrasi isteyen aklı başında güçler kendilerini solda sayan, kendilerine demokrat, sosyal demokrat, demokratik sol diyen güçleri, "Kürt halkının haklarında tanınmayıversin" diyemezler. Bunu kendi demokrasi anlayışlarıyla eğer içtenlikle savunuyorlarsa bağdaştıramazlar.

Türkiye'de demokrasinin, Türkiye'nin geleceğinin güvencesi işçi sınıfının, emekçi halkın hak ve özgürlüklerinin tanınmasından geçiyor. Türkiye'de demokrasinin kurulması, bu demokrasinin sağlam bir güvenceye kavuşması aynı zamanda milyonlarca Kürtün varlığının tanınmasından, ulusal demokratik haklarının bu halka teslim edilmesinden geçiyor. Bu iki koşulu görmezlikten gelenler, **"Bu ikisi olmadan da demokrasi olur"** diyenler, kendi mücadelelerine, kendi amaçlarına ters düşüyor, ömrünü uzatmak isteyen rejimin ayakta kalmasına olanak tanımış oluyorlar.

Bir ABD senaryosu

Faşist rejimin Musul ve Kerkük'ü işgal planları

Son günlerde Irak-Iran savaşının yeniden hız kazanması ve Saddam diktatörlüğünün daha da sıkışması, gerek emperyalist çevrelerde, gerekse Ortadoğu'daki ABD yanlısı gerici rejimlerde telaşa yol açıyor. Özellikle, 12 Ekim'de, çok sayıda Kürt partizanının, bir Iran komando birliğiyle ortaklaşa, Kerkük yöresindeki Irak askeri üslerine ve petrol tesislerine karşı gerçekleştirdikleri başarılı eylemler bu telaşın artmasına yol açtı.

Kerkük eyleminin hemen ardından, Dışişleri Bakanı Halefoğlu, dış basına verdiği demeçte, Kerkük petrol tesislerine ve Kerkük-Iskenderun petrol boru hattına yapılacak bir saldırının Türkiye'nin çıkarlarına karşı olacağını bir kez daha belirterek Türkiye'nin müdahale edebileceği imajını verdi. Aynı günlerde Ingiliz **The Independent** gazetesi, Türk ordusunun Iran'dan önce Kerkük'e girebileceğini yazdı. Konunun Türkiye'de politik çevrelerde ve basında yaygın biçimde tartışıldığı görüldü.

Yetkili çevrelerin ve dış politika uzmanlarının görüşlerine başvuran **Milliyet** gazetesi, müdahale yönünde ciddi bir eğilimin varolduğunu ortaya koydu. Gazeteye göre, Kerkük'e müdahale için ABD bir senaryo hazırlamıştır. Buna göre, Iran, Saddam rejimine son darbeyi indirmek için hazırlanıyor. Bu aşamada Türkiye Kerkük petrol bölgesini işgal edecek. Olaya Sovyetler sert tepki gösterecek. Buna karşılık ABD devreye girip Türkiye'yi savunacak ve **"Çevik Kuvvetler"**ini, Kürdistan'da bu iş için hazırlanmış olan üslere indirecek.

Ortadoğu'daki gelişmelere yönelik olarak ABD'nin böyle bir senaryo yapmış olması şaşırtıcı olmaz. Amerikan emperyalistleri, altı yıl önce Irak'ın Iran'a saldırısını sevinçle karşıladılar. Bunu el altından kışkırttılar. Böylece hem Iran'dan öç almayı, hem de, bu iki ülkeyi savaşta yıpratıp kendilerinden yana yönetimleri tekrar işbasına getirmeyi denediler. Şimdi ise savaş, son yıllarda Batı'ya ve Ortadoğu'daki Batı yanlısı Arap rejimlerine daha çok yaklaşmış olan Saddam'ın aleyhine dönmüştür. Saddam diktatörlüğünün çökmesi, bölgede güç dengesini ABD'nin ve dostlarının zararına bozabilir. Bu nedenle ABD'nin bölgede yeni maceralara girmesi ve bu işte, kendisine bağlı Türkiye'deki kukla rejimi kullanmak istemesi şaşırtıcı değildir. O, aynı zamanda, Türkiye'deki faşist, militarist çevreleri bu yönde kışkırtarak **"Çevik Kuvvetler"**i ve orta menzilli füzeleri Türkiye'ye ve Türkiye Kürdistanı'na yerleştirmek için uygun bir ortam oluşturmak istiyor.

Diğer yandan, faşist rejim böylesi bir macerayı göze alabilir mi? Bu da şaşırtıcı olmaz. Türkiye'deki ırkçı, militarist çevrelerin yayılma eğilimi ötedenberi bilinen bir şeydir. **"Kerkük Türkleri"** sorunu da bu çevreler tarafından zaman zaman gündeme getiriliyor. Bu yayılma özlemi tekelci burjuvazinin sıkıntı ve özlemlerine de uygun düşüyor. Özellikle, Kerkük'ün zengin petrol yatakları bu çevrelerin iştahını kabartıyor.

16 Ekim tarihli **Milliyet**, bu çevrelerin niyetlerini şöyle açıklıyor:

"Bu çevreler, 'Türkiye neden Kerkük'e girsin?' sorusunun cevabını şu gerekçeye dayandırıyorlar:

"Musul ve Kerkük'te bir milyon civarında Türk yaşıyor. Zaten burası Kurtuluş Savaşı başlarında Misakı Milli sınırları içindeydi. Ancak Türkiye, yeterince güçlü olmadığından Kerkük meselesi Lozan'da çözülmedi. O günkü dünya şartlarından dolayı da, 1925'te Ingiltere'ye bırakıldı. Yani Türkiye'nin Kerkük üzerinde 'tarihten gelen' hakları var.

"Türkiye petrol ihtiyacının büyük bir bölümünü Irak'tan ithal ediyor. Bunun da önemli bir kısmı petrol boru hattından geliyor. Boru hattından Türkiye yılda 300 milyon dolar kadar da kira alıyor. Türkiye bu iktisadi çıkarlarının tehlikeye düşmesine seyirci kalamaz.

"Saddam yönetiminin devrilmesiyle Irak parçalanabilir. Bu durumda Kürtler, Kuzey Irak'ta meydanı iyice boş bulurlar. Zaten savaşın getirdiği otorite boşluğu yüzünden hayli güç topladılar. Türkiye'nin doğusundaki ayrılıkçı güçler de Kuzey Irak'ta üsleniyorlar. Bağımsız bir Kuzey Irak, ülkemiz için daha da tehlikelidir."

Görüldüğü gibi, Türkiye'deki yayılmacı, militarist, ırkçı çevreleri bir müdahaleye yöneltebilecek nedenler, yalnızca, Türk tekelci sermayesinin gözlerini parlatan petrol yatakları, yani ekonomik çıkarlar değil, aynı zamanda Kürt halkının kurtuluş mücadelesinden duyulan korkudur. Zorba rejim, yalnızca Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürt halkına hiçbir hak tanınmamakla ve Kürt halkının buradaki mücadelesini ezmeye çalışmakla kalmıyor, kendi resmi sınırlarının ötesinde de Kürt halkının özgür olmasından da fena halde korkuyor. Bunu kendi güvenliği için **"büyük tehlike"** sayıyor.

Son gelişmelerle, sözkonusu yayılmacı çevreler baklayı ağızlarından çıkarmışlardır. Onların hevesleri ABD emperyalistlerinin bölgedeki saldırgan politikasıyla denk düşüyor. Bu nedenle, gelişmelerin Türkiye'yi, bugünkü sorumsuz faşist yönetimin elinde bölgedeki sıcak savaşın içine sürüklemesi ihtimali zayıf değildir. ABD emperyalistlerinin kışkırtma ve vaatleriyle, bu çevreler Musul-Kerkük yöresini işgal etmeye kalkabilirler.

Bunun Türkiye bakımından tam bir macera olacağını söylemeye gerek yok. Böyle bir saldırının yol açabileceği sonuçlar ise şimdiden kestirilemez. Ama bunun, en başta saldırganlar için çok pahalıya mal olacağını bilmek kahinlik olmaz.

Sorunların çözmek için savaşa başvurmak, saldırganlık, yayılmacılık emperyalizmin ve faşizmin özelliklerindendir. Ne var ki, bu, onları daha batağa götürür ve sonlarına yaklaştırır.

Seneryoyek Emeriqayê:

Planâ dagırkırına Mısul û Kerkûkê ya hukma faşi

Dı van rojan da navbera İran û Iraqê şer gûr bû, diktatoriya Saddam ji hın zêde kete nav xeteriyê. Ev bûyêr hım imperyalistan hım ji dewletên xulamokê wan lı Rojhılata Navin tırsand. Bı taybeti 12'ê meha Çıriya Pêşin gelek pêşmergeyên Kurd, bı hêzeki komando ya İranê ve êrişê cigehên leşkeri û yên petrolê lı bajarê Kerkûkê kırın; tırs û xofa paşverûyan hın zêde bû.

Lı pey vê bûyerê wezirê derva ya hukma faşi Halefoglu, beyanatek da rojnamevanên derweyi welat. Lı vê gotarê da eşkere kır ku, ger xeteriyeke bıghije Kerkûkê û lulên neftê ku, navbeyna İskenderun û Kerkûkê ye, wê dewleta Tırkiyê mıdexele bıke. Disa wan rojan da rojnama İngilizan bı navê *The İndependent* nıvisi, ku leşkerê Tırkan wê berê leşkerên İranê bıkeve nav bajarê Kerkûkê. Disa çawa em dızanın weşan û rojnamên dın ji vê dawiyê da gelek lı ser vê meselê sekınin.

Rojnama Milliyet da xuyakırın ku, dı nav gelek gıre-gırê dewletê da meylek usa heye û seba vê ji seneryoyek usa ji jı aliyê Emeriqayê hatiye amade kırın. Gora vê seneryoyê, İran xwe hazır dıke ku derba dawiyê lı Iraqê bıxe, lı vê merhelê Tırkiye mıntıqa petrolê yê Kerkûkê wê dagırbıke. Ev yeka ji aliyê Sovyet ve wê neyê qebûl kırın, lı vê gavê Emeriqa wê bıkeve nav şıxul û "Hêzên Lez" ku berê ve amade kırıye, wê bine dayne cigehên leşkeri ku lı Kurdıstanê hazır kıriye.

Bı cih anina vê seneryoya hane, ne ewqas tıştek dûr e. 6 sal berê kêfa Emeriqayê vê şerê dıhat û bında ji fit dıda ku, şer her geş bıbe. Bı vê kari ve qaşo tola xwe jı İranê dıstand, hım ji dıxwast her du ali ji lı vê şerê jar bıkevın û lı wan welatan da gora dılê xwe rejiman bine ser hukım.

Lı van dawiyan da hukma Saddam hın nêzıkê paşverûyên Ereb bû. Ruxandına vê diktatoriyê dıbe ku planên imperyalistan xıraw bıke, lema ewana ji wi çaxi dıkarın rejima faşi ya Tırkiyê bıkşinın nav vê şıxuli. Aliyê dın seba ciwar kırına Hêzên Lez û fuzeyên nû ji, gora wan wê şert werın holê.

Jı bo vê karê ji meyla hukma nıjadperest û dagırker heye. Xwestına sermiyandarên yekdest, ne dıji vê karê ye, bı taybeti destxıstına petrolên Kerkûkê daxwazê wane, lema lı ser hev disa behsa "Tırkên Kerkûkê" dıkın.

Rojnama Milliyet usa dınıvise: "Lı Kerkûk û Mısulê nêzıkê milyonek Tırk dıjin. Dema Peymana Lozanê, me ev kara helnekır jı ber ku em ne ewqas bı hêz bûn. Lê ew erd heqê Tırka ne. Disa jı lûlên neftê, Tırkiye, salê 300 milyon dolar kırê dıstine. Hukma Saddam dı vê şerê da bıkeve nav xeteriyê, wê Kurd wan deran bıxıne nav destên xwe, ev ji jı bo welatê me xeteriyeke pır mezın e."

Çawa tê ditın tırsa wan ne tenê dest çûna petrolê ye, her usa ji serketına Şerê Rızgariya Neteweyê Kurd e. Hukma faşi ne tenê heq û mafên gelê Kurdıstana Tırkiyê pêpez dıke, ew, her usa jı azad bûna gelê Kurd yên derweyi sinorên xwe dıtırse. Ewi bona xwe xeteriyeke mezın dıhesıbine.

Ev daxwaza hêzên dagırker ya Tırkiyê û politika Emeriqayê ya êrişker yek ın. Ci bı ci kırına vê seneryoya han, jı aqıl ne dûr e. Nuha ve em dıkarın bêjın ev kara han jı bona Tırkiyê hêsan naçe seri, naghijıne mırazên xwe.

Jı bo helkırına mesela şer, êrişkırın û dagırkırına welateke dın, nişana imperyalist û hukmên faşist ın. Lê çı heye ev ji wana wê hın bıxe nav lehiyê û dawiya hukmên wan nêzık bıke.

Mahkum ailelerine yoğun baskılar

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı cezaevlerindeki ilerici-demokrat tutuklu ve hükümlülerin hangi insanlık dışı koşullarda yaşadıkları, sağlıklarının, onurlarının ve kişiliklerinin nasıl yokedilmek istendiği birçok kere kamuoyuna yansımıştır. Cezaevlerindeki işkencelerin emniyet işkencelerini aratmadığı birçok kez örnekleriyle açıklanmıştır. Ancak sözkonusu baskılar tutuklu ve hükümlülerle sınırlı kalmamaktadır ve çeşitli şekillerde onların ailelerine de yansımaktadır. Burada kısaca ele alacağımız yansıma biçimi ilerici-demokrat bir kişinin tutuklanmasından sonra geçerlidir. Eğer kişi aranıyor ise ailesi sık sık polis veya jandarma tarafından sorguya çekilmekte, evleri aranmakta ve bazen de gözaltına alınıp oğlunu veya kızını getirip teslim etmediği için işkence görmektedir.

Mahkum aileleri için en büyük sorun içerdekilerden haber alabilmektir. Onların sağlıklarının iyi olduğunu öğrenebilmektir. Ne var ki, sürekli uygulanan görüş yasakları nedeniyle bu bile büyük bir sorundur. Dahası cezaevlerinde yapılan insanlık dışı baskıları protesto için yapılan direnişler ve açlık grevleri sonucu ilerici tutuklu ve hükümlüler sık sık hastanelik edilecek derecede dövülmektedirler. Böylesi koşullarda cezaevinde birşeyler olduğunu bilip de haber alamamak onların yakınları açısından en büyük işkence olmaktadır.

Aşağıya aktardığımız alıntı Neyyire Özkan'ın "Cezaevi Cezaevi" adı altında bizzat olayları yaşayanların anlatımlarından yararlanarak yazdığı kitaptan alınmıştır. Açlık grevi sırasında Metris cezaevinin önünü anlatmaktadır:

Herkes merak içinde Ankara'dan ne haber geldi diye bekliyor. Hepimizin sinirleri gergin, başladı Metris'ten cankurtaranlar çıkmaya. İşte o cankurtaranı gören döküldü asfalta. Saçını başını yolan, feryat eden...'Bunlar bizim evlatlarımız, bunları biz doğurduk' diye bağıranlar..."

(.................)

"Hiç unutamadığım, gözümün önünden gitmeyen birşey var. Almanya'dan gelen bir baba vardı, sakat bir baba. Bu sırada polis de gelmişti. Sonradan düşündüğümde, İstanbul'da o kadar çok- polis olabileceğini hiç aklıma getirmemiştim. O kadar çok ki, bizi kordon altına aldılar. İşte o baba, bir yandan da anlatmaya çalışıyor, 'oğlum açlık grevinde, ben Almanya'ya gideceğim, ondan hiç haber alamadım' diye polise anlatma çabasında. Ama polis dinlemiyor tabii. Adamcağız sakat olduğu için elinde bir baston var, o bastonu adamın elinden çektiler, bastonu çekilince yere düştü, polis o bastonu adama vura vura üzerinde kırdı, işte bu gözümün önünden hiç gitmiyor. Adamcağızın yüzüne kolunu siper ederek kendini kollamasını hatırlıyorum. Bir yandan da polislere, muhatabımızın kendileri olmadığını, çocuklarımızın ne olduğunu, ölü mü sağ mı bir haber beklediğimizi, kendilerinin bu olaya karışmamalarını çünkü polisle bir sorunumuzun olmadığını anlatmaya çalışıyoruz. İşte bunları söylediğimizde 'sizin çocuklarınız camiden mi geldi buraya, bu piçleri doğurdunuz başımıza dert ettiniz' diye cevap veriyorlar, analara, babalara..."

"Koltuk değnekli bir baba vardı hatta ona da vurdular. Baygın

Devamı 7. sayfada

Türkiye İsrail yakınlaşması ve tehlikeler

Türkiye'de Israil'i temsil eden üst düzeyli diplomat Yehuda Millo, geçtiğimiz günlerde verdiği bir demeçte, Ankara'nın Ortadoğu siyasetinde daha büyük bir rol üstlenebileceğini söyleyerek, Israil'le Türkiye'nin ilişkilerinin birçok alanda geliştirilebileceğini belirtti. Millo, **"Türkiye'nin Arap ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmesini istiyoruz"** dedi. Bilindiği gibi geçtiğimiz aylarda da eski Israil Savunma Bakanı ve Sabra ve Şatila kamplarındaki binlerce Filistinlinin katili **"insan kasabı"** diye anılan Şaron ülkemize gelmiş ve geliş nedeni **"akrabasının düğünü"** olarak gösterilmişti. Şaron'un gelişinin ardından da Israil'le diplomatik ilişkilerin bir üst düzeye çıkarılması gündeme gelmişti.

Bu **"açık demeçler"** ve **"gizli ilişkiler"** diktatörlük ve uluslararası siyonizm arasında politik, askersel, mali her alanda uğursuz bir işbirliğinin hızla geliştiğini gösteriyor. Bu süreç ABD emperyalizmi ve siyonist Israil yönetiminin bölgemizde kendi çıkar ve amaçlarına uygun bir Türkiye görme amaçlarıyla bağlı gelişiyor. Bu ilişkiler, bir yandan ABD aracılığı ile Washington'da sessizce yürütülürken, diğer yandan ABD egemen çevreleri içindeki siyonist ögeler Türkiye ile ekonomik ve askersel ilişkilerde önemli konumlara sahip oluyorlar. ABD ile ülkemizdeki işbirlikçi tekellerin ilişkilerinde de siyonist çevrelerin ağırlığı artıyor.

Askersel-stratejik alanda ilişkilerde kilit bir rol oynayan ve her altı ayda bir **"Ortak Savunma Grubu"** toplantıları için Türkiye'ye gelen ABD Savunma Bakanı Yardımcısı Richard Perle, ABD'deki **"süper şahinler"**in ve Pentagon'daki siyonist lobinin başını çekenlerden biridir. Perle daha 1970 yılında ABD sırlarını Israil elçiliğine verirken suçüstü yakalanmıştı. Perle ayrıca Israil silah firmalarının maaş ve bordrolarına kayıtlıdır ve Merkez Bankasının danışmanlığını yapan siyonist finans ve bankerlik kuruluşu Lehmans Brothers'dan komisyon almaktadır.

F-16 anlaşmasının içinde de emperyalist siyonist çevreler, gerek askersel, gerek ekonomik planda önemli yerlere sahiptiler. ABD'deki siyonist çevrelerin önde gelen isimlerinden eski Dışişleri Bakanı Kissinger ve Senatör Abraham Ribicoff 4,5 milyar dolarlık F-16 savaş uçakları satışı için General Dynamics firması adına girişimde bulundular. Bu çerçevedeki **"Offset"** anlaşmasında ise stratejik madenlerimiz siyonist çevrelerin kontrolündeki bir şirkete peşkeş çekildi.

Bu ilişkilerin yanısıra CIA, MIT ve MOSSAD arasındaki gizli işbirlikleriyle bu ilişki boyutlanmaktadır. Tahran'daki ABD elçiliğinde ele geçirilen bir CIA belgesinde, **"MIT, Arapların politik niyetleri ve faaliyetleriyle ilgil her türlü bilgiyi MOSSAD'a aktarmaktadır"** denilmektedir. Zaten ABD Büyükelçisi Hupe de, **"Türkiye ile Israil'in birbirine verecek çok şeyi olduğuna inanıyorum"** demişti.

Görülüyor ki, uzun bir süredir ABD emperyalizminin güdümünde Türkiye egemen çevreleri ile siyonistler arasında gizli bir işbirliği yakınlaşma gündemdedir. ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki iki sağlam kalesi, Türkiye ile Israil arasında böylesi ilişkilerin oluşup gelişmesini desteklemesi, buna önayak olması, doğrudan onun bölgedeki askersel-politik planlarıyla bağlıdır. Evren-Özal diktatörlüğü, ülkemizi, Amerikan emperyalizminin ve siyonizmin, Ortadoğu halklarına karşı yeni yeni ekonomik, politik ve askersel saldırı ve vurgunlar düzenlemede kullanacakları bir köprü haline getirmiştir. **"Ortadoğu'ya açılma", "Batı ile Doğu arasında köprü olma"** sözleriyle ortaya çıkan, ABD'nin Türkiye aracılığıyla bölgeye sızma, onun aracılığıyla Israil'in Arap gericiliğiyle ilişkilerini yeniden düzenleme ve bölgede yalıtlanmış siyonizmi yalnızlıktan kurtarma gayretleridir.

ABD'nin Ortadoğu'daki stratejik çıkarları temelinde Türkiye-Israil ilişkilerinin geliştirilmesi gerek halklarımız gerekse tüm bölge halkları açısından tehlikeli planlarının gündemde olduğunu göstermektedir. Bu gidişi durdurmak, ülkemizin Israil ile kolkola, bölgede ABD'nin bir jandarması gibi hareket etmesini önlemek gerekiyor.

NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısı 21-22 Ekim 1986 tarihleri arasında İskoçya'da yapıldı

Topraklarımız ABD'nin nükleer silah deposu değildir

1983 yılında Kanada'nın Montebello kentinde toplanan NATO Nükleer Planlama Grubu, şu kararı almıştı: **"Avrupa'da bulunan 6 bin orta menzilli nükleer başlık, 1400 azalarak, 4600'e indirilecek. Kalan başlıklar da modernize edilecek."** Bu planın uygulanması görevi ise NATO Başkomutanı ABD'li Orgeneral Bernard Rogers'e verilmiş; Rogers da, 1985 yılında yapılan Planlama Grubu toplantısına Türkiye ile ilgili olarak **"Türkiye'de üretilecek F-16 uçaklarına nükleer yetenek kazandırılsın. Böylece Türkiye uzun menzilli nükleer güce sahip olur."** şeklinde öneride bulunmuştu.

Şu anda Türkiye'nin elinde iki tür nükleer güç bulunuyor. 1- Nükleer mermi atan **"Howitzer"** topları, 2- Nükleer bomba atan savaş uçakları. Malatya, Mürted, Eskişehir ve Balıkesir'deki dört uçak filosu, nükleer bomba atacak şekilde techizatlandırılmış vaziyette. Bunlardan başka Izmit, Erzurum ve Incirlik'te nükleer depolar bulunuyor.

ABD emperyalizmi, saldırgan amaçları için sıçrama tahtası olarak kullanmak üzere topraklarımıza yerleştirdiği nükleer depoların yanısıra, NATO üyesi B.Avrupa ülkelerine konulduğu orta menzilli Pershing II ve Cruise nükleer füzelerinden bir bölümünü de ülkemize taşımaya çalışıyor.

Nitekim Iskoçya'da yapılan NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısının en önemli konularından biri, Pershing II ve Cruise nükleer füzelerinin Türkiye'ye yerleştirilmesi sorunuydu.

ABD emperyalizminin ve Batı müttefiklerinin çıkarlarıyla tamamen uyum içinde hareket eden Evren-Özal diktatörlüğü bu konuda neden hemen evet diyemiyor? Diktatörlük, topraklarımıza yerleştirilmek istenen Nükleer başlıkları ve orta menzilli nükleer füzeleri, Batılı müttefiklerinden daha fazla askeri ve ekonomik kredi almak için pazarlık konusunda bir avantaj olarak değerlendiriyor. Ayrıca kamuoyunun nükleer füzelere olan tepkisini, topraklarımızda konumlandırılması istenen bu füzelerin özellikle Sovyetler Birliği'ni hedefleyeceğini, bu durumun karşılıklı ilişkileri olumsuz yönde etkileyeceğini çok iyi hesaplamak zorunda.

Şimdilik B.Almanya, Belçika, Hollanda ve Kanada'da konumlandırılmış bulunan Cruise ve Pershing II füzelerinin, Türkiye'ye de yerleştirilmesi için son NATO Nükleer Planlama Grubu'nun toplantısından bir karar çıkmadı. Ancak bu tehlike henüz gündemdedir.

Geçtiğimiz ekim ayı içinde Sovyetler Birliği lideri Gorbaçov ile Reagan arasında Izlanda'nın başkenti olan Reykjavik'te yapılan zirvenin en önemli konularından biri; Avrupa'da konumlandırılmış bulunan orta menzilli füzelerin geleceği sorunuydu.

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere, artan ölçüde genişleyen tüm dünya barış güçleri, silahlanma yarışının durdurulması, silahsızlanmanın adım adım gerçekleştirilmesini, nükleer başlıkların ve orta menzilli nükleer füzelerin Avrupa'dan, giderek tüm dünyadan sökülüp yok edilmesi için savaşırlarken, Reagan yönetiminin ve ortaklarının Türkiye'ye de Cruise, Pershing II füzelerini yerleştirme çabaları onların barış düşmanı, insanlık düşmanı, saldırgan politikalarının açık bir ifadesidir.

Şimdilik, diktatörlük bu füzelere evet demediyse bile, bu tehlike her an kapıda bekliyor. Topraklarımızın, ABD'nin nükleer bir deposu haline getirilmesine izin verilmemelidir.

Terörü yaratanların ve arka çıkanların yeni bir oyunu:

"Cadı kazanı" bu kez Suriye için kaynatılıyor

Nisan 1986'da İngiltere'nin başkenti Londra'da İsrail Hava Yolları'na ait bir yolcu uçağına bomba yerleştirmek iddiasıyla Hindawi adlı bir Arap tutuklandı. Ekim ayı içinde yapılan duruşmasında Hindawi, mahkeme tarafından 45 yıl hapse mahkum edildi. Thatcher hükümeti, olayın ardında Suriye'nin bulunduğunu ileri sürerek bu ülke ile diplomatik ilişkilerini kesti. İngiltere'yi ABD ve Kanada izlediler. ABD Şam'daki büyükelçisini geri çekerken, Kanada elçisini "danışma" amacıyla Ottawa'ya çağırdı.

İngiltere bununla da yetinmeyip konuyu 27 Ekim'de Lüksemburg'da toplanan AET Dışişleri Bakanları toplantısına götürerek, destek aradı. İngiltere toplantıda istediği desteği bulamayıp yalnız kaldı.

Suriye hükümeti olaya tepki göstererek, İngiliz uçak ve gemilerine hava ve deniz yollarını kapattı. Şam'daki İngiliz Büyükelçiliği'nin 7 gün içinde kapatılmasını istedi. Bunun yanı sıra, Sovyetler Birliği ve Libya, İngiltere'nin bu tavrını kınadılar.

ABD'nin Batı Avrupa'daki en sadık dostu ve "hık deyicisi" Demir Leydi, ABD savaş uçaklarının İngiltere'den havalanarak bağımsız bir devlet olan Libya'yı bombalamasına izin veriyor.. Tüm protestolara rağmen ırkçı G. Afrika yönetimine arka çıkabiliyor.. İrlanda'da devlet terörünü en ince biçimde yapıyor.. Ama gel gelelim ki, tüm bunları yapanlar başkalarıymış gibi davranıyor. Demir Leydi, hiç utanmadan başka bir ülkeyi "teröre arka çıkmakla", "terörist" olmakla suçlayabiliyor. Kendi açığını böylelikle kapatmaya çalışıyor.

Suriye'nin "teröre arka çıkması" veya "terörist" olarak nitelenmesi salt tekil bir olay ve İngiltere tarafından ortaya atılmış bir şey değil. Dün aynı sözler Libya için, Bulgaristan

Devamı 7. sayfada

AET üyeliği ve işçilerin üzerinden yapılan pazarlık

28 Eylül'de yapılan ara seçimlerden hemen sonra Türkiye'nin AET'ye tam üyeliği yeniden canlı tartışmalara konu oldu. Gerek Başbakan Özal başta olmak üzere, değişik düzeydeki yetkililer ve gerekse AET üyesi devletlerin temsilcileri soruna ilişkin açıklamalarda bulundular, demeçler verdiler.

Hükümet yetkilileri, özellikle önümüzdeki aralık ayında gündeme gelecek olan, Türkiyeli işçilerin AET üyesi ülkelerde serbest dolaşımı sorunu tartışılırken güçlü olmanın, bu hakkı biraz daha yüksek bedelle peşkeş çekme; nin hesabını açığa vuran açıklamalarda bulundular. Özal'ın, **"Türkiye tam üyelik istemektedir. Bunun ertelenmesi talep edilirse menfaatlerimiz tatmin edilmelidir."** şeklindeki sözleri tam da rejimin pazarlık gücünü artırmaya yönelik niyetlerini gösteriyor.

F.Almanya ile sürdürülen pazarlık da bu doğrultudadır. Serbest dolaşım hakkı gündeme gelir gelmez, F.Alman yetkililerinin halihazırda ülkelerinde bulunun Türkiyeli işçilere ve ailelerine yeni haklar tanınması türünden bir demagojiye başvurması, arkasından ise serbest dolaşım hakkından vazgeçilmesi karşılığında Türkiye'ye 150 milyon mark ek yardım yapılacağına, 150 adet Leopar tankı verileceğine ilişkin haberlerin basına yansıması da asıl sorunun ne olduğunu gösteriyor.

Hükümet, işçilerin yani yaklaşık 2 milyon kişinin serbest dolaşım hakkını bir kez daha satmaya hazırlanmaktadır. Zaten biraz döviz, biraz da silah sözkonusu oldu mu, Evren-Özal çetesinin satamayacağı şey yoktur. Ülke topraklarını ABD ölüm üsleriyle donatma karşılığı birkaç dolar için pazarlık yapan Evren-Ozal yönetimi, şimdi de AET ülkeleriyle pazarlığında yurt dışındaki işçilerin haklarını koz olarak kullanıyor. Türkiye'nin en önemli ihracat mallarına, tekstil ürünlerine ihracat engelleri koyan AET ülkeleri ise, gecmiste AET tekellerının yıllarca azgınca sömürdükleri Türkiye ve T.Kürdistanlı işçileri şimdi her turlu haklarını gaspederek geri dönüşe zorluyorlar.

Tüm bunlar da gösteriyor ki, ülke çıkarlarını dikkate almayan, eşitlik temelinde ekonomik işbirliğini amaçlamayan ilişkiler ülkemiz için gerçekçi ve yararlı sonuçlar getirmemektedir. Ülkemizin ve emekçilerin çıkarı, uluslararası ekonomik ve mali kuruluşlarla yapılmış ve Türkiye ekonomisini emperyalizme bağımlı hale getiren eşitsiz anlaşmaların iptalini, tüm ülke ve uluslararası kuruluşlarla eşit, karşılıklı yarara dayalı ilişkiler kurulmasını gerektiriyor.

Halklarımız Missouri'yi limanlarımızda görmek istemiyor

Amerikan Missouri zırhlısı 10 Kasım günü Türkiye'ye geliyor. Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki etkilerini güçlendirmesinin ilk adımı ve ABD'nin politik egemenliğinin simgesi sayılan Missouri zırhlısı 5 Nisan 1946'da ülkemize gelmiş ve Dolmabahçe limanına demir atmıştı. Yurtsever güçlerce o günlerde tepkiyle karşılanan Missouri'nin gelişi nedeniyle Istanbul'da genelevler beyaza boyanmış, bütün eglence merkezleri ABD askerlerinin hizmetine sunulmuştu. Kentte bu hazırlıklar sürerken, gazetelerde de **"Amerikalı konuklarımız"**a nasıl davranılacağı anlatılıyordu. **"Harp gemilerini gezmek ananevi esaslara dayanıyor, gemiye ayak basıldığı zaman ilk iş kıç tarafına dönerek bayrağa selam vermektir."** denilerek, gemiyi gezmek isteyenler Amerikan bayrağını selamlamaya çağrılıyordu. Amerika'nın Akdeniz Kuvvetleri Komutanı Henry Hewitt ise, **"Bu zırhlı Amerikan menfaatlarinin karışıklık tehlikesinde bulunduğu her yere, her limana gitmeye hazırdır"** diyerek gövde gösterisinde bulunuyordu.

Ikinci Dünya Savaşı sonrasında, klasik sömürge sisteminin çöküşü, kapitalist sistemin eski "güçlü" konumundan çok şeyler kaybetmesi dünyada yeni bir güçler dengesi oluşturmuştu. Emperyalist merkezlerin yöneticileri, ideologları, ekonomistleri kaybettikleri konumları yeniden ele geçirebilmek amacıyla harekete geçmişlerdi. Daha Ikinci Dünya Savaşı sona ermeden, önce yeni sömürgeciliğin teorisi hazır edilmiş ve ardından bu politikaların yaşama geçmesini gerçekleştirecek yöntem ve araçlar oluşturulmuştu. Böylece hedef alınan ülkelerin geri kalmışlıktan kurtulmalarının tek yolunun, bunlara zengin ülkelerden yapılacak **"yardım"**lardan geçtiği söyleniyor ve yeni sömürgeciliğin örtülü araç ve mekanizmaları **"geri kalmışlık"**ın derdine deva olarak sunuluyordu.

Missouri'nin Istanbul'a demirlemesinin hemen ardından, Truman Doktrini ve Marschall Planı çerçevesinde, Türkiye ABD ile 12 Temmuz 1947, 16 Nisan 1948 ve 4 Temmuz 1948 tarihlerinde üç ekonomik anlaşmaya imza koyuyor, ve bu anlaşmalarla, Türkiye'nin geleceği büyük ölçüde belirleniyordu. Marshall Planı çerçevesinde imzalanan bu anlaşmalar uyarınca **"dış yardım"** adı altında ABD Türkiye'ye her yıl belli bir miktar borç veriyor ve buna karşılık Türkiye ekonomik, iç ve dış politika açılarından ağır yükümlülükler altına sokuluyordu.

Bunların ardından, 1950'li yılların ilk yarısında yeni sömürgeciliğin öteki yöntem ve araçları da devreye girecek; önce, Türkiye Şubat 1952'de NATO'ya katılacak ve Şubat 1955'de CENTO oluşturulacaktı. Bunlara ek olarak 1950-1965 yılları arasında Türkiye ile ABD arasında askeri ve ekonomik 54 tane ikili anlaşma imzalanacak ve NATO üslerinden ayrı olarak bu anlaşmalar uyarınca Türkiye'de 101 adet ABD üssü kurulacaktı. Böylece Türkiye'nin ABD emperyalizmine bağımlılığının zincirleri tek tek tamamlanıyordu.

Missouri'nin Türkiye'ye gelişinden 40 yıl sonra, o günkü **"konuklarımız"** bugün **"içimizden birileri"** oldular. 12 Eylül'den bu yana omuzu kalabalık Amerikan generallerinin biri gidip diğeri geliyor, topraklarımızdaki kışkırtıcı Amerikan ve NATO tatbikatlarının biri bitip diğeri başlıyor. 12 Eylül'ün hemen ardından ABD ile Savunma Işbirliği Anlaşması imzalanması, 1981'de Ortak Savunma Grubu kurulması, 1982'de Mutabakat Belgesi'nin imzalanması, 1983 yılının ilk altı ayında 30'u aşkın Pentagon ve NATO heyetinin Türkiye'ye gelmesi Amerikan uyduluğu yolunda atılan adımların köşe taşları olmuştur.

Şimdi Evren-Özal yönetimi Amerika'nın bir dediğini iki etmiyor.

Türkiye ve T.Kürdistanı'ndan barış ve demokrasiden yana güçler Amerikan emperyalizminin ülkemizdeki varlığına karşı çıkıyor, yurtsever halklarımız 40 yıl sonra ülkemize demir atmaya hazırlanan Missouri Zırhlısı'nı limanlarımızda görmek istemiyor.

REYKJAVİK ZİRVESİ ÜZERİNE

Reagan, ABD askersel endüstri kompleksinin sözünden çıkamadı

11 ve 12 Ekim günleri İzlanda'nın başkenti Reykjavik' de SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov ile ABD Devlet Başkanı Ronald Reagan arasında yapılan görüşmeler dünya halklarının, kamuoyunun dikkat merkezinde yeralmaya devam ediyor.

Bu görüşmelerde insanlığın yaşamında yepyeni bir çağı açacak, nükleer silahsız yaşama çağını açacak son derece önemli anlaşmalar imzalanmak üzereyken, neden yine de bu görüşmelerden somut sonuç çıkmadı? Buna karşın, görüşmelerin hiçbir şey sağlamadığı söylenebilir mi? Görüşmelerde tarafların tutumu neydi? Ve en önemlisi bundan sonra ne olacak? Bu soruları sormak, atom savaşı tehlikesiyle burun buruna yaşamaya devam eden halklar için, herkes için doğaldır. Bu sorulara açıklık getiren açıklamalar yapıldı. Ama gerçekleri çarpıtan, karamsarlık aşılamaya çalışanlar da eksik olmuyor. Türkiyemizde de gerçekleri tepe taklak eden, görüşmeler yoluyla hiçbir amaca ulaşılamayacağını ileri süren, dolayısıyla bugünkü duruma boyun eğmekten başka çare kalmadığını iddia eden birçok kalemşör, boyalı basında boy gösteriyor.

Zirve öncesi

Bilindiği gibi, geçen yılın kasım ayında Cenevre'de biraraya gelen Gorbaçov ile Reagan, nükleer savaşta kazanan taraf olmayacağı, böyle bir savaşın başlamasına izin vermemek gerektiği, askersel üstünlük çabasında bulunulmayacağı ve silahsızlanma için çaba harcanacağı gibi son derece önemli konularda görüş birliği ilan ederek yükümlülükler üstlendiler. Aradan geçen zaman, ne yazık ki, silahlanma ve üstünlük çabalarını sürdüren ABD'nin sözünü tutmadığını gösterdi. Amerikan tarafı bir yandan üstünlük elde etmek için yeni silah türleri geliştirmek, bunları uzaya yerleştirmek üzere nükleer, lazer, röntgen silah denemelerini sürdürürken, öte yandan Cenevre'deki silahsızlanma görüşmelerini çıkmaza soktu.

Yine bu dönem içinde ülkemizin Pentagon'un nükleer üstünlük planlarına araç edilmesi yolunda yeni adımlar atıldı, girişimlerde bulunuldu. Bir yandan topraklarımızdaki Amerikan atom silahları modernleştirilirken, öte yandan NATO Başkomutanı Amerikan generali Rodgers'in baskısı ve girişimleriyle Batı Avrupa'dan ülkemize yeni nükleer silahlar aktarılmaya çalışılıyor. Şöyle ki, ABD Cenevre'de verdiği söze karşın atom silahlarını yaymaya, SSCB'nin sınırlarına doğru kaydırmaya devam etti.

İşte bu durumda Sovyet tarafı, Cenevre zirvesi uyarınca Gorbaçov Washington'a gitmeden önce esaslı bir hazırlık yapılması, durumda dönüşüm sağlayacak belgeler de görüş birliğine varılması için, iki ülke liderlerinin bir görüşme yapmasını önerdi. Sovyet tarafı Cenevre'de üzerine aldığı yükümlülükleri yerine getirmenin (örneğin 6 Ağustos 1985'den beri nükleer denemeleri tek taraflı durdurmuş, Cenevre silahsızlanma görüşmelerinde esnek ve kapsamlı önerilerde bulunmuş) yanısıra, burada varılan ortak görüşlerin geliştirilmesi için yoğun bir hazırlık içine girip, somut, kapsamlı önerilerle Reykjavik'e gitti.

Neydi bu öneriler?

SBKP MK Genel Sekreteri Gorbaçov Reykjavik'teki basın toplantısında ve 14 Ekim günü Sovyet televizyonundaki açıklamalarında bu önerileri üç paket halinde sunulduğunu söyledi. Birincisi stratejik silahlarla ilgiliydi. Sovyet tarafı, 10 yıllık bir dönemin ilk beş yılında bu tür silahları yarıya indirmeyi, ikinci beş yılda da giderek tamamen ortadan kaldırmayı önerdi. Anlaşmaya varılmasını kolaylaştırmak için önemli ödünlere gitti. Örneğin, Amerika'nın Sovyet topraklarını vurabilen orta menzilli roketleriyle, ileri konumlandırılmış araçlarının bu indirim kapsamına alınmasını öngören eski istemini geri aldı. İkinci öneri paketi, orta menzilli roketlere ilişkindi. Sovyetler Birliği Avrupa'daki bu tür Sovyet ve Amerikan roketlerinin tamamen ortadan kaldırılmasını önerdi. Bu konuda da anlaşmayı kolaylaştırmak için önemli bir ödün verdi. Birer NATO ülkesi olan İngiltere ile Fransa'nın nükleer roketlerinin Avrupa'daki nükleer silah indirimine hesaba katılmasını öngören önceki haklı istemini de geri aldı. Amerika'nın sürekli itirazlarını dikkate alarak, bin kilometre kadar menzilli roketleri dondurmaya ve bunların yazgısıyla ilgili görüşmelere hemen başlamaya hazır olduğunu açıkladı. Asya'daki orta menzilli roketlerle ilgili olarak hemen görüşmelere başlanmasını önerdi. Amerikan tarafının itirazları karşısında SSCB'nin doğusunda ve ABD'de yüzer orta menzilli roket başlığı bulunmasında ortak görüşe varıldı. Bu iki alanda, yani stratejik silahlarda Amerikan tarafının çeşitli "alt düzeyler" mantığını ve Avrupa'daki orta menzilli roketlerde "ara çözüm" biçimlerini ileri sürmesine karşın, Sovyetlerin esnek tutumu ve iyi hazırlanmış, ödünlere açık önerileri sonucu ortak görüşe varıldı. Avrupa halkları orta menzilli atom silahlarından, dünya stratejik saldırı silahlarından kurtulacaktı. Ama...

Amerikan tarafı bu kurtuluş yolunun önüne bir duvar dikti: Stratejik Savunma Girişimi adı altındaki "Yıldızlar Savaşı" projesi!

Bu nasıl hangi bağlamda oldu? Sovyet tarafının üçüncü öneri paketi Antibalistik Roket Antlaşmasına ve nükleer denemelerin yasaklanmasına ilişkindi. Sovyetler, silahsızlanma sırasında dengeyi bozabilecek herşeyin dıştalanması, askersel üstünlüğe yönelik yeni silah türleri geliştirmenin bütün olanaklarının yokedilmesi için 1972'de imzalanan roketsavar sistemlerle ilgili söz konusu anlaşmaya daha en az 10 yıl titizlikle uyulmasını, tarafların bu dönemde anlaşmadan ayrılma hakkını kullanmayacaklarına ilişkin yükümlülük üstlenmelerini önerdi. Bu da antibalistik roket sistemleriyle ilgili deneme ve araştırmalar, laboratuvarları aşmayacak demekti. Sovyet tarafı bu alandaki çalışmaların tamamen durdurulmasını istemedi. Reagan yönetiminin tutumunu gözönüne alarak, her iki taraf için aynı ölçüde geçerli bir sınırlama önerisinde bulundu. Ama Stratejik Savunma Girişimi adı altında üç aşamalı roketsavar sitemini kurup atom gücünü artırmaktan, uzaya yaymaktan vazgeçmek istemeyen ABD, buna yanaşmadı. Stratejik dengeyle ilgili en önemli anlaşmalardan biri olan SALT-2' den yan çizmenin yanısıra, bu kez de Antibalistik Roket Antlaşmasını reddetti, yerine herhangi bir başka sözleşme getirilmesinden söz eder oldu.

Birkaç adım kala

Böylece, insanlığın yaşamında atom silahlarına son verildiği yeni bir aşamaya yaklaşılmışken, Gorbaçov'un dediği gibi **"Birkaç adım kalmışken, bu adımlar atılamadı"**. Baş engelin **"Yıldızlar Savaşı"** projesinde yattığı görüldü. Bu engel aşılmadan, nükleer denemelerin yasaklanmasına da geçilemezdi. ABD askersel endüstri kompleksine sıkıca bağımlı bulunan Reagan yönetiminin aldığı tutumun tutarsızlığı açıkça ortadadır. Stratejik ve orta menzilli atom roketlerinin tamamen ortadan kaldırılmış olduğu bir dünyaya yolu açacak anlaşmalara **"evet"** demek, asıl kilit sorun olan denetim ve anlaşmalara uymanın kontrolü konularında **"hayır"** demek, tutarsızlıktan da öte, tehlikeli bir davranıştır. **"Yıldızlar Savaşı"** projesini, atom silahlarının kaldırıldığı dönemde, roketsavar savunma sistemi olarak sunmak, saldırı ve üstünlük peşinde koşmanın itirafıdır. Ve işte bu açıkça görüldüğü için, Reagan yönetiminin tutumu tüm dünyada, hatta NATO içinde eleştirilmektedir.

Reykjavik zirve görüşmesi silahsızlanma yolunda büyük bir adım anlamına gelecek tek somut sonuç getirmedi. Ama yine de hiçbir sonuç çıkarılamaz, ders alınamaz demek olanaksızdır. Son engelin de aşılması için diyaloğun önemi daha da artmıştır. Bu zirvede yeni bir değerlendirmeye varılmış ve artık nitel bakımdan yeni bir durum oluşmuştur. SBKP MK Genel Sekreteri, **"Hiç kimse artık şimdiye kadarki davranamaz"** diyor. Görüşmelerin yararlı olduğunu söylüyor. Bunu Reagan da kabul ediyor. Her iki taraf da diyaloğun sürmesi gereğini belirtiyor. Şimdi artık ABD'nin gerçekçi konumlar alması için herkes birşeyler yapabilir, yapmalıdır. Son söz halkların, geniş yığınların olmalıdır.

Şöyle bir düşünelim! Reykjavik'te ABD **"Yıldızlar Savaşı"** projesinde ayak diremeyip, halkların güvenliğini güvence altına alan anlaşmalara varılmasaydı, dünyamız nasıl rahat bir nefes alırdı. İnsanlık korkunç bir kabustan kurtulur, topraklarımız atom pisliğinden arınır, yeni atom başlıkları, ölüm hangarları için baskılar dururdu. Bunların hiçbir olmadı. Ama Reykjavik'ten sonra bu amaca bir adım daha yakınlaşmadan da öte, tümüyle ulaşmanın olanaklı olduğu görüldü.

Ülkemiz barış güçlerinin sorumluluğu daha da artmıştır

Reykjavik'de yapılan Sovyet-Amerikan zirvesi, ülkemizde de barış güçlerinin eskisinden kat kat daha büyük bir kararlılıkla, daha örgütlü ve planlı bir biçimde harekete geçmeleri gerektiğini ortaya koydu.

Zirvede ortaya çıktığı gibi, nükleer silahsız bir dünyanın önünde duran başlıca engel, ABD'nin **"yıldızlar savaşı"** projesidir. Ülkemiz ise, Evren-Özal yönetimi eliyle bu projeye NATO içinde bile ilk desteği veren ülke olma durumunu koruyor. Evrenlerin. Özalların ABD yönetiminin militarist plan. larına verdikleri bu destek, dünya çapındaki nükleer si lahsızlanmanın engellenmesine verilen destek niteliğindedir. Üstelik, zirvede, orta menzilli nükleer roketlerin karşılıklı olarak kaldırılması görüşülmüş, bu konuda getirilen Sovyet önerisi ABD tarafından kabul edilmiştir. Bu ise, Türkiye'ye yapılmakta olan orta menzilli Amerikan roketleri yerleştirme baskılarının temellerini kaldırıyor.

Demek ki, ülkemiz barış güçleri, hükümetin Amerikan **"SDI"** projesine verdiği desteği geri çekmesi için mücadeleyi son süratle yükseltmelidirler. Türkiye, bu utanç verici konumdan, kendi güvenliğini engelleyen bu tutumdan bir an önce kurtarılmalıdır.

Zirve ile ilgili farklı farklı gazetelerde yayınlanan ve Reagan'dan bile daha Reagancı konumda kaleme alınmış yazı ve yorumlar, tekelci basında zirveye konulan sansür ve bu konuyla ilgili olarak yürütülen antisovyetik kampanya, durumun vahametini ortaya koyuyor. Bu durumda, Türkiye ve T.Kürdistanı barış güçleri, halklarımız Reykjavik zirvesindeki gelişmeler, güvenlik, silahsızlanma, savaş-barış konularında bilgilendirmek için yoğun bir çalışma içine girmelidirler. Dürüst, namuslu gazeteciler, basındaki Amerikancı çevrelere karşı açık tutum almalı, tüm demokrasi güçleri ABD'nin Türkiye basınında elde etmiş olduğu bu konumlara karşı mücadeleyi öne çıkarmalıdır.

Öte yandan zirvede, yeni bir durum ortaya çıktığı için, insanlık nükleer silahsız bir dönemecin eşiğine kadar geldiği için dünya üzerindeki tüm devletler gibi, Türkiye de artık soruna eskisi gibi yaklaşamaz.

Bu durumda Evren-Özal yönetiminin Reykjavik'de mutabakata varılan noktalara zarar verici herhangi bir adım atıp atmadığı, büyük bir uyanıklıkla gözlenmeli, böylesi adımlar sözkonusu olduğunda ise, eskisinden çok daha büyük bir enerjiyle ayağa kalkılmalıdır.

SOL BİRLİK bu uğurda elinden geleni yapacak, halklarımızın barış, silahsızlanma mücadelesinin en önünde olacaktır.

Mozambik halkı yiğit bir evladını yitirdi

Mozambik Devlet Başkanı Samora Machel, Güney Afrika ülkeleri liderlerinin toplantısına katılmak üzere gittiği Zambiya'nın başkenti Lusaka'dan ülkesine dönerken 19 Ekim 1986 günü uçağının düşmesi üzerine yaşamını yitirdi. Machel ile birlikte aralarında Mozambik Savunma Bakanı Alberto Chipande ve Ticaret Bakanı Manuel Jorge'nin de bulunduğu 27 kişi daha hayatlarını kaybettiler.

Portekiz sömürgeciliğine karşı Mozambik halkının ulusal kurtuluş mücadelesini yürüten **Mozambik Kurtuluş Cephesi** FRELIMO'nun 1969 yılından beri liderliğini yürüten Machel, 53 yaşındaydı.

Mozambik halkı FRELIMO öncülüğünde Portekiz sömürgeciliğine karşı sürdürdüğü 10 yıllık savaşın sonunda 25 Haziran 1975'de bağımsızlığına kavuştu. Samora Machel Mozambik'in ilk devlet başkanı oldu, ölünceye kadar da bu görevdeydi.

Portekiz sömürgecilerinden ağır bir ekonomik ve sosyal çöküntüyü devir alan ilerici güçler, ülkenin kalkınması için yoğun bir çaba içine girdiler. Kamulaştırmalar, devletleştirmeler yapıldı. Sömürgecilerin ellerindeki işyerlerine el kondu. Tarımda kollektifleşmeye gidildi. Bir taraftan bunlar yapılırken, diğer taraftan da sosyalist ülkelerle sıkı ekonomik ve askeri işbirliğine gidildi. Sovyetler Birliği ile 1977 yılında bir dostluk anlaşması imzalandı.

Kara Afrika'sında bir Angola'nın, bir Mozambik'in bağımsızlıklarına kavuşması sömürgeci güçleri ve ABD emperyalistlerini oldukça rahatsız etti. Bu kıvılcımların diğer Afrika ülkelerine sıçramasını önlemek için büyük çabalar içine girdiler. Bu yönetimleri devirmek için karşı devrimci silahlı çeteler yaratıldı. Mozambik'deki ilerici yönetimi devirmek için savaşan karşı devrimci Mozambik Ulusal Direnişi adlı örgüt bunlardan biri.

Machel'in ölümünden sonra çeşitli Afrika ülkelerinde Güney Afrika'daki ırkçı Pretoria yönetimi aleyhine gösteriler düzenlendi. Afrika Ulusal Konseyi ve Birleşik Demokratik Cephe, Machel'in ölümünden ırkçı G.Afrika yönetimini sorumlu tuttular.

Mozambik Devlet Başkanı ve arkadaşlarının cenazesi 28 Ekim 1986 günü büyük bir törenle kaldırıldı. On binlerce Mozambikli başkanlarına olan son görevlerini yerine getirdiler. Cenaze merasimine başta Sovyetler Birliği olmak üzere çeşitli sosyalist ülkelerden de temsilciler katıldılar.

Uluslararası terör ve ABD'nin saldırgan doktrini "Yeni Globalizm"

Reagan yönetimi işbasına geldiğinden beri **"uluslararası terörizm"** diye yaygarayı basıyor. Devlet terörizmini dış politikasının ana aracı yapan Reagan ekibi, yavuz hırsız örneği, kendi terörizminin üstünü örtmek için ulusal kurtuluş hareketlerini teröristlikle suçlamaya kalkıyor. **"Haçlı seferi"** açtığı Sovyetler Birliği'ni, sosyalist ülkeleri de teröre destek olmakla suçluyor. Ancak bu masal ABD yönetiminin çevirdiği dolapların bir bir açığa çıkmasıyla giderek inanırlılığını yitiriyor. Gelişmeler, Pentagon'u, CIA'sı, Çevik Kuvvet'i katil filolarıyla 32 ülkede 1500'ü aşkın üssü ve yarım milyonun üstünde askeriyle dünya egemenliği peşinde koşan, zorbalık ve şiddeti dış politikasının temeli yapan, tepeden tırnağa silahlı ABD emperyalizminin terörizmin ardındaki ana güç olduğunu gösteriyor.

ABD emperyalizmi el altından desteklediği terör örgütleri ve üstlendiği dünya jandarmalığı rolünün gereği olan devlet terörizmi yoluyla dünya çapında saldırgan bir strateji izliyor. ABD Başkanı Reagan Şubat 1986'da Kongre'ye gönderdiği ve Amerika'nın geleceği için bir program olarak sunulan mesajı ile yeni saldırgan doktrini, **"yeni globalizm"**'i resmen açıkladı. Bu doktrin, genel olarak Reagan yönetiminin yumuşama politikasından güç kullanma, toptan cepheleşme ve müdahale politikasına doğru keskin dönüşünü haklı gösteren, barış içinde yanyana yaşama, iyi komşuluk ve işbirliğinin dünyanın gelişmesinin ilkeleri olmasını reddetmekle ifadesini buluyor.

"Yeni globalizm", ABD askersel sanayi kompleksi ve uluslararası tekellerle bağlı güçlerin çıkarlarının ve eğilimlerinin ifadesidir. Güç ve silahlı zor yoluyla kendi ayrıcalıklarını ve kârlarını korumayı amaçlayan uluslararası tekeller, sadece emperyalist silahlı güç oluşturmaya aktif olarak katılmakla kalmıyor, aynı zamanda kendilerinin hegemonyacı dünya görüşünü paylaşanların ve silahlı güç yoluyla global çıkışlarını destekleyenlerin politik iktidar araçlarına yaklaşmasında da rol oynuyor. Silah gücü **"yeni globalizm"**in kilit ögesidir ve Amerikan sermayesinin ülke dışına en geniş bir biçimde yayılmasını sağlaması, yeni yatırım alanları hammadde kaynakları ve pazarlar elde etmesini desteklemek için Washington'un kullandığı bir araçtır. Kapitalist dünyanın herhangi bir yerinde Amerikan tekellerinin öteki halkların emeğini ve kaynaklarını sömürüsünü sınırlandırmayı amaçlayan ulusal-yurtsever kurtuluş hareketlerinin ortaya çıkması, ABD egemen çevrelerinin gözünde **"ABD'nin ulusal çıkarları"** için bir tehdit oluşturmaktadır. CIA ve öteki ABD özel servisleri yıkıcı faliyetlerini hızlandırırken, Pentagon'un savaş makinesi de derhal harekete geçirilmektedir.

"Yeni globalizm" doktrininin en karakteristik özellikleri nelerdir? Temel özelliği, sosyalizm dünyasına ve ulusal kurtuluş hareketine karşı olmasıdır. Bunun, ABD emper-

Devamı 7. sayfada

Grevsiz "serbest" pazarlık

Baştarafı 1. sayfada

karşısında eli kolu bağlı olarak toplu sözleşme görüşmelerine oturuyor, işverenlerin verdiği zamı peşinen kabullenmek zorunda bırakılıyor.

12 Eylül rejimi sayesinde büyük patronlar-holdingler altın yıllarını yaşarlarken, kasalarına muazzam oranda karlar akıtırlarken, 1980'den bu yana işçi ücretlerinde DIE verilerine göre yüzde 43,4'lük bir gerileme oldu.

Kamu kesiminde çalışan 300 bin işçinin daha toplu görüşmeleri sürüncemede bekliyor. Yıl sonuna kadar yapılması gereken bu toplu sözleşmelerde kamu işveren sendikaları çıplak ücretlere birinci yıl için yüzde 28, ikinci yıl için yüzde 23 oranında zam öneriyor ve bu oranın üstüne çıkmayacaklarını açıkça ilan ediyorlar. Kamu kesiminde çalışan işçiler için bugüne dek yapılan toplu sözleşmelerde sosyal yardımlarla birlikte hiçbir sendika yüzde 35'i aşmadı.

Toplu sözleşme görüşmeleri şunu açıkça ve bir kez daha gösteriyor ki, 12 Eylül rejimi altında yeralan sözde serbest toplu pazarlık bir aldatmacadır. Geçerli olan YHK'nun kurallarıdır. Bu kuralları belirleyen de eski MESS patronu Özal'ın hükümetidir.

12 Eylül rejimi önce işçi sınıfının demokratik sendikal haklarını gasp etti. İşçi sınıfının en etkin silahı olan grev hakkını yasal çerçevede kullanılamaz hale getirdi.

Demokratik haklar kazanılmadan, gerçek bir demokrasiye kavuşulmadan işçi sınıfının ekonomik, sosyal durumunda bir iyileşme kaydedilemez. Demokrasiye, demokratik bir yönetime geçmek, tüm kurumlarıyla birlikte 12 Eylül rejiminden kurtulmakla olanaklıdır.

İşçi sınıfı çok yönlü savaşımıyla birlikte grev hakkını fiilen kullanarak, bunu genişletip derinleştirerek bu süreci hızlandırabilir. Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Cevdet Selvi yayınladığı mesajda **"Önümüzdeki günlerde büyük grevler olabilir, hazırlıklı olun"** diyor.

İstanbul'da öğrenciler YÖK'ü protesto ettiler

Baştarafı 1. Sayfada

rın durdurulması ve gözaltına alınan arkadaşlarının serbest bırakılması istemini rektöre ilettiler. M. Ü. Rektörünün konuyu Üniversitelerarası Kurul'a götüreceğini belirtmesi üzerine öğrenciler İsa Tanrıverdi için bir dakikalık saygı duruşunda bulunarak, Cerrahpaşa'daki adli tıp binasına doğru yürüyüşe geçtiler. Cerrahpaşa'ya doğru yürüyen yüzlerce öğrencinin yolu "çevik kuvvet" denilen polislerce kesildi. Öğrenciler daha sonra Aksaray'da dağıldılar. Polis direniş sonrasında altı öğrenciyi gözaltına aldı.

YÖK'ün ders geçme ve sınav yönetmelikleri nedeniyle üniversitelerde atılma oranı her yıl yükseliyor. Yalnızca geçen öğrenim yılında YÖK'ün 44. maddesi nedeniyle 40 bin öğrenci okullarından atıldı. Atılma durumuyla karşı karşıya kalan öğrenciler bunalıma sürüklenmekte, kimi öğrencilerin umutsuzluğu intihar etmeye kadar varmaktadır. Diktatörlüğün YÖK'ü üniversite gençliğinin en doğal hakkı olan öğrenim hakkını ortadan kaldırmaktadır. Geçtiğimiz öğrenim yıllarında öğrenciler atılmalara karşı tepkilerini dilekçelerle ek sınav hakkı isteyerek dile getirmişler ve bu hakkı koparmışlardı. Ancak öğrencilerin tepesinde "Demokles'in Kılıcı" gibi asılı duran YÖK yönetmelikleri atılmaları sistemleştiriyor, öğrenim hakkını fiilen yok ediyor.

Öğrenciler artan biçimde, atılmalara karşı, öğrenim hakkını savunan hak arama eylemlerine girişiyorlar. Geçtiğimiz günlerde Erzurum Üniversitesi'nden "başarısız oldukları" gerekçesiyle atılan altı kız öğrencinin ölüm orucuyla başlattıkları direniş ve M.Ü. öğrencilerinin İstanbul'daki yığınsal protesto gösterileri üniversite öğrencilerinin YÖK'e karşı tepkilerinin eşylemli ifadeleri oldu. İstanbul'daki gösterinin ardından Türkiye'deki üniversitelerin öğrenci dernekleri yöneticileriyle, 44. madde nedeniyle okullarından atılan bir grup öğrenci, meclise verilmek üzere "alternatif 44. madde" tasarısı hazırladılar. Öğrenciler tasarıyı Kasım ayı içinde meclise iletecekler. Öte yandan İzmir'deki öğrenci derneklerinin adına 40 öğrencinin meclise verdikleri aynı içerikteki dilekçe de öğrencilerin ve velilerin imzasına açıldı.

Gelişmelerin gösterdiği gibi üniversite gençliğinin atılmalara, yurtlardaki ve okullardaki baskılara, paralı eğitime karşı tepkileri giderek yükseliyor. Geçtiğimiz öğrenim yılında öğrenciler tepkilerini okullarda ve yurtlarda yığınsal çıkışlarla dile getirdiler. Bu öğrenim yılının başındaki ilk direnişler de gösteriyor ki, üniversite gençliği "polissiz, parasız, YÖK'süz üniversite" istemine daha bir kararlılıkla sahip çıkmakta, haklı istemler çevresindeki yığınsallık giderek artmaktadır.

Öğrencilerin haklı çıkışları bugün kamuoyunda geniş destek buluyor. İstanbul'daki gösteriden sonra gözaltına alınan altı öğrencinin serbest bırakılmak zorunda kalınması bu desteğin ifadesidir. Şimdi üniversite gençliği, hak arama ve protesto çıkışlarını giderek güçlendirebilir. Diktatörlüğün ve YÖK'ün saldırılarını boşa çıkarmanın, yitirilmiş hakları kazanmanın başkaca bir yolu yoktur. Diktatörlükten koparılarak alınan yasal örgütlenme hakkının savunulması ve güçlendirilmesinin yolu da buradan geçiyor.

Gençlik birliğini ve mücadelesini güçlendirdikçe demokrasi güçlerinden daha büyük destek görecektir.

Sol Birlik'in açıklaması

Baştarafı 1. sayfada

rinin bu ortak tespitini doğruladı. ABD yönetiminin "Yıldız Savaşları" projesinde ısrar etmesi nedeniyle sonuçsuz kalan bu zirve toplantısı eğer başarılı olsaydı;

- Karada, denizde ve havada konumlandırılmış stratejik saldırı silahları gelecek beş yıl içinde yüzde 50 oranında azalacak,
- ABD ve Sovyetler Birliği'nin tüm Avrupa'daki orta menzilli füzeleri (Fransa ve İngiltere'de konumlandırılmış füzeler hariç) tümden yok edilecek,
- Menzili 1000 km'ye kadar olan füzelerin sayısı dondurulacak,
- Anti Balistik Füzeler Anlaşması (ABM) gelecek on yıl için de yürürlükte kalacak,
- "Yıldız Savaşları" programı (SDI) sadece laboratuvar araştırmalarıyla sınırlı kalacak ve,
- Atom silahlarıyla ilgili denemelerin durdurulması için kapsamlı görüşmelere başlanacaktı.

Reagan'ın ve onun ardındaki silah tekellerinin uzlaşmaz tutumu nedeniyle insanlık, tarihinde belki de en çok yakınlaştığı gerçek bir silahsızlanma imkânından yoksun kaldı.

ABD yönetiminin tüm insanlığın geleceğini tehlikeye sokan bu gözükara politikası, bu arada Türkiye'deki faşist yönetimi cesaretlendiriyor, onun barış ve demokrasi düşmanı uygulamalarını daha da yoğunlaştırmasına neden oluyor. Faşist rejim bir yandan barış güçlerine en ağır baskıları uygularken, öte yandan ülke topraklarına ABD füzelerini konumlandırarak, Orta Doğu'daki ilerici güçlere ve rejimlere karşı kullanılmak üzere Çevik Kuvvetleri yerleştirerek, Irak Kürdistanı'na saldırarak bölge ve dünya barışını tehlikeye sokuyor. İşte bu nedenlerle Evren-Özal rejimine karşı Türk ve Kürt halklarının yürüttüğü mücadele, barış mücadelesinin ayrılmaz bir parçasını oluşturuyor.

Cuntaya karşı mücadeleyi barış mücadelesiyle birleştiren ve bölge barışına en büyük katkının cuntanın yönetimden uzaklaştırılmasıyla sağlanacağının bilincinde olan Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndan barış ve demokrasi güçleri, ülkelerinde zor koşullar altında mücadele yürüten barış savaşçılarıyla dayanışmayı yükseltmek, 12 Eylül'de yönetime el koyan askeri cuntanın dünya ve bölge barışını tehlikeye sokan barış düşmanı politikalarını sergilemek, barış mücadelesinin önem ve anlamını vurgulamak amacıyla bir toplantı düzenlemiştir. SOL BİRLİK olarak barıştan, demokrasiden ve insanlıktan yana olan herkesi bu toplantıya katılarak, barış mücadelesine omuz vermeye çağırıyoruz.

— Yaşasın barış!

— Yaşasın silahlardan arındırılmış, savaşsız ve sömürüsüz bir dünya için yürütülen mücadele!

Diktatörlük için mülkiyet hakkı yaşam...

Baştarafı 1. sayfada

işçinin başına yıktılar. Böylece ANAP'lı belediyenin balyozu üç can aldı.

Yıkım esnasında öldürülen çocukların anne ve babası, dağlı yürekleriyle, **"Bize layık görülen bu mu? Çocuklarımız niye öldürülüyor? Bunun hesabını soracak kimse yok mu?"** diye feryat ettiler.

Olayla ilgili olarak Çankaya belediye başkan vekili Aydın Sönmez, şöyle dedi. **"Yıkım, kanunlar çerçevesinde gerçekleştirildi."** Yani bu insanlar, Özal yasalarına göre öldürüldü. Mahalle muhtarı, olay hakkında şu bilgiyi verdi **"Belediyemiz, bu durumda olan mahalle sakinlerinden haraç istiyor. Vermeyenlerin de evini yıkıyor."** Ayrıca bunu kanıtlamaya hazır olduğunu da ifadesine ekledi.

Ara seçim öncesinde propaganda malzemesi olarak kullanılmak üzere bol miktarda dağıtılan tapu tahsis belgesi için Özal şöyle diyordu: **"Biz vatandaşların yuvasını yapacağız. Tapu tahsis belgesini bizden başka kim verdi?"** Seçim sonrasında da ANAP'lı belediye yetkilileri **"İmar planına aykırı, tapusuz yere gece kondu yaptırmayız."** diyerek Özal hükümetinin iki yüzlülüğünü, sergiliyorlardı.

Gecekondu yıkımı ile yaratılan vahşete geniş çevreler tepki gösterirken, ANAP milletvekili Rezzan Şahinkaya da yaptığı bir açıklamayla rejimin insanlık dışı yüzünü sergileyen bir örnek sundu. **"O serseri adam neden gecekondu yapmış. Gecekondu yapmak idamı gerektiren bir suç, Allah da ona cezasını vermiş"** diyen Şahinkaya, diktatörlük için mülkiyet hakkının yaşam hakkından daha kutsal olduğunu pervasızca dile getiriyordu.

12 Eylül rejiminin, kutsal olan yaşama hakkına bu canice saldırısı, insanlık duygusu taşıyan herkes tarafından büyük bir tepkiyle karşılandı.

Evet bu olay, 12 Eylül rejiminin keyfi oygulamalarını, insanlığa ve yaşama hakkına olan 'saygısını' sergilemesi açısından ilginçtir. Bu olay, açıkça bir cinayettir. Yaratılan bir vahşettir. Ülkemizde, insanların vazgeçilmez olan yaşama hakkına devlet saldırısı, 12 Eylül rejiminin insan haklarını ayaklar altına alması, artık olağanlaştırılmış bir vaziyette.

Uluslararası terör ve ABD'nin yeni doktrini

Baştarafı 6'da

yalizminin, tarihin akışına karşı çıkmada, sosyalizmin konumlarını ve yeni bağımsızlığa kavuşmuş ülkelerle ilişkilerini ve işbirliğini zayıflatmada dünya çapında toplumsal olarak kaybettiği geri almaya savaşmada **"yeni bir girişim"** olduğu söylenebilir. Emperyalist güçler kaybettikleri mevzilerini kazanma çabasıyla üçüncü dünya ülkelerinde bir yandan karşı devrimci ve hükümet karşıtı ögelerin aktifleşmesini gizli ya da açık destekleyerek, bağımsız, özgürlüğüne yeni kavuşmuş devletler üzerindeki baskıyı yaygınlaştırarak, öteyandan ABD'ye uygun olan rejimleri destekleyerek bu politikayı yaşama geçiriyorlar. ABD yönetimi içindeki **"yeni globalizm"** savunucuları, askersel-sanayi komplekslerinin ve bir bütün olarak tekelci sermayenin iştahını ve kendi ihtiraslarını tatmin etmek için fazla riske girmeden ABD'den uzak bölgelerde yapılacak **"temiz"** savaşlar istiyorlar.

Silahlı güce dayanmak, en zorba biçimlerde en geniş çapta silahlı güç kullanmak **"yeni globalizm"**'in ayırdedici özelliğidir. Roketlerden oluşan bir duvar, her an hazır tutulan stratejik bombardıman uçakları, denizlerde dolaşıp duran savaş gemisi filoları, dünyanın bir ucundan öteki ucuna kadar, her çeşit silahın yığıldığı yüzlerce üs bu amaca hizmet ediyor. ABD stratejisinin önemli bir özelliği de tüm gerici, diktatörlük ve despotluk rejimlerinin desteklenmesidir. ABD her halk düşmanı rejimi destekliyor, bunlara para ve destek sağlıyor, gerektiğinde de onları halktan korumak için kendi silahlı birliklerini yolluyor.

"Yeni globalizm"'e temel olan sosyal öç alma stratejisi, Washington'un dünya çapında uyguladığı gerici politikalar, dünya jandarmalığı rolüne uygun olarak yürüttüğü şiddet eylemleri, devlet terörizmi ile somutlanıyor. Bu çerçevede Washington'un beğenmediği kişilerin fiziksel olarak ortadan kaldırılmaları da içinde her yöntem CIA ve silahlı birlikleri tarafından uygulanıyor.

ABD emperyalizminin global politikasının suç ortakları onun stratejik bağlaşığı İsrail, himayesindeki Güney Afrika Cumhuriyeti, Orta Amerika'daki diktatörlükler, Pinochet, Ziya Ül Hak, Evren-Özal ve öteki diktatörlüklerdir. ABD emperyalizmi devlet terörizmi politikasını uygularken uydu hükümetleri ve diğer saldırı paktlarını da kullanıyor. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Zimbabwe, Zambiya, Botswana'ye haydutça saldırıları, İsrail uçaklarının Tunus topraklarındaki FKÖ karargahlarını bombalaması, Evren-Özal yönetiminin Irak Kürdistanı'na saldırısı uluslararası hukuka karşı işlenen terörist saldırılardır. Yine, uluslararası alanda emperyalizmin saldırganlığı ile Amerikan yanlısı rejimlerin kendi halklarına uyguladıkları terör atbaşı gitmektedir. Şili, Paraguay, Haiti, Pakistan, G.Kore, Türkiye ve benzeri ülkelerdeki diktatörlüklerin tümü ABD emperyalizminden destek ve yardım görmektedir.

Emperyalistler terörist eylemlerini uygularken, her zaman bu tür eylemlere karşı çıkanları yani sosyalist topluluk üyesi ülkeleri, uluslararası komünist hareketi, tam bağımsızlıkları için ya da ırkçı baskı rejimlerinden kurtulmak için savaşım veren halkları suçluyorlar. Olaylar ve kanıtlar ise **"yeni globalizm"**in devlet terörizmi, saldırganlık, bölgesel çatışmaları kışkırtma, çatışmayı sürekli kılma ve savaş kenarında denge kurma politikası olduğunu gösteriyor.

"Terörizmin ardında kim var?" sorusunun yanıtı şimdi karşı çıkılamayacak biçimde netleşmiştir.

Uluslararası Barış Yılı Dünya Kongresi

Baştarafı 1. sayfada

Kongreye Danimarka'nın eski BM temsilcisi, aktif barış savaşçısı 92 yaşındaki Hermod Lannung —kendisi aynı zamanda Uluslararası Hazırlık Komitesi başkanı idi— başkanlık etti. BM Genel Sekreteri Perez de Cuellar, Hindistan Başbakanı Rajiv Gandhi, Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreau, Arjantin Devlet Başkanı Raul Alfonsin ve senatör Edward Kennedy gönderdikleri mesajlarla kongreye başarı dilediler.

Gerek Kongre döneminde gerek Kongre sırasında gerici burjuva basınının gerçeklere dayanmayan yoğun anti propagandası, gerekse Kongre açılış ve kapanışı törenlerinde bazı gerici güçlerin giriştikleri provokasyon, en geniş barış güçlerinin bileşiminden oluşan delegelerin karşısında amacına ulaşamadı, etkisiz kaldı.

Kongre dünya barış güçleri arasında diyalog forumu niteliğinde olduğu için Kongre sonrası herhangi bir karar taslağı onaya sunulmadı. Ancak gerek yedi ana başlığın tartışıldığı merkezlerde, gerekse de diğer forumlarda toplantıyı yöneten divan sekreterleri tartışılan konuları ve önerileri detaya inmeden genel hatları ile rapor haline getirdiler. Delegeler Kongre başkanına 5 gün boyunca yapılan tartışmaların içeriği hakkında BM Genel Sekreterini, Helsinki Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Viyana Toplantısı Başkanını, BM 41. dönem toplantısı başkanını bilgilendirme görevini verdi. Bu arada "Kopenhag Çağrısı Girişimi" delegelerin imzaları ile dünya kamuoyuna imza kampanyası biçiminde sunuldu

Beş gün süre ile yoğun çalışmalarını sürdüren Kongre, son gün yapılan plenum toplantısı ve daha sonraki barış yürüyüşü ile son buldu.

Uluslararası Barış Yılı Dünya Kongresi'ne değişik politik görüş ve inançtan milyonlarca insan adına katılan delegeler, bu Kongrede de insanlığın geleceğinin barışın güvence altına alınması ile olanaklı olduğu gerçeğinin altını bir kez daha çizdiler.

Mahkum ailelerine yoğun baskılar

Baştarafı 4. Sayfada

yerde yatan bir annenin başında duran polis, başındaki yarayı göstererek 'sizin piçleriniz olmasaydı bu da olmazdı' dedi. Bunu duyunca ben de 'bizim memlekette piç diye anası babası olmayananlara denir, o çocukların annesi de var babası da...'"

"Öldüler mi çocuklarımız diye sordukça, 'ölseler ne olur, bizi ilgilendirmez' gibi laflar söyleniyordu."

"Derken toplum polisi geldi, ama ağlayan, feryat eden.. kimseyi susturmak mümkün değil. Polis halkı iteliyor, oturun diye bağırıyor. Ondan sonra bütün herkes oturdu. Metris'in önünde insanlar yol üzerine çökmüş vaziyette, polis başımızda."

"Görüş isteriz, işkenceye son diye bağırıyor anneler babalar. Nizamiye kapılarına kum torbaları yığdılar."

"Doktor bey vardı, çocuğu tutuklu olan bir baba, o yere düşenlerden birine müdahale ediyor, yardım için, işte onu da bu yüzden alıyorlar gözaltına."

Metris'in kapısında çocuğundan haber almak için bekleyen bir annenin anlattıkları yoruma yer bırakmayacak kadar açık... Bunları yaşayan tek anne veya baba da değil üstelik...

Faşizm vahşetini cezaevi önlerinde de sergiliyor.

"Cadı kazanı" bu kez Suriye için kaynatılıyor

Baştarafı 5. sayfada

için ABD ve dostları tarafından çokça söylendi. Yarın bir başka sosyalist veya ilerici yönetim için aynı sözler tekrarlanabilir.. Tüm bunlar emperyalist propaganda merkezlerinde belli bir plan çerçevesinde düzenlenmekte, belli aralıklarla piyasaya sunulmakta. Böylelikle başta kendi kamuoyları olmak üzere, dünyanın dikkatlerini başka yönlere çekerek, kendi zaaflarını örtmeye çalışıyorlar.

Suriye'deki ilerici yönetimden Türkiye'deki faşist Evren-Özal çetesi de oldukça rahatsızlar. Onlar da efendileri gibi düşünüyorlar. Bu yönetimin yerine ABD yanlısı bir yönetimin gelmesini canı gönülden istemekteler. Bunun için de Esad yönetimine karşı mücadele eden "Müslüman Kardeşler"i el altından desteklemekte, her seferinde Suriye'den duydukları rahatsızlığı direk veya kontrollerindeki basın-yayın organları vasıtasıyla dile getirmekteler. Nitekim geçtiğimiz aylarda Başbakan Özal, "Keban'ın suyunu keseriz" diyerek gözdağı vermeye çalışmıştı.

Komşumuz Suriye'ye karşı emperyalist çevreler tarafından kaynatılan bu cadı kazanına karşı tüm ilerici, devrimci, sosyalist güçler seslerini yükseltmeliler.

Ekim Devrimi 69 yaşında

69 yıl önce, 7 Kasım 1917'de Rusya işçi sınıfı ayaklanarak Çarlık iktidarını ve burjuva yönetimini devirdi. İşçi sınıfının iktidarını kurdu. Bu devrim, 1871 Paris Komünü'nden beri işçi sınıfının ikinci kez iktidarı ele geçirmesiydi. Komün'ün kısa ömrüne karşılık 1917 Ekim devrimi burjuva ve diğer tüm gerici güçler tarafından yıkılamadı. Uzun bir dönem gericiliğin çemberi altında yaşamak zorunda kalsa da, İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi ordularının saldırısına uğrasa da, savaştan sonra başını ABD emperyalizminin çektiği dünya gericiliği tarafından sürekli saldırı tehdidi altında tutulsa da; işçi sınıfı iktidarı bütün zorluklara karşın ayakta durdu. Tüm ülkelerin işçilerine ve ezilen halklarına güçlü bir önderlik ve güçlü bir kurtuluş örneği sundu.

1917 Ekim devriminden bu yana 69 yıl geçti. Sosyalizm artık bir dünya sistemi durumunda. Ekonomide, bilim ve teknikte, sanatta, sporda; kısacası yaşamın tüm alanlarında emperyalizmi zorluyor ve insanlığa daha iyi bir yaşam tarzı örneğini somut olarak sunuyor.

BU YAZI UZUN SENELER
DÜNYA EMPERYALİZMİNİN
ŞARKTA KANLI
BEKÇİLİĞİNİ YAPAN
ÇARLIK RUSYASININ NE
SURETLE ÖLDÜĞÜNE ÖLDÜĞÜNE
DAİRDİR

Bin dokuz yüz on yedi
ikinci teşrin idi...
yumuşak ve derin
sesiyle Lenin:
"Dün erkendi, yarın geç,
zaman tamam bugün" dedi...
Yağlı çarıklılarla yağlı işçiler:
"bugün!" dedi.
Ölümü açlıktan öldüren siper:
"bugün" dedi.
Ağır,
çelik,
kara,
Toplarıyla A v r o r a:
"B u g ü n!" dedi,
"B u g ü n!" dedi..
....
....

Artık
ne kışlık sarayda
sarhoş eteklerin ipekli sesi,
ne paskalya çanlarında deli duası çarın,
ne Sibirya yollarında zincir iniltisi...
Artık
votka kadehlerinde ıslanmıyacak
sarı sarkık bıyıkları pomeşçiklerin.
Kara toprağın üstünde bir avuç kan gibi
yanmıyacak
bakır sakalları
açlıktan ölen mujiklerin.
Artık
kararmıyacaktır karlı sokaklar
kara bir rüzgâr gibi geçen
çarın kazaklarından.
Sarkmıyacaktır işçi kadınların kanlı saçları:
kara kalpaklı kazakların mızraklarından.
Yandı kanatları iki başlı kara kartalın,
düştü yere,
öldü.
Buzlu baltık denizinin kıyısında
bir pencere örtüldü.
Açıldı bir pencere....
Bin dokuz yüz on yedi
ikinci teşrin idi...
1932

Uluslararası Gençlik ve Öğrenci Haftası

Her yıl dünyanın dört bir köşesinden milyonlarca genç 10-17 Kasım tarihleri arasında kalan haftayı **"Uluslararası Gençlik ve Öğrenci Haftası"** olarak kutluyor. Hafta boyunca düzenlenen ulusal, bölgesel, uluslararası düzeydeki toplantılar, forumlar, festivallerde bir araya gelen gençler, beslenmeden barınmaya, eğitimden iş bulmaya dek kendilerini doğrudan ilgilendiren ekonomik sorunlar, bunları doğuran politik nedenler üzerinde görüş alışverişinde bulunuyorlar. Hemen her toplantının ana temasını, özellikle son birkaç yıldır, **"barış ve silahsızlanma savaşımında gençliğin rolü"** oluşturuyor.

Barış için mücadele, dünya demokratik ve ilerici gençlik örgütlerinin 1. ve II. Dünya Savaşları sonucunda belirledikleri ana amaçtır. Uluslararası Gençlik ve Öğrenci Haftası'nı belirleyen 10 ve 17 Kasım tarihleri de II. Dünya Savaşının ateş boylarında doğmuş o yıllardaki genç kuşağın faşizme karşı direnişini, barış içinde bir gelecek özlemini simgeleyen iki önemli günlemedir.

Haftanın başlangıcı olan 10 Kasım günü Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun (DDGF) kuruluş günüdür. Ikinci Dünya Savaşının hemen ardından savaşın külleri henüz sıcak, yıkıntıları henüz onarılmamışken ülkelerin, halkların özgürlüğü için faşizme karşı dövüşmüş gençlerin temsilcileri Londra'da biraraya geldiler. 29 Ekim 1945'de Londra Albert Halle'de ilk Dünya Gençlik Konferansı'na katılan 63 ülkeden 30 milyon genci temsil eden, dilleri, dinleri, politik görüşleri farklı 585 delege ve yüzlerce Ingiliz genci savaşın acı deneyini, çıkardıkları dersleri enine boyuna tartıştılar. Savaşın acılarını, yıkımını yakından tanımış olan bu kuşak faşizm ve savaş belasını yeryüzünden silmek için, yeni bir dünya savaşının çıkmasını önlemek, yeryüzünde kalıcı bir barışı sağlamak için gençliğe düşen ödevleri görüştüler. Ve genç kuşakların dünya barışı için verecekleri savaşımın sonuç alabilmesi için dünya gençliğinin en geniş birliğini kurmaları gerektiği görüşünde birleştiler.

29 Ekim 1945 günü Londra'da başlayan I. Dünya Gençlik Konferansı'ndan, 10 Kasım 1945 günü Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu doğdu. Örgütün amblemine, kuruluş amacına uygun olarak, **"Gençlik Birleş! Kalıcı Barış Için Ileri!"** belgisini kazıdılar. Ve o günden bugüne 10 Kasım tarihleri, farklı politik, sosyal ve dini görüşlere sahip ayrımsız tüm dünya gençliğinin çıkarlarını savunan biricik uluslararası gençlik örgütü DDGF'nin kuruluşu nedeniyle **"Dünya Gençlik Günü"** olarak kutlanıyor.

Uluslararası Gençlik ve Öğrenci Haftası'nı belirleyen ikinci anlamlı günleme ise 17 Kasım. 17 Kasım; Çekoslavakyalı öğrencilerin tarihe kanlarıyla yazdıkları bir gün. 1939 yılında Çekoslavakya nazi işgali altındaydı. Üniversite gençliği faşizmin önüne geçilmez bir kale gibi dikildi. Çekoslavakya'nın dört bir köşesindeki duvarları **"Biz Çekoslavakyalı gençler anavatanımızı faşizme karşı savunacağız"** belgisiyle donattılar. 17 Kasım 1939 günü Hitlerciler Çekoslavakya'daki tüm yüksek okulları kapattı. Öğrenci liderlerini kurşuna dizdiler, yüzlerce öğrenciyi toplama kamplarına sürdüler.

Bu tarihten iki yıl sonra 1941 yılında, henüz Ikinci Dünya Savaşı sürerken, faşizme karşı savaşan öğrencileri ve öğrenci örgütlerini çatısı altında birleştiren Uluslararası Öğrenciler Konseyi'nin Londra'daki toplantısında 17 Kasım günü Çekoslavakyalı öğrencilerin nazilere karşı direnişinin anısına **"Uluslararası Öğrenciler Günü"** olarak ilan edildi.

Gerek DDGF, gerekse UÖB ayrı ayrı yüzden fazla ülkeden toplam 250 milyon genci bünyesinde barındırmaktadır. Bu örgütler antiemperyalist, antifaşist ilkeler temelinde komünist gençlerden reformist ve liberal gençlere dek geniş bir politik yelpazeyi kucaklamaktadırlar. UÖB salt öğrenci örgütlerinden oluşurken, DDGF bünyesinde işçi, emekçi ve öteki gençlik kesimlerinin örgütleri yer almaktadır. Ayrı ülkelerden, ayrı dillerden, ayrı geleneklerden, ayrı dini inanç ve politik örgütlerden gelen dünya gençliği, öğrencileri DDGF ve UÖB'de birleşebilmişlerdir. Bu özellikleri ve nitelikleri ile DDGF ve UÖB gençliğe uluslararası düzeyde söz hakkı sağlayabilmişlerdir.

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun kuruluş tarihi olan 10 Kasım ve Uluslararası Öğrenciler Günü olan 17 Kasım tarihleri arasında kalan hafta, **"Uluslararası Gençlik ve Öğrenci Haftası"** faşist diktatörlük altında savaşan Türkiye ve T.Kürdistanı gençliği açısından da çok yönlü bir öneme sahiptir. Bu günler ve hafta boyunca yükselen dünya gençliğinin eylemleri ülkemiz gençliğine güç ve moral veriyor. Emperyalizme ve faşizme karşı savaşta yalnız olmadığını görüyor. Dünya gençliği ile aynı hedefe vurmanın, aynı duyguları paylaşmanın coşkusunu yaşıyor.

Ülkemiz gençliği bugünleri altı yıldır süngülerin gölgesinde kutluyor. Ve altı yıldır rejimin geriliğe, yozluğa, boyun eğmişliğe sürükleme, politik ve toplumsal yaşamın dışına itme planlarına karşın yüksek öğrenim gençliği halkımızın en diri güçlerinden biri olduğunu kanıtlıyor. Her türlü bürokratik engellemeye ve kovuşturma, işkenceye değin varan baskı ve tehdide karşın öğrenciler kurdukları dernekleri aracılığıyla bugün artık demokrasi savaşımında aktif olarak yeralıyorlar.

Yüksek öğrenim gençliğinin dernekleri etrafında geniş birliğini sağlayarak YÖK'e karşı yürüttüğü savaşım içinde yükselen **"F-16 değil; yurt okul, işyeri istiyoruz"** belgisi, ülkemizde de geniş gençlik kesimlerinin barış savaşımına aktif olarak seferber olabileceğini gösteriyor. Gerçekte önündeki upuzun bir geleceği yaşamak ve üretmek için varolan gençlik ile öldürmek ve yok etmek işlevi olan savaş arasındaki nesnel karşıtlık, geniş gençlik kesimlerini bölgede ve dünyada kalıcı bir barışın sağlanabilmesi uğrunda harekete geçirebilmek için zengin olanaklar sunuyor. Bu olanakları görüp kullanmak ise gençliğin ilerici, öncü unsurlarına düşüyor. Parasız öğrenim için harekete geçen her genç, silahlara ayrılan paranın çok küçük bir bölümü ile bu harç uygulamasına son verilebileceğini görebildiği zaman, bütçede **"savunma"** adı altında ayrılan payların sürekli yükseltilmesine koşut olarak eğitim harcamalarının düştüğünü, yurt ücretlerinin, kitapların, yemeklerin, yol parasının zam gördüğünü kavrayabildiği zaman barış hareketinin de dinamik bir üyesi olmaya yönelecektir. Bugün barış savaşımında etkin olarak yer alan her genç yarınını savunmak ve kurmak savaşımı veriyor demektir.

DDGF'nin 12. kongresi yapılıyor

DDGF 1945 yılının 10 Kasımında kuruldu. Bugün 115 ülkeden 150 milyon genci temsil eden 270 gençlik örgütünü çatısı altında birleştiriyor. Ambleminde **"Gençlik Birleş, Kalıcı Bir Barış Için İleri!"** yazan DDGF Birleşmiş Milletler'de de temsil edilmektedir.

DDGF'nin amaçları kuruluş bildirgesinde şöyle belirleniyordu:

"Dünya üzerinde barış, özgürlük, demokrasi, bağımsızlık ve eşitlik uğrunda savaşımda dünya gençliğinin en geniş birliğini sağlamak. Birleşmiş Milletler Örgütü'nün davasına yardım etmek ve gençliğin yaşamsal hak ve çıkarlarını korumak, gelecek kuşakların mutluluğu ve refahı için çalışmak..."

DDGF'nin amaçları barış demokrasi, sosyal ilerleme için emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşımı da içeriyor. Federasyon silahsızlanma ve uluslararası güvenlik uğrunda demokratik gençlik savaşımının antiemperyalist birliğini güçlendirmek için çaba harcıyor.

Örgütün **"Dünya Gençliği"** adı altında aylık derginin yanısıra çeşitli broşürler, bültenler vb. çıkarıyor.

Kasım ayı içinde dünya gençliği yeni bir uluslararası forumda biraraya gelecek. Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de 12. DDGF Kongresi toplanacak. Kongrenin çalışmalarının odak noktasını **"Barış ve silahsızlanma savaşımında gençlik"** oluşturuyor.

Uluslararası Öğrenciler Birliği'nin 40. yıldönümü

Uluslararası Öğrenciler Birliği (IUS), 1946 yılında Prag'da yapılan I. Dünya Öğrenciler Kongresi'nde kuruldu. DDGF'nin kollektif üyesidir. Çatısı altında 105 öğrenci örgütü barındırmaktadır. UÖB çatısı altındaki öğrenci örgütleri barış içinde birarada yaşama, genel ve tam silahsızlanma uğrunda emperyalizme, faşizme, gericiliğe, ırkçılığa, sömürgeciliğe ve yeni sömürgeciliğe karşı ortak savaş vermekte, yüksek öğrenimde demokratik dönüşümler yapılması için, öğrenci haklarının korunup geliştirilmesi için mücadele etmektedir.

UÖB bağımsız uluslararası öğrenci forumlarının düzenlenmesinin yanısıra, DDGF'nin düzenlediği uluslararası ya da kimi çeşitli bölgesel düzeydeki öğrenci forumları, seminer ve festivallerin düzenlenmesine de yardım etmektedir.

"Dünya Öğrenci Haberleri" adlı aylık derginin yanısıra bir çok periodik dergiler, broşürler, bültenler, yıllıklar vb. yayınlamaktadır.

UÖB (IUS), bu yılın kasım ayında Çekoslovakya'nın başkenti Prag'da bir Dünya Öğrenci Forumu düzenliyor. UÖB'nin, **"Eğitim Bir Ayrıcalık Değil, Bir Haktır"** kampanyası temelinde, eğitim-öğrenci-toplum ilişkilerinin ele alınacağı forumun öncesinde Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerinden gençlik örgütleri ve öğrenci dernekleri temsilcilerini biraraya getirecek üç ayrı bölgesel hazırlık toplantısı yapılacak. Dünyanın pek çok ülkesinden gençlerin katılacağı forumda ela alınması öngörülen konular, **"eğitimin kapsamı, amacı ve yapısı"**, **"üniversite özerkliği"**, **"öğrenci hakları"**, **"eğitimden işe geçiş"**, **"öğrencilerin toplumsal statüsü"** gibi başlıklarda toplanıyor. Tartışılacak sorunların genel çerçevesini ise, değişik ülkelerdeki eğitim sisteminin toplumun gereksinimlerine ne ölçüde karşılık verdiği ve buna bağlı olarak öğrencilerin kendi ülkelerindeki eğitim sistemini geliştirmeye yönelik olarak nasıl mücadele verdikleri oluşturuyor. 1980 yılının ocak ayında Demokratik Almanya'nın Weimar kentinde düzenlenen forumdan bu yana, dünyadaki siyasal, ekonomik gelişmelerle, demokratik mücadelenin değişik ülkelerdeki öğrencilerin konumlarını nasıl değiştirdiği konuları da forumun tartışmaları arasında yer alıyor.

Yine 1986 Ocağında toplanan UÖB Yönetim Komitesi tarafından karar altına alınan ve 1986 yılı sonuna dek sürecek olan Orta Amerika ile Dayanışma Kampanyası tüm dünya gençliği tarafından geniş bir destek görüyor.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği'nin aylık yayın organı

ÖZEL EK

SOL BİRLİK

Barış yılından Barış asrına!

1986 2000

SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov'un Sovyet televizyonunda 14 Ekim 1986'da yaptığı konuşmanın tam metni:

Gerekli olan, nükleer uçurumdan uzaklaşma yolunda pratik adımların atılmasıdır

Biliyorsunuz ki, ABD Devlet Başkanı Ronald Reagan ile İzlanda'da yaptığım görüşme, önceki gün, yani pazar günü sona erdi. Görüşmeden sonra, sonuçlarıyla ilgili bir basın toplantısı yapılıp televizyondan naklen yayınlandı. Burada yaptığım konuşmanın ve gazetecilerin sorularına verdiğim yanıtların metinleri yayınlanmış bulunuyor. Yurda döndüğümde görüşmenin nasıl geçtiği ve bizim Reykjavik olayını nasıl değerlendirdiğimiz hakkında bilgi vermeyi görev saymaktayım.

SBKP MK Politik Bürosu biraz önce sona eren oturumunda, İzlanda'nın başkentindeki görüşmenin sonuçlarını ele aldı. Yarın bir açıklama yayınlanacak ve parti yönetimimizin bu önemli politik olayı, kanımızca, sonuçları uluslararası ilişkileri uzun bir süre etkileyecek olan bu olayı nasıl değerlendirdiği bu açıklamada dile getirilecektir.

Reykjavik öncesinde, beklenen olayla ilgili olarak çok şeyler söylendi ve yazıldı. Benzeri durumlarda genellikle yapıldığı gibi, birçok tahminlerde ve değerlendirmelerde bulunuldu. Bu, doğaldır. Bu kez spekülasyonlar da yapıldı. Şimdi görüşme bittiği için, sonuçları dünya kamuoyunun dikkat merkezinde bulunuyor. Herkes, ne olduğunu, orada nelerin olup bittiğini, görüşmeden sonra dünyanın durumunun ne olacağını bilmek istiyor.

Biz, Reykjavik görüşmesinde dikkat merkezine dünya politikasının temel sorunlarının, silahlanma yarışının durdurulmasının ve nükleer silahsızlanmanın alınması için çalıştık. Aslında da öyle oldu. Bu konuda niçin bu kadar ısrarla davrandık? Dış ülkelerde, bunun nedeninin bizim iç zorluklarımız olduğu yolunda sık sık sesler duyuluyor. Batının hesaplarında, Sovyetler Birliği'nin eninde sonunda silahlanma yarışını ekonomik bakımdan taşıyamayacağı, çökeceği ve Batı'nın karşısında dize geleceği tezi bir rol oynuyor. Sovyetler Birliği'ne biraz daha baskı yapılmalı, Sovyetler'e karşı üstünlük sağlayacak konumlar daha da güçlendirilmeliymiş. Nitekim bu, ABD Devlet Başkanı'nın görüşmemizden sonra yaptığı konuşmada da işitildi. Ben daha önce de defalarca şunu söyleme fırsatı bulmuştum: Bu planlar yalnız çürük temeller üstüne kurulu olmakla kalmayıp, aynı zamanda tehlikelidirler, çünkü bu planlar büyük felaketlere götürecek politik kararlara yolaçabilirler.

Biz kendi sorunlarımızı başkalarından daha iyi biliyoruz. Sorunlarımız vardır, biz bunları açıkça tartışmaktayız, çözmekteyiz. Bu konuda bizim planlarımız, yöntemlerimiz ve partiyle halkın ortak iradesi vardır. Genel olarak söylemeliyim ki, Sovyetler Birliği bugün birliği, halkın politik aktifliği, dinamizmi sayesinde güçlüdür. Bu eğilimlerin ve dolayısıyla toplumumuzun gücünün daha da artacağını düşünüyorum. Biz her zaman kendimizi savunabilecek durumda olacağız. Gerektiğinde Sovyetler Birliği her meydan okumaya, yanıt verebilir. Sovyet insanları bunu biliyor, ve bu bütün dünyada bilinmelidir.

Ama biz üstünlük kazanma oyununa katılmak istemiyoruz. Roketler ve atom çağında bu, son derece tehlikeli bir meşgale olur. Bizim kesin kanımız şudur ki, uluslararası ilişkilerdeki hummalı durum, ani ve korkunç bir bunalım tehlikesini bağrında taşımaktadır.

Gerekli olan, nükleer uçurumdan uzaklaşma yolunda pratik adımların atılmasıdır. Gerekli olan, uluslararası ilişkileri kökten istikrara kavuşturmak için ortak Sovyet-Amerikan çabalarıdır, tüm dünya topluluğunun çabalarıdır. Bu amaç uğruna Sovyet yönetimi, görüşmeden önce, daha Başkan Reagan'ın görüşmeyi kabul ettiğini bildirmesinden önce kapsamlı bir hazırlık çalışması yürüttü. Politik Büro'nun ve Merkez Komitesi Sekreteri'nin yanısıra, Dışişleri ve Savunma Bakanlıkları, başka merkezi devlet organları, bilim temsilcileri, askeri uzmanlar, değişik endüstri kollarından uzmanlar da bu çalışmalara katıldılar. Bizim Reykjavik görüşmesi için hazırladığımız konum, dostlarımızla, sosyalist topluluk ülkelerinin yönetimleriyle kapsamlı bir biçimde ve tekrar tekrar yapılan danışmaların sonucudur. Görüşmeye ilkesel bir içerik, ileriye açık öneriler kazandırmaya çaba gösterdik.

EĞER KABUL EDİLSEYDİLER NÜKLEER SİLAHSIZ ÇAĞI BAŞLATACAK ÖNERİLER

Şimdi, bizzat görüşmeye gelelim. Görüşmenin gidişatı neydi? Bu konuda bilgi vermek, yalnız daha şimdiden görüşme muhatabımızın çarpıttığı gerçeği yeniden ayağınının üzerine oturtmak için değil, aynı zamanda ve en başta şimdi ne yapmak istediğimizi sizlere bildirmek için gereklidir.

Başkan Ronald Reagan ile ilk görüşme cumartesi günü saat 10.30'da başladı. Bu gibi durumlarda alışılagelmiş selamlaşmadan ve muhabirlerle kısa bir konuşmadan sonra, başbaşa kaldık. Yalnız tercümanlar bizimleydi. Genel durum üzerine, ülkelerimiz arasındaki diyaloğun nasıl geliştiği konusunda görüş değiş tokuşunda bulunduk ve ele almamız gereken sorunları belirledik

Sonra ben Başkan'dan bu görüşmede ele almak üzere biraraya geldiğimiz en önemli konulardaki somut önerilerimi dinlemesini rica ettim. Bu konuda basın toplantısında oldukça ayrıntılı açıklamalarda bulundum. Ama yine de bir kez daha kısaca anımsatmak istiyorum. Biz görüşme masasına, eğer kabul edilseydiler insanlığın yaşamında yeni bir çağı, nükleer silahsız çağı başlatacak somut önlemleri içeren kapsamlı bir paket sunduk. Dünyadaki durumda, olanaklı ve reel olduğu anlaşılan köklü dönüşümün özü budur. Artık söz konusu olan, SALT-1 ve SALT 2 anlaşmalarında, öteki anlaşmalarda olduğu gibi, nükleer silahların sınırlandırılması değil, görece kısa bir süre içinde nükleer silahların ortadan kaldırılmasıydı.

Birinci önerimiz, stratejik saldırı silahlarına ilişkindi. Ben bu silahların ilk beş yılda % 50 oranında azaltılmasına hazır olduğumuzu bildirdim. Buna göre, karada, denizde, ve havada konumlandırılmış silahlar yarıya indirilmeliydi. Anlaşmaya varılmasını kolaylaştırmak için Amerikalılara büyük bir ödün verdik: daha önce yaptığımız öneride yer alan stratejik denklem çerçevesinde Amerika'nın bizim topraklarımızı vurabilen orta menzilli roketlerini ve ileri konumlandırılmış araçlarını da sayma istemimizi geri çektik (1). ABD'nin bizim ağır roketlerimizle ilgili kaygısını da dikkate almaya hazırdık. Stratejik silahlarla ilgili öneriyi biz, bu yılın 15 Ocağında tarafımızca önerildiği gibi, bu silahların tamamen ortadan kaldırılması bağlamında ele aldık.

İkinci önerimiz orta menzilli roketlerle ilgiliydi. Ben Başkan'a Avrupa'daki bu tür hem Sovyet, hem de Amerikan roketlerinin tamamen ortadan kaldırılmasını önerdim. Üstelik bu konuda da biz, şimdiye kadarki tutumumuzun tersine, Büyük Britanya ile Fransa'nın nükleer roketlerinin hesaba katılmasının gerekmediğini açıklayacak kadar (2) büyük bir ödün verdik. Bizim buradaki hareket noktamız, Avrupa'da yumuşamanın yolunu açma, Avrupa halklarını nükleer yıkım korkusundan kurtarma ve sonra bütün nükleer silahların ortadan kaldırılması yolunda adım atma gereğiydi. Kabul edeceksiniz ki, bu da tarafımızca atılmış cesur bir adımdır.

Nasıl itirazlar olabileceğini önceden bildiğimiz için, 1000 kilometre kadar menzilli roketleri dondurmaya ve bunların daha sonraki yazgısıyla ilgili görüşmelere hemen başlamaya hazır olduğumuzu açıkladık.

Ülkemizin Asya kesimindeki orta menzilli roketlere gelince, ki bu sorun Başkan Reagan'ın **"global çözüm biçimleri"**nde sürekli yer almıştır, biz bu konuda da hemen görüşmelere başlanması önerisinde bulunduk. Gördüğünüz gibi, bizim bu konudaki önerilerimiz de, bu sorunu da kesin çözüme ulaştırma olanağı veren cömert ve ciddi nitelik taşımaktadır.

ASKERİ ÜSTÜNLÜK SAĞLAYAN YENİ SİLAH TÜRLERİ GELİŞTİRMENİN BÜTÜN OLANAKLARI YOKEDİLMELİDİR

Daha ilk görüşmemizde Başkan'a sunduğum ve bizim öneriler paketimizin ayrılmaz parçası olan üçüncü sorun, yürürlükteki roketsavar sistemler antlaşmasına ve nükleer denemelerin yasaklanmasına ilişkindi. Bizim görüşümüz şudur: Madem ki, nükleer silahların önemli ölçüde azaltılmasının başladığı ve oldukça kısa bir süre içinde ortadan kaldırılmasının öngörüldüğü tamamen yeni bir duruma girmekteyiz, her çeşit olasılıklara karşı korunma gereklidir. Bugüne kadar ülkemizin savunmasının özünü oluşturan silahlar söz konusu oluyor. Bu nedenle, silahsızlanma sırasında dengeyi bozabilecek herşeyin dışlanması gereklidir. Askersel bir üstünlük sağlayan yeni silah türleri geliştirmenin bütün olanakları yokedilmelidir.

Kanımızca, böyle bir tutum tamamen haklıdır ve mantığa uygundur. Bu böyle olduğu için biz, 1972'de imzalanan ve süresiz olan Antibalistik Roketler Antlaşması'na (3) titizlikle uyulması gerektiğini kesin bir biçimde, kararlılıkla vurguladık. Bundan da öte: Bu antlaşmanın etkisini artırmak için biz Başkan'a, ABD'nin ve Sovyetler Birliği'nin en azından gelecek on yıl içinde bu antlaşmadan ayrılma hakkını kullanmayacakları konusunda ortak yükümlülük üstlenmelerini ve bu süre içinde stratejik silahların tamamen ortadan kaldırılmasını önerdik.

Başkan kendisini sözümona Stratejik Savunma Girişimi programıyla özdeşleştirdiği için ABD yönetiminin bu konuda kendi önüne diktiği özel zorlukları gözönüne alarak biz, bu alandaki çalışmaların durdurulmasını istemedik, ama bunu Antibalistik Roketler Antlaşması'nın bütün hükümlerine uyulması koşuluna dayandırdık. Bu da, bu alandaki araştırmaların ve denemelerin, laboratuvar aşamasını aşmaması demektir. Bunlar, hem ABD için, hem de SSCB için eşit sınırlamalardır.

Başkan bizi dinledi, kayıtlarını dile getirdi, şu ya da bu konuda daha ayrıntılı bilgi vermemizi rica etti.

Görüşme sırasında biz denetim sorununu kesin bir biçimde ortaya koyduk ve sorunu nükleer silahlar sonrası durumla bağladık. Ben Başkan'a eğer iki ülke nükleer silahsızlanma yoluna giriyorsa, Sovyetler Birliği'nin denetim sorunlarının etkinleştirilmesinden yana olduğunu söyledim. Denetim reel, kapsamlı ve inandırıcı olmalıdır. Denetim, anlaşmalara titizlikle uyulmasını güvence altına almalıdır ve yerinde kontrol hakkını da içermelidir.

AMERİKALILARIN REYKJAVİK'E ELLERİ BOŞ GELDİĞİ ANLAŞILDI

Şunu sizlere söyleyeyim ki, yoldaşlar, Başkan'ın ilk tepkisi büsbütün olumsuz değildi. Hatta şunları belirtti: Sizin şimdi söylemiş olduklarınız, bizi umutlandırıyor. Ama muhataplarımızın, ki bu konudaki görüşmeye artık Şevardnadze yoldaş ile bay Shultz da katılmışlardı, biraz şaşırmış oldukları, gözümüzden kaçmadı.

Aynı zamanda yorumlarımız arasında bir farklılık belirdi, hemen kuşkular ve itirazlar belirdi. Başkan ve Dışişleri Bakanı birden aramızdaki mesafelerden ve görüş farklarından sözetmeye başladılar. Onların bu sözlerinde biz, Cenevre görüşmelerinde aylarca işittiğimiz bilinen eski sesleri duyduk. Bize, stratejik nükleer silahlarda çeşitli altdüzeyleri, Avrupa'daki roketlerde ara çözüm biçimlerini, bizim -biz Sovyetler Birliği'nin- Stratejik Savunma Girişimi'ne katılmamız gerektiğini ve yürürlükteki Antibalistik Roket Antlaşması'nın herhangi bir yeni anlaşmayla değiştirilmesi gerektiğini anımsattılar. Ve onlar tarafından daha birçok benzeri türden şeyler ifade edildi.

Ben hayretimi dile getirdim. Örneğin şöyle: Biz Avrupa ile ilgili Amerika'nın Sıfır-Çözüm biçiminin kabul edilmesini ve Asya'daki orta menzilli roketler konusunda görüşme masasına oturulmasını öneriyoruz, Siz ise bay Başkan, eski konumunuzdan uzaklaşıyorsunuz. Bu, anlaşılır bir şey değildir.

Antibalistik Roket Antlaşması konusunda, bu temel, önemli antlaşmanın korunup güçlendirilmesini öneriyoruz, siz ise bu antlaşmayı reddetmek ve hatta onu herhangi bir yeni anlaşma ile değiştirmek, böylece, SALT-2 antlaşmasından uzaklaştıktan sonra, stratejik alandaki istikrarı güvence altına alan bu mekanizmayı da yok etmek istiyorsunuz. Bu da, anlaşılacak bir şey değildir. Stratejik Savunma Girişimi planlarını tartıştık, dedim. Eğer Amerika uzayda üç aşamalı bir roket savunma sistemi kurarsa, biz de buna cevap veririz.

Bizim huzurumuzu başka birşey kaçırıyor: Stratejik Savunma Girişimi, silahların yeni bir alana yayılması anlamına geliyor. Bu ise, stratejik durumdaki istikrarı bozar ve stratejik durumu bugünkünden daha beter bir duruma getirir. Eğer ABD'nin amacı bu ise, bu da açıkça söylensin. Ama eğer Amerikan halkı için ve bütün dünya için gerçekten sağlam bir güvenlik isteniyorsa, bu durumda Amerikan konumlarının elle tutulur yanı yoktur.

Başkana şöyle dedim: Biz yeni büyük bir öneri getirdik ve sizden herkesin duymaktan bıktığı ve hiçbir sonuca götüremeyecek şeyler duyuyoruz. Sizden rica ediyorum, Bay Başkan, bizim önerimizi bir kere daha dikkatle gözden geçirin, madde madde cevap verin. Ve kendisine, olası direktifler taslağının İngilizce tercümesini verdim. Bu taslak daha Moskova'da hazırlanmıştı. İlkelerde bir anlaşmaya varılmış olsaydı, bu taslağı, üzerinde çalışıp üç tane antlaşma taslağı haline getirmeleri için dışişleri bakanlarına ve diğer organlara verebilecektik. Daha sonra, bu antlaşmalar benim ABD ziyaretim sırasında imzalanabilirdi.

Öğleden sonra tekrar buluştuk. Başkan, ara sırasında hazırlanmış olan konumlarını dile getirdi. Daha ilk açıklamalarından, daha önce basın toplantısında da belirtmiş olduğum gibi, Cenevre görüşmelerinden pek iyi bildiğimiz eski teranelerle karşı karşıya olduğumuz anlaşıldı: akla gelebilecek her türlü **"ara çözüm"**ler, rakamlar, düzeyler, alt düzeyler ve benzeri şeyler. Ne bir tek yeni düşünce, ne tek bir yeni yaklaşım biçimi, ne de herhangi bir çözümün, ileri bir adımın belirtisini içeren bir fikir.

Yoldaşlar, Amerikalıların Reykjavik'e elleri boş geldikleri anlaşıldı. Oraya sadece, boş elleriyle meyvaları toplayıp sepetlerine doldurmak için geldikleri izlenimi doğdu. Durum dramatik bir biçimde gelişti: Amerikan Başkanı büyük ölçekli, ilkesel sorunları çözmek, bize karşılık vermek ve görüşmelere gerçekten bir itki kazandırmak için, görüşmeleri verimli ve cesaretlendirici kılmak için hazırlanmamıştı. Oysa, ben Başkana, onu görüşmeye davet eden mektubumda, tam da bu konuda, yani nükleer silahlar ve uzay silahları ile ilgili görüşmelere bir itki kazandırma çağrısında bulunmuştum.

Önerilerimizin iyi tartılmış olduğuna ve karşı tarafın çıkarlarını göz önünde tuttuğuna inandığımız için, görüşmeye bir atılım kazandırma çabalarımızı azaltmamaya karar verdik. Pek çok kesinlik sağlayıcı sorudan sonra, stratejik silahlar konusunda bir ışık belirdi. Buna dayanarak, bir uzlaşmaya doğru büyük bir adım daha attık. Başkana şöyle dedim: Gerek sizde, gerekse bizde, kabul edilmiş bir stratejik saldırı silahları üçlüsü var. Bunlar, yerden atılan roketler, stratejik denizaltılar ve stratejik bombardıman uçaklarıdır. Öyleyse gelin, bu üçlünün her bir parçasında % 50'lik bir indirim yapalım. Böylece, türlü düzeyler alt düzeyler, ve ayrıntı hesapları gerekliliği ortadan kalkar.

Uzun tartışmalardan sonra, bu sorun üzerinde karşılıklı bir anlayışa varmayı başardık.

AVRUPA NÜKLEER ESİRLİĞE DEĞİL, ATOM SİLAHLARINDAN KURTULMAYA LÂYIKTIR

Bundan sonra tartışma orta menzilli roketler sorunu üzerinde sürdü. Amerikalılar **"ara çözüm"** diye adlandırılan şeyde inatla ısrar ettiler. Bu **"ara çözüm"**de Pershing-2'ler de içinde olmak üzere, Amerikan roketlerinin bir kısmının Avrupa'da kalması öngörülüyor. Tabii bizim SS-20'lerimizin de kalması öngörülüyor. Biz buna kesinlikle karşı olduğumuzu belirttik. Bunun nedenini daha önce açıklamıştım. Avrupa bir nükleer rehine olmaya değil, nükleer silahlardan kurtulmaya layıktır. Başkana, kendisinin o kadar zaman övdüğü kendi **"sıfır çözüm"**üne karşı çıkmak zor geldi. Ama buna rağmen, bizde, Amerikalıların Asya'daki müttefikleri konusunda özel bir kaygı duydukları bahanesi ardında anlaşmaya varmayı önlemeye niyetli oldukları izlenimi uyandı.

Amerikan tarafı bu konuda, savunulur yanı olmayan pek çok şey söyledi. Bütün bunları bugün bir kere daha tekrarlamayı doğrusu canım istemiyor. Ve işler, bizim onları doğru bir adım daha atmamızla yoluna girdi. Şu formülü onayladık: Avrupa'daki roket sayısı sıfır olacak, bununla birlikte bizim Doğu'da, Amerikalıların da ABD topraklarında 100'er tane orta menzilli roket başlığımız bulunacak. Burada elde ettiğimiz en önemli şey, Avrupa kıtasının nükleer roketlerden kurtarılmasında anlaşmış olmamızdı.

Böylece, orta menzilli roketler konusunda da bir anlaşmaya varmış olduk. Nükleer silahsızlanmanın bu doğrultusunda da önemli bir dönüm noktası sağlanmıştı. Amerikan yönetimi, bizim inatçı çabalarımız karşısında, olumlu sonuçlara ulaşmaktan yan çizmeyi başaramadı.

Artık geriye, roketsavarlar ve atom patlamalarının yasaklanması sorunları kalıyordu.

Program uyarınca son görüşme olan üçüncü görüşmemiz için ertesi gün olan pazar günü bir araya gelmemizden önce, bizim uzmanlarımızdan ve Amerikan uzmanlarından oluşan iki grup sabaha kadar çalıştı. Başkanla yapılan iki görüşmede konuşulanların hepsini ayrıntılı bir şekilde tahlil ettiler. Ve geceki görüşmelerin sonuçlarını, gerek bana, gerekse Başkana ilettiler. Elde edilen sonuç şuydu: Stratejik saldırı silahları ve orta menzilli roketler konusunda bir anlaşmayı hazırlama çalışmalarını başlatma olanağı doğmuştu.

ON YILLIK SÜRE NİÇİN MANTIKİDİR?

Bu durumda, Antibalistik Roket Antlaşması kilit bir önem kazandı. Bu anlaşmanın rolü, daha da arttı. Şimdiye kadar silahlanma yarışına şu ya da bu şekilde bir kısıtlama koyulmasını olanaklı kılan böyle bir anlaşma yok edilebilir mi, dedim. Şimdi biz stratejik silahları ve orta menzilli atom silahlarını azaltırken, her iki tarafın da, bu süre içinde hiç kimsenin istikrarı ve dengeyi bozacak araçlar geliştirmeyeceğinden emin olması gerekir. Bu nedenle, bir zaman süresi saptanması bana tamamen mantıksal geldi. Amerikalılar 7 yıldan bahsettiler, biz 10 yıl önerdik. Atom silahlarının yok edilmesinin söz konusu olduğu on yıldı bu.

Ve taraflar, Antibalistik Roket Antlaşması'nı feshetme hakkından vazgeçerler ve araştırma ve denemeler sadece laboratuvarda yapılır. Zannedersem, niçin on yıl olduğunu anlamış bulunuyorsunuz. Bu bir rastlantı değildir. Mantığa açık ve dürüsttür. Stratejik silahların ilk yarısı ilk beş yılda, ikinci yarısı da ikinci beş yılda azaltılacaktır. Bu da on yıl ediyor.

Buna bağlı olarak, sorumlu temsilcilerimizi nükleer patlamaların durdurulması konusunda kapsamlı görüşmeler başlatmakla ve böylece sonuçta patlamaların tümüyle ve kesinlikle yasaklanmasını hazırlamakla görevlendirmeyi önerdim. Böylesi bir anlaşmanın hazırlanması sırasında - burada da esneklik gösterdik ve yapıcı bir tutum aldık- ayrı aşamalarda, nükleer patlamalarla ilgili tekil sorunlar da ele alınabilecekti.

Bunlara yanıt olarak, yine, Başkan Reagan'ın hem Cenevre'den, hem de kamuoyuna yaptığı açıklamalardan pek iyi bildiğimiz düşüncelerini dinledik. SDI'nin bir savunma sistemi olduğunu söyledi. ABD ve Sovyetler nükleer silahları imha ederken bir deli bu silahları ele geçirse, her iki ülkenin kendilerini nasıl savunabileceğini sordu. SDI ile ilgili çalışmaların sonuçlarını bize verebileceklerini belirtti. Bu sonuncu görüşe şöyle cevap verdim: Bay Başkan, sizin bu fikrinizi ciddiye almıyorum. Bize petrol sondaj makinalarının ya da mandıralarda kullanılan aletlerin bile satılmasını yasaklıyorsunuz, ondan sonra da bize SDI konusundaki gelişmeler hakkında bilgi verme vaadinize inanmamı istiyorsunuz. Bu, bir tür **"ikinci Amerikan devrimi"** olurdu, ama devrimler seyrek oluyor. Biz gerçekçi ve pragmatist davranmak istiyoruz. Böylesi daha emindir. Burada son derece ciddi şeyler söz konusudur.

Dün ise Başkan, SDI hakkındaki görüşlerini haklı göstermeye çalışırken, bu programı, Amerikalıları ve bağlaşıklarını bir Sovyet roket saldırısından zarar görmez kılmak için, ihtiyacı olduğunu söyledi. Görüldüğü gibi, artık deliden de söz edilmemektedir. Yeniden **"Sovyet tehdidi"** öne çıkartılmıştır.

Bu açık bir oyundur. Biz sadece stratejik silahların değil, ABD'nin ve SSCB'nin ellerinde bulundurdukları bütün atom silahlarının yok edilmesini, hem de en sıkı kontrol altında yok edilmesini önerdik. Bu durumda, Amerika'nın ve dostlarının **"özgürlüğü"**nü Sovyet nükleer roketlerinden koruma zorunluluğu nereden çıkıyor? Bu roketlerden hiç kalmayacak ki! Nükleer silahların kalmadığı bir durumda, kendilerini niçin atom silahlarına karşı savunacaklar? Görüldüğü gibi, bütün bu **"Yıldızlar Savaşı"** projesi, tamamen militarist bir nitelik taşıyor ve Sovyetler Birliği karşısında askersel üstünlük elde etmeyi amaçlıyor.

SİLAHLARIN AZALTILMASI HER İKİ TARAFIN DA GÜVENLİĞİNİ GARANTİ ALTINA ALMALIDIR!

Görüşmelere geri dönelim. Stratejik silahlar ve orta menzilli roketler konusunda bir anlaşmaya varılmış olunmakla birlikte, ilk iki görüşme sonucunda herşeyin kesinlikle çözüldüğünü düşünmek acelecilik olurdu. Önümüzde daha bütün bir gün, hemen hemen sekiz saat aralıksız süren yorucu tartışmalar vardı. Bu görüşmeler boyunca, görünüşte üzerinde anlaşmaya varılmış olan sorunlara defalarca geri dönmek zorunda kaldık. Bu tartışmalar sırasında Başkan, ideolojik sorunlara da girmeye kalkıştı. Ve burada, Başkanın en hafif deyişle, sosyalist dünyanın ne olduğu ve sosyalist dünyada ne olup bittiği konusunda mutlak bir bilgisizlik ve aklıermezlik içinde olduğu kanıtlandı.

Ideolojik farkları silahlanma yarışının durdurulması sorunlarıyla bağlama girişimlerini reddettim. Reykjavik'te neden ötürü buluşmuş olduğumuzu Başkana ve Dışişleri Bakanına ısrarla hatırlattım. Karşı tarafa sürekli, öneriler paketimizin üçüncü noktasını hatırlatmak zorunda kaldık. Bu üçüncü nokta olmadan hiçbir anlaşmaya varılamazdı. Burada, Antibalistik Roket Antlaşması'na sıkı bir şekilde uyulmasını, bu son derece önemli antlaşmanın uygulanmasının daha da sıkılaştırılmasını ve nükleer denemelerin yasaklanmasını kastediyorum.

Görünüşte açık seçik ortada olan şeylere sürekli yeniden dikkati çekmek gerekti: Atom silahlarını köklü bir şekilde azaltma konusunda anlaşmaya vardıysak, öylesi bir durum yaratmalıyız ki, davranışta ve düşüncede, stratejik istikrarı zedeleyici ya da anlaşmaları kötüye kullanıcı hiçbir girişimde bulunulmasın. Bu nedenle, Antibalistik Antlaşmasına süresiz olarak uyulacağından emin olmalıyız.

Sayın Başkan, dedim, nükleer silahların azaltılmasına doğru yönelirken, ne ABD'nin SSCB'den gizli, ne de SSCB'nin ABD'den gizli, bu iki ülkenin güvenliğini tehlikeye sokabilecek, antlaşmayı geçersiz kılacak ve güçlükler doğmasına yol açabilecek hiçbir şey yapmayacağından iki tarafın da tamamen emin olması gerektiğini siz de kabul etmelisiniz.

Antibalistik Roket Antlaşması'nı güçlendirmek, bu programın gelişmeleriyle uzaya çıkmamak ve laboratuvar çerçevesinde kalmak anasorunu buradan ortaya çıkıyor. On yıl süreyle Antibalistik Roket Antlaşması'ndan ayrılma hakkını kullanmamak: Silah indirimi sorununu çözerken tarafların güvenliğini garanti edebilmede çok emin olabilmek için gerekli olan süre budur. Hatta bütün dünyanın güvenliğini diyebilirim.

Ne ki, Amerikalıların niyeti başkaydı. Kendi bencil amaçları yararına büyük çaplı, uzaya dayalı bir antibalistik roket sistemi yaratmak isteyen ABD'nin Antibalistik Roket Antlaşmasını fiilen zayıflatmak, bunu değiştirmek istediğini gördük. Buna onay vermek, benim açımdan, tek kelimeyle, sorumsuzluk olurdu.

BAŞ ENGEL STRATEJİK SAVUNMA GİRİŞİMİDİR

Nükleer denemelere gelince. Burada da Amerikan tarafının niçin ciddi görüşmeler yürütmek istemediği tümüyle açıktı. ABD durmaksızın denemelere devam etmeyi, nükleer denemeleri yasaklama sorununu onlarca yıl öteye ertelemeyi tercih etmekteydi. Şimdiye kadar kaç kere ikili görüşmeleri, nükleer deneme alanında hareket özgürlüğü için bir kılıf olarak kullanma girişimlerini boşa çıkartmak zorunda kalmıştık. Açıkça şunu dile getirdim: ABD'nin konumunun dürüstlüğünden kuşkuya düşüyorum. Kendime, bu konumun Sovyet ülkesine zarar verebilecek bir şey içerip içermediğini soruyorum. Birleşik Amerika aynı anda nükleer silahları daha da geliştirmeye devam ederken, bunların yokedilmesi nasıl kararlaştırılabilir? Yine de baş engelin Stratejik Savunma Girişimi'nde yattığı izlenimini edindik. Bu engel aşılabilirse, nükleer denemelerin yasaklanması da kararlaştırılabilir.

Görüşmelerin belli bir aşamasında, tartışmaya devam etmenin zaman kaybı olduğu açıkça ortaya çıktığında, bizim tarafımızdan belli bir önlemler paketinin önerildiğini, bunun bir bütün olarak ele alınması, gerektiğini hatırlattım. Eğer nükleer silahların önemli ölçüde indirimi olanakları konusunda ortak bir görüş oluşturup da, roketsavar sistemler ve nükleer denemeler sorununda görüş birliğine varılamazsa, o zaman burada yaratmak istediğimiz her şey çöker.

Başkan ve Dışişleri Bakanı bizim kararlı tutumumuza hassas tepki gösterdiler, ancak sorunu başka türlü koymam olanaksızdı. Ülkemizin güvenliği, bütün dünyanın, tüm halkların ve kıtaların güvenliği söz konusuydu.

Açıkça bir uzlaşmayı ifade eden büyük boyutlu, gerçekten önemli şeyler önermiştik. Ödünler vermiş, fakat Amerikan tarafında aynı tarzda yanıt verme, bize doğru adım atma yolunda en küçük bir istek bile görmemiştik. Bir çıkmaz sokak ortaya çıktı. Ve o andan itibaren görüşmeleri nasıl kapatacağımızı düşünmeye başladık.

Ve yine de muhataplarımızı yapıcı bir görüşmeye teşvik etmeye çalıştık. Kapanış görüşmesi olarak planlanan görüşme, zaman darlığı ile karşı karşıya kaldı. Bu durumda, biz Moskova'ya, onlar Washington'a olmak üzere ayrılmak yerine, bir ara daha vermeye karar verdik. Sonra, yine biraraya geldik. Herkes, olup biteni bir kez daha düşünecekti. Görüşmelerin yapıldığı belediye başkanının evine geri döndüğümüzde, Sovyet delegasyonu görüşmeleri başarı ile bitirmek için bir girişimde daha bulundu. Şu metni olumlu bir sonuç için temel olarak önerdik.

Aynen okuyorum:

SSCB ve ABD süresiz olan Antibalistik Roket Antlaşması'nı fesih haklarını on yıl süreyle kullanmamayı, ve bu süre içinde onun bütün hükümlerine kesinlikle uymayı yükümlülük olarak üstlenirler. Laboratuvarlardaki araştırma ve denemeler hariç, uzay roketsavar sisteminin uzayda konumlandırılacak tüm öğelerinin denenmesi yasaktır.

Önümüzdeki beş yıl içinde (1991 yılı da dahil olmak üzere) her iki tarafın stratejik saldırı silahları % 50 azaltılacaktır.

1991'den sonraki beş yılda tarafların stratejik saldırı silahlarının geriye kalan yüzde 50'si azaltılacaktır. Bu şekilde SSCB'deki ve ABD'deki stratejik saldırı silahları 1996 sonunda tümüyle yokedilmiş olacaktır.

Bu noktaya bir yorum olarak önemli bir ek yaptım. Burada Başkana birinci görüşmeden sonra verilmiş olan bir belgeye atıfta bulundum. Bunun özü, bu on yılın bitiminde artık nükleer silahlar varolmayacağına göre, özel görüşmelerde ondan sonraki hareket tarzı üzerine her iki tarafça kabul edilebilir çözümler hazırlamaktır.

ASIL NEDEN: ABD YÖNETİMİNİN ASKERİ-SANAYİ KOMPLEKSİNE ÇOK FAZLA BAĞIMLI OLMASIDIR

Ne ki, bu kez de görüş birliği yaratma denemelerimiz sonuçsuz kaldı. Dört saat süreyle muhataplarımızı hiçbir şekilde kendilerini tehdit etmeyen ve ABD'nin gerçek güvenlik çıkarlarına dokunmayan görüşümüzün dayandığı temeller konusunda ikna etmeye çalıştık. Ama ilerledikçe, Amerikalıların Stratejik Savunma Girişimi için laboratuvar araştırmaları, geliştirmeleri ve denemeleri sınırlamasını kabul etmeyecekleri daha da açıklaştı. Onlar mutlaka uzaya silah yerleştirmek istiyorlar.

Ben ellerimizle Antibalistik Roket Anlaşması'nı zayıflatmaya yardım etmeyi kabul edemeyeceğimizi tüm kesinliğiyle açıkladım. Bu bizim için bir ilkesel sorundur, bizim ulusal güvenliğimizin bir sorunudur. Ve böylece, tüm nükleer ve uzay çağı için tarihsel ağırlık taşıyacak kararlara, kelimenin tam anlamıyla, bir ya da iki adım kala, bu adımı ya da adımları atamadık. Dünya tarihinde bir dönüm noktası olmadı. Ve tüm inancımla söylüyorum bu, olanaklıyken olamamıştır.

Ama bizim vicdanımız rahattır. Kimse bizi kınayamaz. Elimizden gelen herşeyi yaptık. Muhataplarımızın yaklaşımlarındaki bakış açısı yeterince geniş değildi. Yaşadığımız anın emsalsizliğini kavrayamadılar. Muhataplarımızda böylesine büyük ve yaşamsal uluslararası sorunlarda ivedilikle gerekli olan cesaret, sorumluluk bilinci ve politik kararlılık eksikliği vardı. Artık yıpranmış olan ve günümüzün gerçeklerine uymayan eski konumlarda ısrar ettiler.

Orada, İzlanda'da yabancılar, burada yoldaşlarım Amerikan delegasyonunun Reykjavik'deki görüşmelerde takındığı tutumun nedenlerini sordular.

Bunun birçok nedeni vardır. Hem öznel, hem de nesnel. Ama asıl mesele bu büyük ülkenin yönetiminin, nükleer ve konvansiyonel silahlanmayı iş alanı, kâr sağlama aracı, varlıklarının amacı ve faaliyetlerinin içeriği yapmış olan tekel çevrelerine, askersel-sanayi kompleksine çok fazla bağımlı olmasıdır.

ABD'NİN TAKTİK VE STRATEJİK YANLIŞLARI

Bence Amerikalılar durumun değerlendirmesinde iki büyük yanlış yapıyorlar. Birincisi, taktik bir nitelik taşıyor. Sovyetler Birliği'nin er ya da geç Amerikan stratejik diktasının yeniden yaratılmasını kabul edeceğini sanıyorlar. Sovyetler Birliği'nin silahsızlanma anlaşmalarına ABD'den daha fazla ilgi gösterdiğini ve bu yüzden, yalnızca Sovyet silahlarında indirim yapılabileceğini sanıyorlar. Fakat bu, derin bir yanılgıdır. Ve Amerikalılar, Amerikan yönetimi kendisini bundan ne kadar çabuk kurtarırsa - Bunu belki de yüzüncü defa söylüyorum- bu, kendileri için, ilişkilerimiz için ve dünya üzerindeki genel durum için o kadar iyi olacaktır.

İkinci yanlış, stratejik nitelik taşıyor. Birleşik Amerika en modern, en pahalı uzay silahlarındaki silahlanma yarışı sayesinde Sovyetler Birliği'ni ekonomik bakımdan çökertmek istiyor.

Sovyet yönetimi için çeşitli zorluklar yaratmak onun, sosyal alandakiler de içinde, halkımızın yaşam koşullarını iyileştirme planlarını bozmak ve bu yolla halkta kendi yönetimine karşı hoşnutsuzluk yaratmak istiyor. Böylece, aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ilişkilerindeki olanakların kısılacağı, bu koşullarda gelişmekte olan ülkelerin Birleşik Amerika'nın önünde boyun eğmek zorunda kalacakları varsayılıyor.

Bunlar geniş kapsamlı planlardır. Fakat şu andaki ABD yönetiminin stratejisi, stratejik doğrultusu da yanılgılar üzerine kurulmuştur. Washington'da, ülkemizde gerçekleşmekte olan değişimlerin derin bir analizini yapmak, bundan kendileri için gerekli olan sonuçları çıkartmak zahmetine katlanılmak istenmiyor. Arzu edilenin gerçek gibi gösterilmesine ve Sovyetler Birliği'ne karşı politikanın bu yanılgı üzerine bina edilmesine çalışılıyor. Böylesi bir politikanın uzun erimli sonuçlarının tümünü öngörmek elbette olanaksızdır. Fakat bizim için daha şimdiden açık olan şudur: Böyle bir politika hiç kimseye, bizzat Birleşik Amerika'ya da, hiçbir olumlu şey getirmeyecektir, getiremez.

Bu konuşmayı yapmadan önce ABD Başkanı'nın Reykjavik ile ilgili açıklamasını okudum. Başkanın tartışılan tüm önerileri kendine malettiği dikkati çekiyor. Öyle olsun... Bu öneriler Amerikan halkı için ve tüm dünya halkları için ne kadar çekici olmalı ki, böyle bir çarpıtma yapılmaktadır. Biz aşırı ihtiraslarla mustarip değiliz. Ama insanların Reykjavik'deki olaylar hakkında gerçeğe uygun bir fikir edinmeleri önemlidir.

Basın toplantısında da söyledim. Görüşme öncesinde ve orada, Reykjavik'de yapılan çalışmalar boşuna değildir. Bizzat biz de bu buluşma bağlamında birçok şeyi yeniden düşündük ve birçok şeyi sınadık. Şimdi barış ve silahsızlanma için savaşımın geliştirilmesinin yollarını daha iyi döşemiş, faaliyetlerimizin bu çok önemli alanında yeni bir yaklaşımı zorlaştıran birçok engeli, ayrıntıyı, ikincil olanı ve klişeleşmiş fikirleri aşmış bulunmaktayız. Nerede durduğumuzu biliyoruz. Olanaklarımızı iyi tanıyoruz. Reykjavik hazırlıkları sonul başarının şansını artıran platformumuzu, yeni ve cesur bir platformu formüle etmemize yardımcı oldu.

Bu platform halkımızın ve toplumumuzun sosyalist gelişmesindeki yeni aşamanın çıkarlarına uygundur. Bu platform aynı zamanda bütün öteki ülkelerin ve halkların çıkarlarına uygundur ve bu niteliğiyle güveni hakediyor. Onun, dünyanın birçok ülkesinde, son derece farklı politik ve toplumsal çevrelerde anlayışla karşılanacağına inanıyoruz.

HERKES NÜKLEER SİLAHSIZ BİR DÜNYA YARATMA ÇABALARININ ŞİMDİYE KADAR NİÇİN BAŞARISIZ KALDIĞINI DÜŞÜNMELİDİR

Bütün dünyada çok sayıda şahsiyetin, bu arada iktidarı ellerinde tutan kişilerin Reykjavik'ten ciddi sonuçlar çıkartabileceklerini ve çıkartmaları gerektiğini düşünüyoruz. Herkes bir çıkış yolu bulmak, nükleer silahsız bir dünya yaratmak ve genel güvenliği sağlamak yolundaki inatçı çabaların şimdiye kadar niçin başarısız kaldığını defalarca düşünmelidir.

Umud etmek istiyorum ki, Başkan da bugün analizimizin seyri hakkında, Sovyetler Birliği'nin amaçları ve Sovyet konumunun olanakları ile sınırları hakkında daha kesin ve daha tam bir fikir edinmiş olsun. Daha kesin ve daha tam, çünkü bu arada Başkan Reagan uluslararası durumda istikrar ve sağlık için yapıcı adımlarımızla ilgili açıklamaları, ilk elden dinlemiş oldu.

Amerikan yönetiminin herhalde belli bir zamana ihtiyacı var. Biz gerçekçiyiz ve tümüyle biliyoruz ki, uzun yıllar, onlarca yıl çözülmemiş sorunlar, bir kerede çözülmez. Biz de Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilerde yeteri kadar deney kazanmış durumdayız. Orada iç politika ikliminin ne kadar değişken olduğunu ve Okyanus ötesindeki barış karşıtlarının ne kadar güçlü ve etkin olduklarını biliyoruz. Bütün bunlar bizim için yeni değildir ve sürpriz değildir.

Eğer elimiz böğrümüzde beklemiyorsak, kapıları kapatmıyorsak ve, yeterinden fazla neden olmasına karşın, soğukkanlılığı elden bırakmıyorsak, bu yalnızca atom çağında devletler arasında normal ilişkiler geliştirmek için yeni çabaların gerektiğine tümüyle inanmamızdandır. Bunun başka bir yolu yoktur.

Birşey daha var. Reykjavik'ten sonra karaünlü Stratejik Savunma Girişimi programı tüm dünyanın önünde barışı engelleme simgesi olarak, militarist planların yoğunlaşmış ifadesi ve insanlığı nükleer tehditten kurtarma isteksizliği olarak daha açık bir biçimde ortaya çıkmıştır. Bunu başka türlü anlamak olanaksızdır. Reykjavik'deki görüşmelerin en önemli dersi, budur.

YENİ BİR DEĞERLENDİRMEYE VARILMIŞTIR. NİTEL BAKIMDAN BAŞKA BİR DURUM OLUŞMUŞTUR

Bu çok dolu günlerin kısa bir özetini yapmak gerekirse, şunları söylemek isterim: Geride bıraktığımız zirve büyük bir olaydır. Yeni bir değerlendirmeye varılmıştır. Nitel bakımdan başka bir durum oluşmuştur. Hiç kimse artık şimdiye kadarki gibi davranamaz. Buluşma, yararlı olmuştur. ABD'nin eninde sonunda gerçekçi konumlar alması ve değerlendirmelerinde sahte tablolara dayanmaması durumunda ileriye doğru olası bir adımı, gerçek bir iyiye doğru dönüşü hazırlamıştır.

Buluşma, yürüdüğümüz yolun doğru, atom çağında yeni bir politik düşünce tarzının gerekli ve yapıcı olduğu kanımızı güçlendirmiştir.

Enerji doluyuz ve kararlıyız. Dönüşümün başlamasından bu yana ülke artık belli bir yol almıştır. Daha yeni başladık, ama ilerleme söz konusudur. İlk dokuz ay içinde sanayi üretiminde yüzde 5,2 ve emek üretkenliğinde yüzde 4,3 artış görülmüştür. Ulusal gelir yüzde 3,7 artmıştır.

Bu halkın partinin politikasına verdiği güçlü bir destektir, çünkü bu halkımızın emeğinin meyvesidir, çünkü bu eylemli destektir.

Bu, yeni koşullarda halkımızın emeğinin ülkenin ekonomik potansiyelini daha hızlı büyütmeye yol açtığını ve böylelikle onun savunma yeteneğini güçlendirmeye izin verdiğini kanıtlıyor.

Sovyet halkı ve Sovyet yönetimi sosyalizmin politikasının yalnızca bir barış ve silahsızlanma politikası olabileceğinde ve böyle olması gerektiğinde birleşmiştir. SBKP'nin 27. Kongresi doğrultusundan ayrılmayacağız.

---

1 Silahsızlanma görüşmelerinde hangi cins silahların hangi çevrede ele alınacağı meselesi önemli bir yer tutuyor. Stratejik silahlar azaltılacak denildi mi her iki taraftan hangi cins silahlar bu "stratejik silahlar" grubuna dahil edilmeli? Amerikalılar yalnızca karadan ve denizden atılan uzun menzilli roketlerle uzun menzilli bombardıman uçaklarının bu gruba dahil edilmesini istiyorlar. Buna karşılık Sovyetler kendilerine yakın bölgelerde mevzilenmiş olan orta menzilli Amerikan atom roketlerinin ve bombardıman uçaklarının da Sovyet topraklarına erişebileceğine, buna karşılık orta menzilli Sovyet silahlarının ABD topraklarına erişemeyeceğine işaret ederek "stratejik silahlar" grubuna ABD ve SSCB topraklarına erişebilecek bütün silahların katılması gerektiğini söylüyorlardı. Reykjavik'te Sovyetler bu konuda önemli bir ödün vererek ABD'nin istediğini, yani "stratejik silahlar" grubunda yalnızca uzun menzilli silahların ele alınmasını kabul ettiler.

2 Orta menzilli atom roketleri Varşova Paktında yalnızca Sovyet ordusunda var. NATO'da ise ABD'nin yanısıra İngiltere ve Fransa da orta menzilli atom roketlerine sahip. Fransa ve İngiltere'nin atom roketlerinin de Sovyetleri vurmak için hazırlandığı bilinen bir gerçek. Bu yüzden Sovyetler uzun zaman orta menzilli roketler azaltılacaksa Sovyet roket sayısının Amerikan, İngiliz ve Fransız roketlerinin sayısının artırılması ve bunların modernize edilmemesi şartıyla Sovyet orta menzilli roket sayısının ABD orta menzilli roketlerinin sayısına eşit olmasını kabul etmişti. Reykjavik'te ise Sovyetler bu şartı da kaldırarak İngiliz ve Fransız roketlerinin tamamen görüşme dışı bırakılmasını kabul ettiler. Sovyetler böylece Avrupa'da kendi ellerindeki orta menzilli atom roketlerini ABD ile karşılıklı imha ederken NATO'nun elinde bu roketlerden kalmasını kabul etmiş oluyor! Bu ödünün önemini anlamak için şu anda İngiltere'nin elinde bulunan tek bir Poseidon tipi atom denizaltısının imha gücünün İkinci Dünya Savaşı'nda atılan bütün bombaların (Hiroşima dahil!) üç misli olduğunu hatırlatalım. İngiltere ve Fransa'nın elinde bu çeşit denizaltılardan en az 8 tane var.

3 Kısaca ABM diye anılan "Antibalistik Roketler Anlaşması" ABD ve Sovyetler tarafından 1972 yılında imzalandı. Bu antlaşma uzun menzilli (stratejik) roketleri havada uçarken vurabilecek kapasitede roket sistemleri kurmayı (roketsavar roketler) sınırlıyor. Anlaşmaya göre gerek SSCB ve gerekse ABD ancak birer bölgeyi korumak için bu tür bir roketsavar sistemi kurma hakkına sahipler. ABM anlaşmasından doğan bu hakka dayanarak Sovyetler Moskova'yı korumak için bir roketsavar sistemi kurdular. ABD ise Kuzey Dakota'daki stratejik roket üslerini korumak için bir sistem kurmaya karar verdiyse de daha sonra bu tür bir sistemin yeterince etkili olmayacağını söyleyerek bu kararından vazgeçti. Böylece ABD şu anda ABM anlaşmasından doğan bu hakkını kendi rızasıyla kullanmış bulunuyor. ABM anlaşmasının yürürlülük süresi sınırsız, ancak taraflar altı ay önceden bildirmek şartıyla anlaşmayı tek taraflı feshetme hakkına sahipler. Reykjavik'te Sovyetler bu anlaşmanın on yıl boyunca feshedilmemesini istediler.